

Universitat Pública!

Gener 1998. Edita el Partit Revolucionari dels Treballadors (LIT - CI)

Documents de
Opció pel Socialisme

Joventut

Índex

I. Marc general:

Sistema educatiu: indústria de vels ideològics	pàg. 4
Capitalisme i educació. "Globalització" i política educativa	10
Política educativa a l'ensenyament superior dels països imperialistes	14
El model d'Ensenyament Superior del Banc Mundial	18

II. Les universitats a l'Estat espanyol

Marc legal: LOGSE i LRU	23
Finançament	27
Condicions d'accés. La <i>Selecció</i> dels estudiants	30
Universitat <i>¿pública i de qualitat?</i>	31
. Pública: d'èlit o en barracots	
. I qualitat docent	
. Plans d'estudi: pugen els ritmes, baixa la qualitat	
. El control de la història	
La façana democràtica	33
Universitat i entorn social:	35
. <i>¿Sortides</i> laborals? Un exemple de mostra	
. Moviment universitari i lluites obreres	
. Universitat i problema nacional. València	

III. El moviment universitari

Evolució. 1993: L'any de les taxes. L'any de les assemblees	39
Universidad Hispalense. Octubre 1997	42
Les organitzacions	43
Assemblees, sí!	45
Girona: reneixen les assemblees	47
Una proposta unitària: Moviment en defensa de la universitat pública	49

IV. Panoràmica internacional de les mobilitzacions dels 90

República Dominicana	52
Nicaragua	52
Bolívia	53
Brasil	54
Turquia	55
Sèrbia	56
Bòsnia	57
Rússia	58
Portugal	59
França	60
Alemanya	62

V. El nostre programa (primer esbós)	64
--------------------------------------	----

Presentació

Aquest material no pretén ésser res acabat. No ho podria ser, doncs és el primer sobre el tema que aborda el nostre partit.

El seu objectiu és el d'ésser només un inici, el més documentat i sòlid possible per tal d'encetar un debat que de ben segur enriqueirà i modificarà el contingut que ara teniu a les mans.

En aquest debat voldríem que participéssiu activistes i lluitadors del moviment universitari amb els quals compartim els fets quotidians i amb els qui voldríem intercanviar opinions i exposar els plantejaments del nostre partit. Aquest material ja tracta de ser part d'aquest diàleg. Aprofitem doncs per saludar i agrair les col.laboracions que han enriquit i ampliat els horitzons inicials.

Però si d'ampliar perspectives s'ha tractat, la resposta que hem rebut de moltes de les seccions de la nostra internacional, ens ha obligat a aprofundir en molts dels aspectes. Volem agrair-los molt especialment l'ajuda als companys que avui fan possible que us oferim una panoràmica que va molt més enllà de les nostres fronteres.

A uns i d'altres, i als qui encara no han pogut o volgut incorporar-se en aquest debat, us convidem a fer-ho, convençuts que del diàleg sincer pot sorgir l'apropament d'opinions amb els qui ja ens trobem colze a colze a les assemblees i a les lluites.

Barcelona, gener 1998

Sistema educatiu: indústria de vels ideològics

Per a què serveix el sistema educatiu?

La majoria de treballadors i joves responen que és *per aprendre, per tenir cultura, o per, si vals, llavors tenir un bon treball...* No són conscients que quan contesten així és perquè l'escola, l'institut i la universitat a què van assistir van aconseguir els seus veritables objectius.

Aconsegueixen que no veiem **el sistema educatiu com la institució coercitiva que ens imposa la ideologia dominant, i per tant, part indispensable de l'aparell de l'Estat** (com la policia, l'exèrcit o els jutges)

Aconsegueixen **legitimar la divisió social en classes** com un ordre natural "a causa de la desigualtat de capacitats, aptituds i coneixements".

El sistema educatiu és, citant Nietzsche, una **indústria de vels ideològics** que té com a funció essencial emmascarar i protegir la realitat (1)

El sistema educatiu, part de l'aparell de l'Estat

El sistema educatiu és una institució. Però, què entenem per institucions?

El sistema tracta de presentar-les com *instruments* indispensables al servei de la societat: *neutrals, bones en si mateixes, naturals, eternes...* encara que admet que, en el seu funcionament real, al costat dels avantatges necessaris, hi ha defectes que s'haurien de minorar.

Aquest és el raonament idealista que ja feia Plató a la seva *República*, i també és el de Rousseau, que explicava les institucions a partir del subjecte, de les seves necessitats i els seus instints. Segons Proudhom, la concurrència i l'emulació industrial obeïen a una "necessitat de l'ànima humana", i segons Adam Smith, la divisió del treball era resultat de la propensió humana al comerç i a l'intercanvi.

Tots aquests raonaments porten a considerar que les institucions, i entre elles el sistema educatiu, *estan* dins de la societat i no *són* la societat mateixa: la societat pot ser injusta, però les institucions que hi estan responen a necessitats reals i justes dels individus.

Contràriament, nosaltres defensem que les institucions, com els individus, són productes socials d'una determinada època i lloc. Així, les institucions no *estan*, sinó que *són* producte de la societat i no poden separar-se els seus aspectes negatius dels "positius" perquè són les dues cares de les contradiccions socials. Marx criticava Proudhom a *Misère de la philosophie*: "Volent, doncs, conservar les categories que fan possible les relacions burgeses

sense tenir l'antagonisme que les constitueix i que els hi és inseparable" (1,p51). A més a més, hi va haver un moment en la història en què les contradiccions entre els grups socials van resultar *objectivament* irreconciliables. Llavors va sorgir l'Estat com la maquinària de **dominació** d'una classe sobre una altra. I no era neutral, com tampoc ho eren les institucions que va crear com engranatges de la seva maquinària: no és que la classe dominant les utilitzi, sinó que les ha posat per

assegurar la seva dominació. Que la forma de dominació, el règim, variï les seves institucions (monarquia/república, democràcia parlamentària/dictadura) no canvia l'essencial: formen part de l'aparell d'Estat, de la maquinària de dominació. "El treball pedagògic és un substitut de la coerció física -escriuen P. Bourdieu i J.C. Passeron-: la repressió física (p.ex. l'internament en una presó o en un asil), ve, en efecte, a sancionar els fracassos de la interiorització d'un arbitri cultural" (1,p.76). És a dir, el poder s'exerceix per les bones o per les males perquè està basat en relacions de força; tanmateix, el seu ús és l'últim recurs, ja que pot provocar resistències que amenacin la permanència de la relació de dominació. Per contra, aconseguir el consentiment, la col·laboració, és una condició necessària per garantir l'estabilitat de la relació. Aquest és el paper del sistema educatiu: emmascarar i velar el fonament mateix del poder, o

sigui la força, i a més a més arrencar el consentiment

i l'acceptació de la cultura dominant per part de tota la població.

Existeix alguna cosa innata i indiscutible que l'escola hagi de desenvolupar?

Segurament, si féssim una enquesta, allò *indiscutible* seria la necessitat d'aprendre a llegir, escriure, comptar... i poc més. És a dir, el que són funcions instrumentals. Però el sistema educatiu no està per això, la seva finalitat va més enllà, ja que desenvolupa determinats valors culturals. I aquests, són innats i indiscutibles?

Ni els historiadors ni els etnòlegs han demostrat que existeixi un nucli de qualitats que puguin ser considerades com a pròpiament humanes, de validesa universal. Al contrari, tot confirma que "naturalesa i història donen lloc a cada individu a una constel·lació única i irrepètible. L'home concret és la síntesi de les seves relacions amb els altres homes i de tots ells amb la naturalesa en un espai i moments determinats". (1,p.54) És a dir, l'home no neix home, sinó que es va fent dins d'unes coordenades concretes. Per això, cada època, cada país, cada grup social té un determinat producte home que és considerat representant de l'home natural, com l'únic autèntic. Els diferents sistemes de regles i cultures són incorporats coercitivament, primer sobre la base de

La imposició de la cultura dominant

Les cultures no poden jerarquitzar-se en nom de cap raó: no hi ha cultures més autèntiques, ni més legítimes. Es jerarquitzen segons el seu grau de poder. No és més legítima ni natural la cultura paia que la gitana, sinó que la primera té més poder perquè els seus portadors tenen més força econòmica que els de la gitana.

I és així amb independència de la cultura que s'imposi com a dominant, sigui la d'una raça, d'un poble, un grup o una classe social. En aquest últim cas, i per diferenciar-ho dels anteriors, es parla d'*ethos* (característiques i valors culturals propis de cada classe o grup social).

És a dir, sobre la cultura o *ethos* de què som portadors, el sistema educatiu ens imposa la dominant. En els casos en que coincideixi amb els *ethos* d'origen, a l'individu li serà més fàcil l'avenç en el sistema educatiu. En els que no, la dificultat creix perquè es produeix una aculturalització –interiorització d'una cultura, o *ethos*, diferent a la de la classe d'origen-. Aquesta incitació a que membres de les classes treballadores es desclassin afegeix un objectiu suplementari al sistema educatiu: sembrar el mirallet de les solucions individuals i succionar els seus dirigents potencials. Conegut amb l'eufemisme de "caça de talents", Jefferson ho deia cruament al defensar les escoles públiques als EEUU: "mitjançant les mateixes aconseguirem rastellar una vintena de genis d'entre les cendres de les masses". (1,p.71)

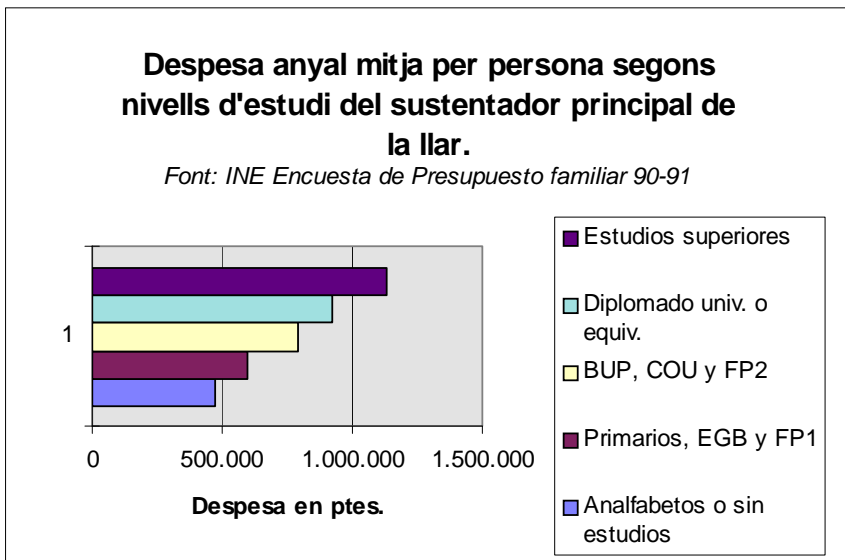

Justificació de la divisió en classes

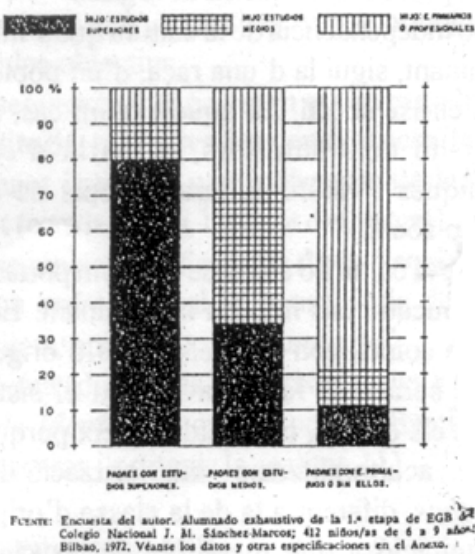
El sistema educatiu reproduïx fidelment l'estructura de classes com constata la composició social del cos estudiantil en els tres nivells d'ensenyament. I això

la il·lusió –el lliure arbitri de l'individu- i segon, i al mateix temps, de que és allò natural, autèntic, i està dictat per lleis divines o de la naturalesa.

És a dir, la clau des d'on som, allò més nostre, és quelcom que precisament no hem escollit, sinó el que més clar ens ha estat imposat. Podrem jugar unes o altres cartes, ser més o menys cosmopolites, respectar o no altres cultures, a altres classes socials, però som indígenes només d'una cultura única i particular.

perquè l'*ethos* de cada individu determina ja el seu horitzó social, les seves expectatives, o la seva *vocació*, que “no són –com ha escrit Levi-Strauss– més que la traducció en el pla del psiquisme d’una estructura pròpiament sociològica” (1,p.67). Piaget

ha demostrat que l’aparició de qualitats mentals i afectives específiques en els nens pot constatar-se ja als dos anys de vida. Spitz prova que, en el primer any, l’estructura familiar determina específiques constel·lacions psíquiques.

La qüestió és com ens convencen que aquesta divisió que és social apareixi com a natural. Plató encarregava aquesta funció al sistema educatiu dient que havia de: 1. Extreure a l’aristocràcia, a l’èlit, i 2. realitzar-ho de manera que escollits i exclosos acceptin el resultat com a legítim i natural. Com?: autoritzant als magistrats a explicar la *mentida* –així ho diu Sòcrates– que els escollits ho eren perquè “els déus havien posat en ells or i plata divina” (1,p.37), i això convertia el fet en natural i inapelable.

El mateix planteig va acompanyar l’ascens de la burgesia europea, i va aconseguir la seva millor expressió a finals del segle XVIII amb els jacobins. Rousseau va ser un ardent admirador del sistema educatiu de Plató i va traduir el seu aristocratisme a l’igualitarisme petitburgés. Hereva ideològica dels Robespierre, Saint-Just o Marat, la fracció radical i laica de la petita burgesia en fa de la reforma del sistema educatiu el seu cavall de batalla, i serveix en safata a l’ideologia dominant la justificació de la divisió en classes. És a dir, de la mateixa manera que els polítics jacobins van dur la revolució burgesa a la seva màxima expressió –darrera els ideals de “igualtat i fraternitat”– i llavors van veure que havien fet el

treball dur per a una burgesia que res tenia d’igualitària; així els seus intel·lectuals van realitzar – i realitzen- el treball dur de convence’ns de la legitimitat de la carrera educativa que, partint de la “igualtat d’oportunitats”, acaba justificant la divisió social que convé a la burgesia. És per això que l’*ethos* que s’imposa com a cultura dominant és el de la petita burgesia.

Més endavant ajuden a la seva *legitimació* els tests d’intel·ligència, els exàmens i les qualificacions, com a mesures *indiscutibles* de la capacitat i de la intel·ligència *innates*. **En la seva més pura versió, converteixen les classes socials en classes biològiques i, per tant, les desigualtats de fet en desigualtats de dret.**

La justificació per una altra via: *la societat civil*

Des de la caiguda del mur de Berlín s’ha tornat a popularitzar des de “l’esquerra” el vell mite de societat civil com a “superador” de la societat en classes. Aquest terme, encunyat per Hegel, significa entendre la societat com una “relació de particulars” (2). Els seus actuals defensors, al contrari d’ell, situen la *societat civil* enfrontada al poder de l’Estat. Però la seva utilització, al desposseir el cos social de les diferències i condicionants de classe, es converteix en un valuós vel ideològic ja que:

1r Al reduir les relacions de classe a relacions interpersonals, anul·len del pensament les contradiccions objectives entre posicions socials, deixant les relacions de dominació, tant econòmiques –empresaris /treballadors–, com polítiques –dirigents/dirigits– o ideològiques –cultura dominant/cultures dominades– en un simple problema de bona voluntat entre les persones.

2n Els individus consegüentment estan dotats de voluntat *lliure* i acció *conscient*: és a dir, elegeixen i saben el que elegeixen... afalagament indispensable per, com diu Nietzsche, poder culpabilitzar-los (“el que no treballa és perquè no vol; el que no va acabar els estudis és perquè no hi va posar voluntat...”).

3r La cultura que s’imposa no és producte d’una classe, sinó la de la *societat civil* i, per tant, els seus valors són els de tots: naturals, vàlids i legítims.

4t I al final, si un és lliure per a millorar, i no ho fa, encara que sigui en un model cultural natural, és perquè les seves qualitats, aptituds, vocació o mèrits, no li permeten situar-se adequadament a la

societat... i com les diferències de classe socials, ja s'hi han negat, únicament queden les individuals: naturals i inqüestionables. Novament la justificació biològica de la divisió en classes.

Llavors, què és ensenyar?

La funció d'ensenyar és una funció instrumental, el mitjà a través del qual el sistema d'ensenyament exerceix el seu treball central: selecció de l'èlit i legitimació de la desigualtat social. Si la seva funció fos la de transmetre coneixements, el sistema que coneixem hauria desaparegut fa temps. Perquè en aquest cas resulta insòlit que, especialment en el nivell superior, es conservi la mateixa estructura que en el segle XII: la *lectio* i la *relectio*, el *poste* i els *comentaris*, els exàmens i els diplomes. "Quan concerneix a la simple transmissió d'informació -escriu Whitehead- cap universitat té justificada la seva existència a partir de la popularització de l'impremta en el segle XV" (1,p.61). El sentit comú no pot entendre que, juntament a l'espectacular desenvolupament de les tècniques de comunicació i transmissió cultural, el sistema educatiu continuï ensenyant tan lentament, tan a poc a poc, i tan malament. Des de fa almenys 200 anys el sentit comú demana que es reformi l'educació per a realment ensenyar... però ignora que la seva "productivitat" es mesura amb una altra escala: el que va nèixer com a antesala i prolongació del claustre, i que ara es vol que sigui antesala i prolongació de la fàbrica, no té com a funció essencial la d'ensenyar, sinó la de contribuir a l'establiment de les condicions ideològiques que fan possible l'ordre social vigent.

Massificació: mobilitat social?

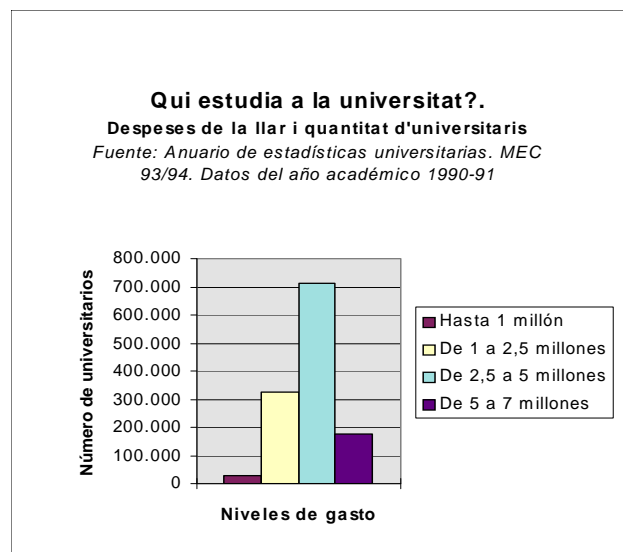
Les "massificacions" com "democratització" del sistema han estat un altre dels més recorreguts vels ideològics en els últims anys.

Amb això s'amaga que totes les "massificacions" han sigut conquestes de la lluita de classes imposades al sistema educatiu. Ho va ser la de l'ensenyament primari en els albors del moviment obrer i ho van ser la secundària després de la II Guerra Mundial o l'assalt a la universitat com a consolidació de les classes mitjanes. Res va ésser regalat. En tots els casos, les lleis que ho reconeixien es van escriure dictades per la realitat del carrer. Una altra cosa va

ser com la burgesia va tractar de treure amb una mà el que havia donat amb l'altra.

Les primeres massificacions es van integrar tractant d'incrementar la justificació de la divisió en classes: "quants més hi concorren al camp de la competició educativa, més inqüestionables es consideren els resultats".

Però el grau de conflictivitat potencial dins del sistema va créixer en relació directa de l'extensió que prenia. Així, conforme va deixant de dirigir-se únicament als seus elegits, es va convertint en un procés d'afrontament cultural, potencialment més conflictiu. I novament serà la petita burgesia, la "intelligentzia", qui perfeccionarà -ja sigui des de el sistema educatiu que té al seu càrrec o des de "l'oposició"- formes d'imposició cultural "menys coercitives" (educació natural, educació no-directa, escola lliure de Summerhill). És el creixement del reformisme pedagògic de la primera meitat de segle. La massificació del sistema d'ensenyament en els seus nivells secundari i terciari no es pot entendre sense la força d'un moviment de masses que va arrencar l'anomenat "estat de benestar". Tanmateix, la "intelligentzia" l'identifica amb la mobilitat social, encara que les estadístiques s'entestin a desmentir-ho. **En aquest segle va pujar el nivell cultural general a Europa, però no va haver canvis en la divisió social producte de les massificacions, sinó exacta reproducció de la divisió social.**

Les reformes educatives incorporen la paraula "democratització" quan aquesta ja s'ha imposat al carrer, encara que a l'Estat espanyol arribarà tard en els anys 70.

I la universitat, en què queda ?

L'actual sistema educatiu va néixer a la universitat, que va ser anterior a qualsevol altre nivell. I no perquè sí, sinó per la necessitat de la classe dominant de la cobertura ideològica. Qui s'encarregava d'ella en el segle XII era l'Església. Amb el capitalisme, va ser la "intelligentzia" procedent de la petita burgesia. Amb els successius processos de massificació, els fills de la burgesia havien d'estar també a la cúpula del sistema educatiu, en la universitat. És el lloc de formació de l'èlit, on es consagra la classe dominant i els seus magistrats. Juntament a la propietat privada, que s'hereta, l'accés a la cultura superior, i amb ell a la legitimació de perpetuar-se com a classe dirigint la nova generació de la societat, també s'hereta.

I podem fer-ho extensiu a nivell internacional doncs també reproduïx la relació econòmica entre països imperialistes i semicolonials o colonials. La universitat, com a temple de formació de l'èlit, funciona en el tercer món al preu i en les condicions que precisa l'imperialisme. La sobreexplotació econòmica esclafant dels països imperialistes es tradueix en el pes esclafant del seus universitaris.

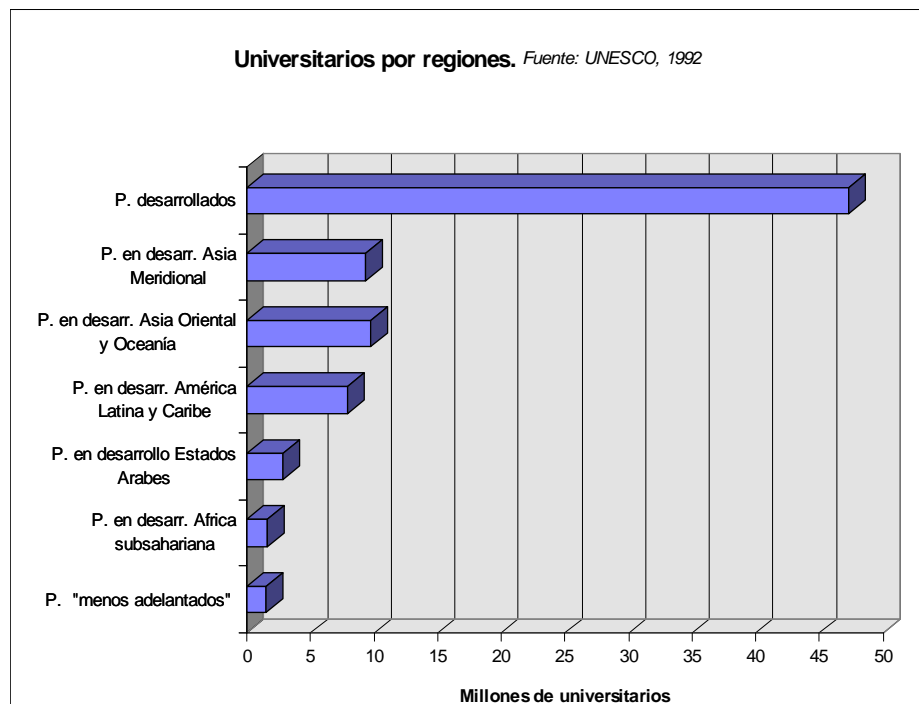
La universitat, *el* factor de canvi ?

Les universitats dels 60-70, amb la massificació assolida i l'alça del moviment obrer, es radicalitzen i es converteixen en elements importants de les mobilitzacions de tot aquest període. Del Maig francès a Mèxic, passant per la participació universitària en les mobilitzacions que van enfrontar els Judicis de Burgos a l'Estat espanyol hi ha un reguitzell de mobilitzacions universitàries que, en alguns casos, són part de moviments de conjunt que fan trontollar governs. Aquest innegable paper polític, jugat tant sota règims dictatorials com "democràtics", reflexa alts nivells de polarització social, on els primers que responen són sectors sensibles, com els estudiants i la joventut en general.

I de nou es teoritza, un altre cop des de "l'esquerra" que la universitat és "*el* factor de canvi" recreant la versió d'institució *neutral*, que *pot evolucionar per sí*, al marge de l'Estat que l'ha imposat... No costa trobar afirmacions com la de Tierno Galván: "no té sentit social, moral, polític ni econòmic que (la universitat) sigui el contrari del que per principi ha de ser: institució de sabers organitzats per ajudar a que l'espècie es perfeccioni a través de la joventut" (1, p.31); o la del professor Aranguren: "És evident que a la universitat li correspon el paper d'avançada respecte a la societat en

que s'inscriu (...) missió que ningú pot dictar-li: tornar a la societat la seva consciència, desmitificar críticament els ídols imposats i despertar la responsabilitat social i el sentit de la llibertat" (1 p 31). En la mateixa línia Marcuse entén la universitat com "centre de contestació permanent" (1 p31). I en versió dels 90 estan els que proposen una universitat "autogestionària". És evident que, si això fos així, la revolució seria un germen en el si de la universitat. Una universitat que el sistema posa "d'esquenes a la societat" que deixa endarrerida amb respecte a ella, però que està cridada a ser l'instrument del canvi històric.

En cap altre camp s'ha gastat tanta tinta per convèncer de que cal passar l'arada davant els bous. Potser perquè no és tan

Cal recordar a més que les regions més desenvolupades són les menys poblades (total de milions d'habitants). Per tant, si ho representem percentualment, el desnivell encara seria més gran.

fàcil desmentir els fets: aquelles mobilitzacions universitàries que van anar més lluny, ho aconseguiren precisament perquè sortiren de la universitat i es van entestar a passar el bou davant l'arada.

Per una ideologia revolucionària: un altre cop Marx

En l'àmbit de l'educació poc cap atribuir-se a Marx. Qui l'han invocat per buscar alternatives educatives han seguit caient en les xarxes de la ideologia dominant. Nosaltres no les buscarem, com tampoc ens limitarem a la seva dura crítica del sistema escolar, de l'organització burocràtica del saber i dels intel·lectuals. Reivindiquem Marx perquè va ser capaç de no pensar *l'educació en sí*, sinó l'educació com ideologia. I per tant la va analitzar dins d'una teoria de les *formacions humanes*. Així, va separar educació i cultura, no en abstracte, sinó com a construcció social, i va demostrar com una particular manera de formació –la capitalista– produïa una particular manera d'educació i de cultura per reproduir-se.

Per això Marx no va pensar en una nova educació dins d'aquesta manera de formació: ni escola ni contraescola, ni escolaritzar ni desescolaritzar, ni reprimir ni alliberar, doncs totes acaben obeint a la seva lògica. No va pensar una nova educació, sinó que li va contraposar una nova formació social: el socialisme.

No va entendre a l'individu com a principi sinó com a fi, no va posar a l'origen ni la seva llibertat ni la seva autonomia. No es tracta d'apel·lar a drets naturals per recuperar-los: ambdós són una àrdua conquesta i una dura creació. Aquest individu, com a fi, és el que va anomenar *home nou*. I va demostrar que, metodològicament, procedir al revés: partir de l'individu o d'allò natural, era la base d'on arrenquen tots els falsos discursos.

Marx va trencar la falsa oposició individu-societat que, com l'ou i la gallina, venia protagonitzant les constants polèmiques que acabaven corresponent a la ideologia dominant. La història sencera, va afirmar, no és més que la continua transformació de la naturalesa humana. Però no va voler només fugir del cercle de raonament, sinó trencar-lo. I ho va fer afirmant que el pensament, la raó, estan malalts perquè estan separats de la pràctica. No es tracta -ni primer ni únicament- d'interpretar el món o l'home com quelcom receptiu o passiu, sinó de transformar i produir a l'home –la seva raó, la seva capacitat de coneixement, la seva llibertat...-, i això al mateix temps i en la mateixa mesura que es transforma i canvia el món.

No obstant això, fins aquí només hem fet el que deia Marx de l'arquitecte: dissenyar la casa en el seu cap.

Ara cal començar a construir. I fer-ho vol dir establir pilars sòlids: analitzar concretament la realitat, tan d'allò que vol fer el capitalisme com d'allò que vol el moviment universitari, per dissenyar l'esbós d'un programa per l'acció –en aquest cas per a universitat– amb el mateix mètode que va utilitzar Trotsky en el Programa de Transició: partint d'allò més immediat, allò més sentit (per exemple l'augment de les taxes als estudiants), trobar aquelles propostes, eixos o consignes (per exemple: finançament de la universitat pública a partir

dels impostos creixents i directes sobre les grans empreses i la banca) que, d'assumir-les el moviment, li portaran més endavant cap a aspectes globals i més de fons (qüestionar el paper de la universitat, el de la societat, el del sistema). Però, igual que Piaget ha demostrat que la interiorització de les accions és l'únic que apropa a l'individu al coneixement; així, en els processos socials – com varen plantejar Lenin i Trotsky – s'assumir l'acció, la mobilització, fa créixer la consciència. És en les lluites i les mobilitzacions on confrontarem propostes i possibilitats, objectius i realitats. El potencial polític del moviment universitari es mesura en el terreny de la lluita de classes, no en el de les idees: apostem per aquest moviment estudiantil.

1. *Lerena. Escuela, ideología y clases sociales en España. Ed. Ariel. Madrid, 1976. pàg. 34*
 2. *Hegel. Principios de la filosofía del derecho. Ed. Sudamericana. Bs As 1975, pàg. 227*
- També consultada: Lerena. "Reprimir y Liberar". Ariel i versió revisada de Escuela,... Ariel Madrid, 1991*

El sistema educatiu respon a les necessitats del sistema productiu al qual serveix: 1) un sistema de classes socials "legitimat" pels resultats en el saber. 2) la preparació, entrenament i disciplina del batalló de futurs treballadors. 3) la reproducció dels esquemes de funcionament del règim polític, és a dir de la forma concreta com s'exerceix la dominació de classe.

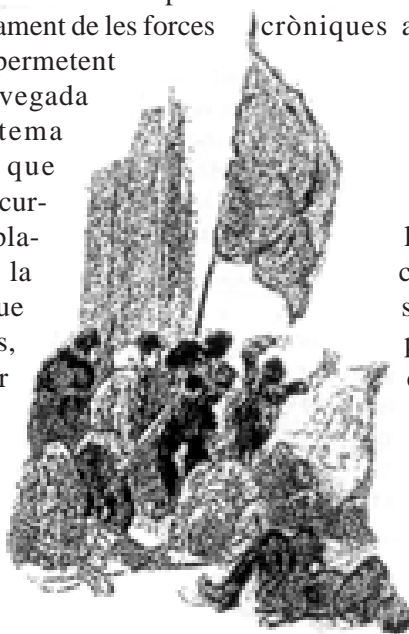
El sistema educatiu sempre va endarrerit respecte als canvis i necessitats del sistema econòmic. Diuen que no s'adequa al que "demanda la societat", encara que volen dir el que "demanda qui mana" o sigui qui, en darrer terme, utilitzarà la mà d'obra que sortirà de l'escola, l'institut o la universitat per tal de cobrir les necessitats de producció del sistema capitalista. La raó no és només que el sistema educatiu ve determinat pel sistema productiu -aquest va primer-, sinó també perquè té, com totes les institucions, un cert grau d'autonomia i pateix la pressió de la lluita de classes, és a dir, reflexa deformadament -i dins els límits que l'imposa la divisió social- els triomfs de la classe obrera. Per això la permanent obsessió "d'adequar-la": per tractar d'eliminar conquestes, així com d'adaptar-la a les necessitats productives que es van creant.

L'anàlisi que segueix relaciona necessitats i polítiques del capitalisme en cada fase amb les conquestes, avanços i retrocessos del moviment de masses en el terreny social -i en conseqüència en l'àmbit educatiu-, i permet situar la realitat de les reformes d'avui.

El capitalisme, com tot sistema econòmic-social, va viure la seva fase ascendent i el seu apogeu, i ara viu el seu declivi.

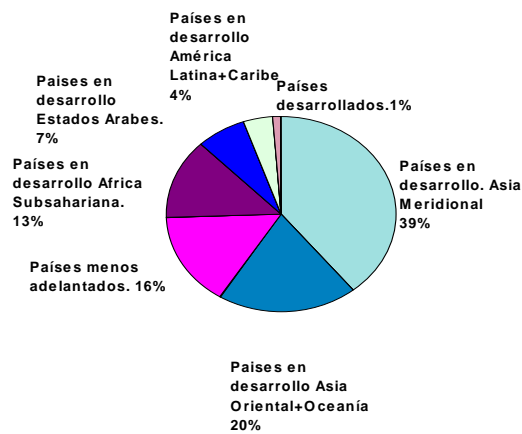
En les seves dues primeres fases la forma de producció capitalista suposà un enorme impuls al desenvolupament de les forces productives, permetent per primera vegada un sistema econòmic que utilitzés els recursos de tot el pla-

netà. Acompanyà aquestes fases la formació del moviment obrer, que constituí els seus sindicats i partits, aconseguí començar a establir el marc de les seves relacions laborals i posà entre les seves exigències l'extensió de l'ensenyament bàsic per a tota la població. Fou aquesta una primera conquesta en el terreny

educatiu que, a països com l'Estat espanyol s'aconseguiria molt després (cap a la segona meitat d'aquest segle) i a d'altres encara està pendent de lograr-se, la qual cosa es reflexa en la distribució mundial de l'analfabetisme.

Distribución del analfabetismo. 1995

A principis d'aquest segle el capitalisme arribà al seu apogeu i començà el seu declinar.

cròniques afectant els sectors essencials de la producció. La maquinària industrial exigia més i més concentració per poder ser aprofitada, es produïen fusions cada vegada superiors. El capital que havia de ser un instrument al servei de la producció, l'inici i al temps la fi del cicle de producció, començà a dominar sobre la producció, a escapar fins a cert punt de la producció de mercaderies, a dominar totes les esferes, a fer de l'especulació una de les seves principals fonts de beneficis, tot i gangrenar el sistema productiu, única i real font de riquesa. Era el domini del capital financer.

Els grans estats capitalistes, en plena crisi, reutilitzaren gran part de l'aparell

productiu en indústria de guerra preparant-se per a una nova batalla pel repartiment del món. Van succeir-se dues guerres mundials, amb un crack financer mundial i innumerables guerres locals. Lenin havia definit aquesta etapa com a “imperialista”, com l'etapa monopolista, decadent i reaccionària del capitalisme, l'època de guerres i revolucions. El capitalisme -com d'altres sistemes econòmics del passat- havia esgotat ja tota potencialitat per ajudar el progrés de la humanitat i els nous avenços de la ciència i de la tècnica ja no servirien per millorar les condicions de vida de la gent sinó que es convertirien en una amenaça per a la mateixa.

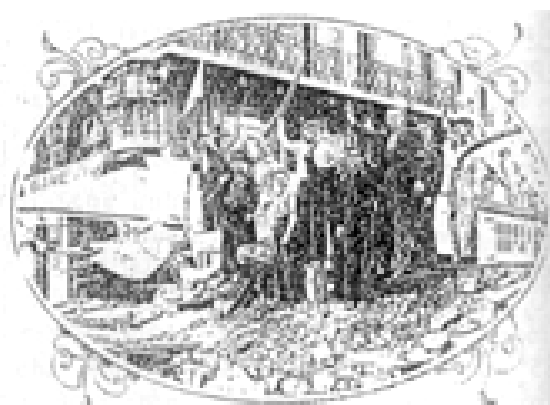
Després de la II Guerra Mundial el capitalisme va estar davant l'abisme amb l'ascens del moviment obrer i popular que va iniciar-se el 1.943.

En principi fou c o n t r a l'ocupació nazi però tingué un c o n t i n g u t marcadament anticapitalista: després de la Guerra a tota l'Europa oriental el capitalisme fou eliminat, mentre la revolució amenaçava Alemanya, França, Itàlia i Grècia, països on l'estat burgès havia quedat destruït. Però la col.laboració dels Partits Comunistes, obeint Stalin i aplicant els acords de Yalta i Postdam, fou decisiva per reconstruir els estats capitalistes a l'Europa occidental: els obrers van ser desarmats i empesos a reconstruir Europa. La burgesia pugué renéixer de les seves cendres però va cedir una important quota de poder a partits i sindicats dirigits per la socialdemocràcia i els PCs. L'ascens del moviment de postguerra i la debilitat de la burgesia són les claus per entendre l'anomenat “Estat del Benestar”, unes conquestes del moviment obrer que, a l'imposar uns nivells de “benestar” elevats, endarreririen enormement la següent crisi de sobreproducció. Producte del mateix ascens de postguerra, decenes de països colonials aconseguen la independència de les seves metròpolis i iniciaven grans processos de nacionalització dels seus recursos energètics i estratègics. Per la mateixa raó a tota Europa occidental la classe obrera aconseguieix per als seus fills una

elevació substancial del nivell educatiu. Es consoliden les classes mitjanes -tant des de sectors d'aristocràcia obrera com de la petita burgesia- que exigiran per als seus fills més educació: es generalitzen les formacions professionals i s'inicia la "massificació" de la universitat. El creixement de l'aparell de l'Estat proporciona a més l'espai per seguir incorporant els sectors de la petita burgesia que han empés els seus fills als estudis terciaris amb l'expectativa de la promoció social.

La base del desenvolupament productiu a l'Europa occidental i EEUU es fa sobre el *fordisme*, el treball en cadena. En aquest període els contractes són indefinits i el treballador acumula experiència, a

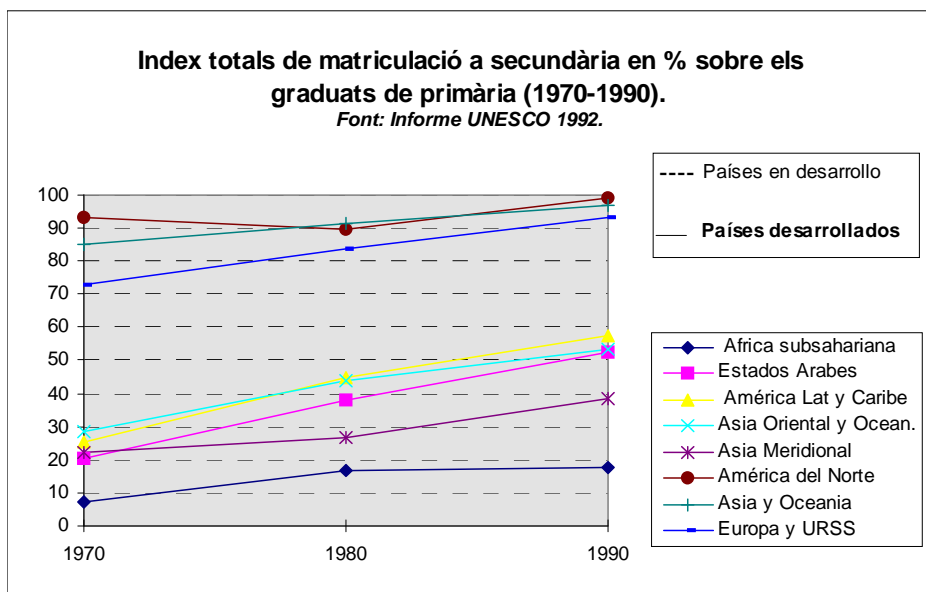
l' e m p r e s a l'interessa retenir-lo per la qual cosa són corrents els incentius per antiguitat. A q u e s t s p r o c e s s o s d'industrialització, que coincideixen a l'Europa occidental amb la reconstrucció de

postguerra, precisen mà d'obra amb major experiència. Una gran part d'estudiants que arriben als estudis secundaris seran desviats cap a la formació professional, que passa a formar part del sistema educatiu. Aquest procés arribarà també molt tard a l'Estat espanyol. La imposició d'ambdues massificacions -ensenyament secundari i terciari- es prolonga fins avui.

Index totals de matriculació a secundària en % sobre els graduats de primària (1970-1990).

Font: Informe UNESCO 1992.

El 1.971 torna la crisi de sobre-producció. En aquelles dates s'anunciava la fi de la convertibilitat del dòlar en or, un dels pilars on es recolzava el sistema monetari internacional de Bretton Woods acordat a la postguerra. I, malgrat parlar-se de "la crisi del petroli", en realitat es tractava d'una caiguda continuada de la taxa de benefici (veritable motor de l'economia capitalista).

Als anys 80, el capitalisme donà un pas més en la seva decadència en un intent desesperat per sortir de la paràlisi: es desenvolupen les anomenades polítiques neo-liberals fent costat a l'anomenat procés de "globalització" o "mundialització" de l'economia. Els seus màxims referents són els Governos de Ronald Reagan als EEUU i Margareth Thatcher a Gran Bretanya, però aquestes polítiques -pròpies de l'etapa actual del capitalisme- s'han anat imposant amb diferents ritmes en tots els governs, ja siguin conservadors, socialdemòcrates i inclòs amb presència dels PCs.

Les claus del procés de mundialització estan en:

1. Formació de blocs econòmics com la Unió Europea, la NAFTA (EEUU, Canadà i Mèxic) o el Bloc Asiàtic, que agrupen a menys de 1/5 de la població mundial però amb el 85% de la producció. Blocs que denoten que les fronteres nacionals són un obstacle al desenvolupament de la producció, però que no tendeixen a formar Estats supranacionals, sinó que actuen a la manera de plataformes per a les multinacionals per entrar en competència internacional en millors condicions. A l'altre extrem, el capitalisme que fa 100 anys explorava cada racó del planeta, avui deixa fora del sistema zones senceres i

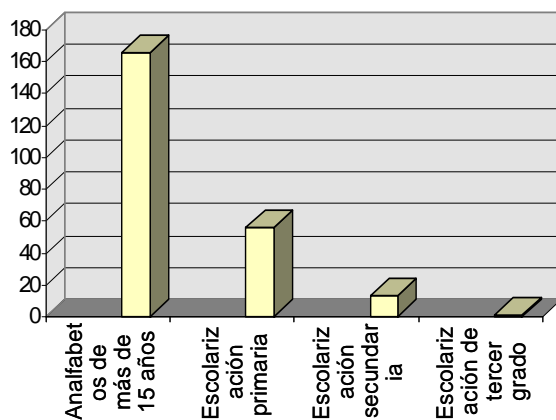
sectors socials complets, els abandona a la fam, la mort o a economies de subsistència. La seva correlació educativa és evident.

2. Creixement de les inversions especulatives i creació d'un únic mercat financer mundial, que guanya una extraordinària mobilitat amb la informàtica i les mesures de liberalització de les operacions financeres, però aquesta enorme massa de capitals és una gangrena per al conjunt del sistema productiu i impedeix l'estabilitat necessària per tal que l'economia es desenvolupi: desestabilitzen monedes, provoquen descapitalitzacions a les empreses, són una sagnia per l'economia productiva mitjançant els deutes públics i externs...

3. Canvis en els sistemes de producció. Amb la crisi del 70 s'esgota el sistema fordista de producció a gran escala, els grans mercats exigeixen també molta diversitat i una producció més flexible: s'imposa el *toyotisme* en les branques de producció més desenvolupades. El *toyotisme* duu aparellat: 1) utilitzar moltes empreses subsidiàries que fan parts de la producció amb salaris molt més baixos i pitjors condicions de treball. 2) el "just in time", és a dir treballar sense estocs, sense immobilitzar capital. 3) involucrar el treballador en la millora de la qualitat i la productivitat, elecció dels "team leaders" o caps d'equip. 4) destruir tot tipus d'organització independent dels treballadors.

4. Concentració extrema del capital, deslocalització de la producció. Mentre els capitals estan cada cop en menys mans i són menys els monopolis que operen a cada sector - assistint a continuades fusions-, la producció es

Millones de personas s/nivel educativo en los "países menos adelantados". Fuente y clasificación UNESCO 1992 y 1995

"Países menos adelantados":

Afganistán, Bangladesh, Benin, Bhutan, Burkina Faso, Burundi, Cabo Verde, Camboya, Chad, Comores, Djibuti, Eritrea, Etiopía, Gambia, Guinea, Guinea-Bissau, Guinea-Ecuatorial, Haití, Islas Salomón, Kiribati, Lesotho, Liberia, Madagascar, Malawi, Maldivas, Mali, Mauritania, Mozambique, Myanmar, Nepal, Níger, Rep. Centroafricana, Rep. Pop. de Lao, Rep. Unida de Tanzania, Rwanda, Samoa, Santo Tomé y Príncipe, Sierra Leona, Somalia, Sudán, Togo, Tuvalu, Uganda, Vanuatu, Yemen, Zaire y Zambia (UNESCO 1995).

Económicamente, se trata de países de *Periferia abandonada* y *Periferia que subsiste sólo con sus propias fuerzas*, y sólo puntualmente con *Periferia explotada* (Chesnais.p.26)

diversifica mundialment a la recerca del salari més baix i del tracte empresarial més favorable. La qual cosa serveix per a que la patronal llenci un atac a les condicions de vida i treball com mai no havia fet abans. El sistema educatiu toca l'arravatada amb un nou vel ideològic, el de "l'aldea global" (J. Delors, Inf. UNESCO, 1996).

Darrera l'eufemisme de "globalització" que ens vol fer veure una economia cada cop més homogènia, sense fronteres i en progrés, el que veiem és que el món són unes illes d'extrema riquesa dins un mar de pobresa creixent i sovint desesperada. En realitat s'han dut a la màxima expressió les característiques que assenyala Lenin de l'etapa imperialista: 1) concentració de la producció i la gerència en els grans monopolis. 2) sorgiment, desenvolupament i predomini d'un capital financer producte de la fusió del capital bancari i l'industrial. 3) exportació de capitals i no només de mercaderies. 4) divisió del món entre els oligopolis. 5) divisió del món entre les grans potències imperialistes que es garanteixen així el control dels mercats i de les matèries primeres. Una concreció, la d'avui, que té tràgiques conseqüències que freguen o aprofundeixen en la barbàrie i que, per tal de dificultar la seva identificació amb la decadent i sanguinària imatge de l'imperialisme, s'amaga sota el vel ideològic de "globalització". Per això hi ha economistes marxistes que, per referir-se a aquesta fase, prefereixen parlar de **mundialització del capital**.

Una de les claus de les polítiques anomenades neo-liberals és el desmantellament d'una part de les despeses de l'Estat.

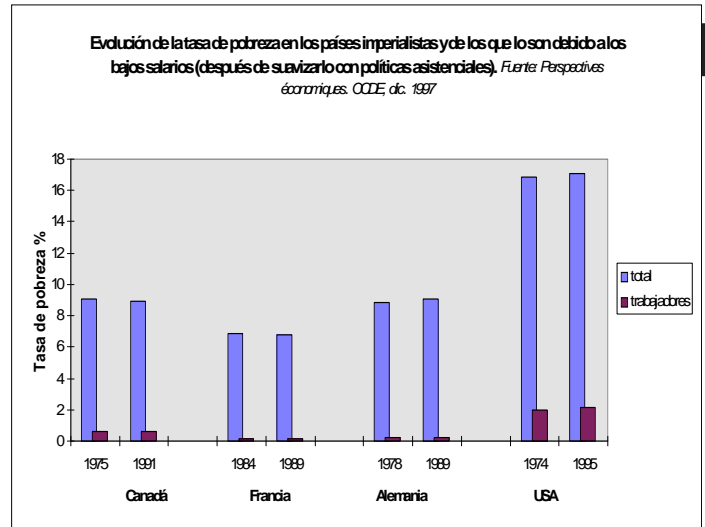
Ens referim és clar a aquelles despeses que es destinen a prestacions socials: educació, sanitat, transports...

En aquests anys assistim a una ofensiva sense precedents per fer enrera les conquestes que, durant decennis, els treballadors han anat aconseguint en innumerable lluites. El fons és clar: el diner que avui s'utilitza per a serveis socials ha d'anar a pa-

rar a mans dels empresaris, sigui en forma de diner amb les polítiques de subvenció a les empreses privades que no deixen de créixer, sigui en forma de serveis privatitzats amb els quals es pugui fer negoci. Les reformes que han recorregut els sistemes educatius en aquesta fase tenen dues característiques: avancen en processos de privatització de l'ensenyament en tots els seus nivells, i preparen una nova mà d'obra més barata i amb condicions laborals precàries, mà d'obra flexible, és a dir, preparada per a un mercat la-

boral on no hi ha continuïtat en la feina.

Però el capitalisme -també en la seva fase imperia-

lista actual- té els seus punts dèbils. Els mètodes de treball *toyotistes* i el *just in time* són mètodes molt sensibles a les mobilitzacions obreres, doncs la feina es fa sobre comandes. L'extrema internacionalització de la producció i la formació de blocs econòmics obliga a que, per enfrontar qualsevol empresa multinacional, calgui l'esforç de connexió i coordinació entre els treballadors de les diferents factories. En resum, la globalització del mercat financer internacional fa els cracks i les crisis financeres menys manejables i controlables que en el passat, per la qual cosa l'economia capitalista, aquesta economia basada en un munt de bitllets, accions i bons que no tenen valor real darrera, pot enfonsar-se com un castell de cartes... ¡i ja ha fet algun avís!

Però el capitalisme per sí sol no caurà.

Si del capitalisme depén de cada crisi sortirà incrementant la barbàrie a la recerca del benefici. Només les lluites, les mobilitzacions, poden frenar-lo i fer-lo caure. I com al llarg de la història,

també ell mateix en el seu desenvolupament crea les condicions per tal que la lluita de classes prengui noves dimensions. L'atac del capital financer s'imposa en la majoria dels països amb receptes molt semblants. Les lluites, si més no en els seus objectius, cada vegada són més coincidents. Cal avançar en la coordinació de les mateixes, en l'internacionalisme que serà una arma clau per enfrontar un enemic que també és internacional.

Lenin: "Imperialismo fase superior del capitalismo"

F. Chesnais: "La mondialisation du capital". Ed. Syros París, 94

Política a l'ensenyament superior dels

països imperialistes (Segons l' OCDE, organització que integra a

EEUU, Japó, Canadà, GB, França, Alemanya...)

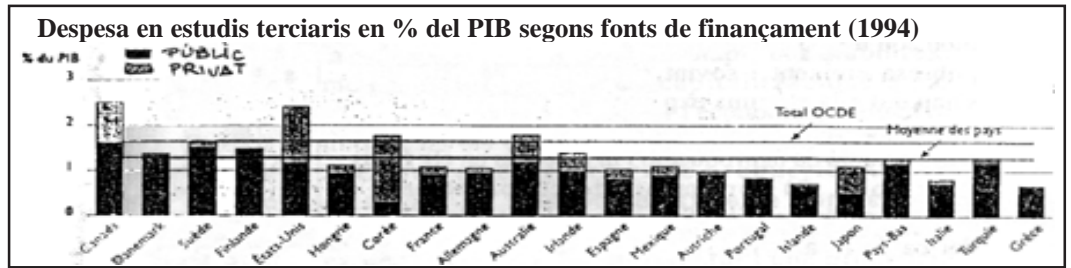
Les recomanacions de l'OCDE sobre política educativa per als estudis terciaris dels països imperialistes corre entre dos paràmetres: reduir la despesa pública i mantenir el "nivell educatiu" com a element de "cohesió social". La qual cosa duu, inevitablement, a una "reconducció" de la demanda universitària.

Les *Perspectives Economiques* de desembre del 97 constaten la impossibilitat d'eliminar el creixement de les bosses de misèria en determinats grups socials -aturats i treballadors amb salaris baixos-, entre els quals es troben considerables sectors de joves. Les limitacions pressupostàries per a polítiques assistencials impossibiliten suavitzar-les. L'exclusió dels joves dels estudis terciaris ve no només a incrementar aquestes bosses sinó, sobretot, a incrementar la conflictivitat social.

Així doncs, si les famílies i els joves segueixen pressionant per la continuïtat dels estudis de tercer grau -encara avui es mantenen unes més grans expectatives de trobar feina per als seus posseïdors-, no és positiu negar-se obertament, és possible reconduir-los i aprofitar el seu interès per tal que ells mateixos se'ls financin aprofitant el "greix" econòmic acumulat per les classes mitjanes.

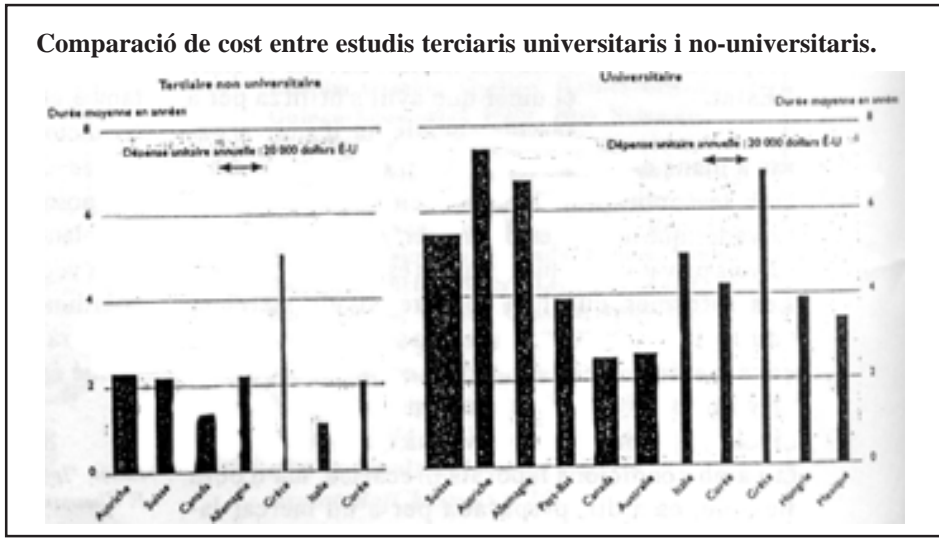
El creixent envelliment de la població als països imperialistes fa que el millor tall per a les privatitzacions -i també estalvi de despesa pública- siguin: en primer lloc, els plans de pensions i els serveis mèdics (és el cas d'EEUU amb la promulgació de la Balanced Budget Act com a eix de la seva política fins el 2002) (1), i en segon lloc, l'educació.

La reducció de la inversió pública, tant en educació com en personal de l'administració pública, redueixen l'absorció de titulació terciària clàssica, la qual cosa porta inevitablement al desmantellament de la universitat dels anys 70. Aquest, és més conflictiu a Europa que als EEUU, Canadà o Japó, on està molt avançada la dependència del capital privat en els estudis terciaris. I pel mateix, dins d'Europa, és menys conflictiu a Gran Bretanya que a la resta. Alemanya és la punta de l'iceberg de com

avançar en la introducció dels models anglosaxons a l'Europa occidental. El desmantellament de la universitat fins avui coneguda, segueix aquestes pautes:

1. "Cafè per a tothom": La demanda d'estudis terciaris no decreix ja que: d'una banda és més fàcil encara trobar feina si la titulació és superior, però de l'altra, el fet de no estudiar tampoc no implica un salari degut a l'elevat atur juvenil. Per tant la política és la d'ampliar el concepte d'estudis "terciaris" per tal de desplaçar el pes de les costoses universitats als estudis no-universitaris sota el pompós nom de "flexibilització". Tots els estudis possibles assoleixen aquest rang multiplicant ofertes que són un alleujament (com abans va ser-ho la FP amb la massificació a secundària) de la demanda universitària. I que, a la majoria de països no són

controlats per les universitats. Els titulats terciaris no-universitaris al Japó, EEUU, Noruega, o Suïssa superen el 20%, encara que a l'Estat espanyol, únicament en són el 3% (2)

Això té a més un valor afegit: proliferen les entitats privades en l'oferta educativa (a Bèlgica i els Països Baixos, el 50% dels fons destinats al nivell terciari són derivats a centres privats) (2, p. 18) i es possibilita que un sector de les mateixes passi a incorporar-se a la xarxa pública "per a l'homologació de títols" -sempre susceptible de transformar-se en una subvenció- amb la qual cosa es privatitzen de fet branques i/o trams de la xarxa educativa pública -és el cas dels centres privats adscrits de l'Estat espanyol-.

2. Desplaçar demanda amb el sistema anterior és insuficient donada la massificació existent, per la qual cosa el cost encara és massa elevat. Sens dubte ajuda a abaratir-los l'establiment dels cicles curts a les mateixes universitats. Així resulta que als països de l' OCDE, com a mitjana dels estudiants en edat d'obtenir una titulació: un 12% n'aconsegueix una de cicle curt, un 8% una de cicle llarg i un 1% un doctorat (id. p.344).

Aquest procés d'escurçament està molt avançat en alguns països, assolint percentatges de titulació de cicle curt del 20% (Dinamarca, Japó) i 30% (*Bachelor's* a EEUU, Canadà i Gran Bretanya). En aquests es pot cursar posteriorment un 2on cicle que equivaldria a l'antic cicle llarg. Per contra, on es manté el cicle llarg (en Alemanya com a *Diplom*, Itàlia com a *Laurea* o l'Estat espanyol com a *Llicenciatura*) aquest no acostuma a ser continuïtat del cicle curt, sinó que és independent. Es a dir, uns per la via piramidal, altres per la de diversificació de branques empenyen a l'estudi curt i indueixen -o imposen- la desestimació dels cars estudis de cicle llarg.

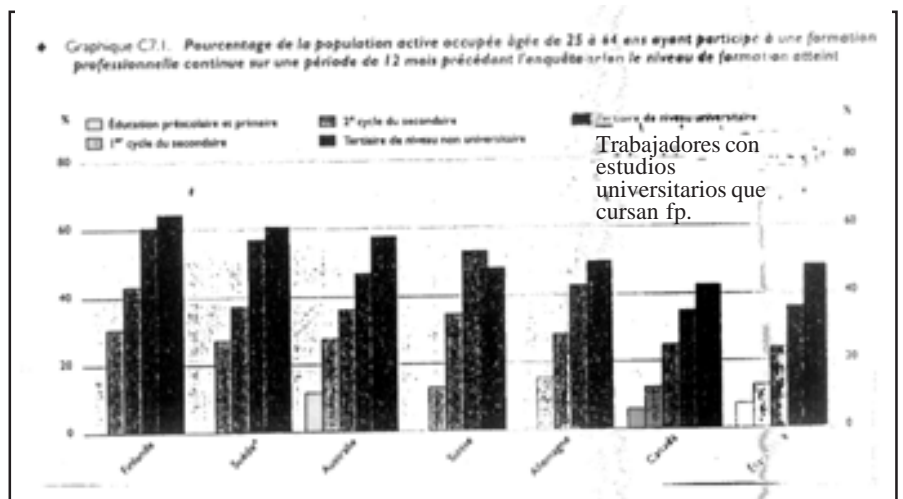
3. "Rentabilització" i adequació al mercat: l'entrada de les empreses.

Però tot el que hem apuntat no és suficient, perquè la mira va més lluny. Per desmantellar-la s'utilitza com argument que la universitat no ha donat entrada a sectors qualitatius de la classe obrera (a Dinamarca, EEUU i Japó els darrers 20 anys els percentatges van d'un 14% a un 36%) encara que ha incorporat qualitativament a les dones de classe

mitjana.

L'altre argument és la baixa qualitat de l'actual sistema. En un detallat estudi de nivells de lecto-escritura i capacitat de comprensió i desenvolupament lògic a partir de textos escrits esglaonats en dificultat de l'1 al 5: únicament el 75% de la població amb estudis universitaris assoleix els nivells 4 i 5 a Suècia i un 50% a Bèlgica i Canadà (Id. p. 50). Però a més demostren que tampoc no són "rendibles" aquests dominis de lecto-escritura ja que "tres persones ocupades sobre quatre declaren no haver d'utilitzar-los en el treball" (id. p. 53). Per últim assenyalen que "prop de la meitat dels treballadors amb estudis universitaris segueix cada any una formació -professional- complementària" (id. p. 51). Es a dir, no només la consideren de "baixa qualitat" sinó inadequada per al món laboral.

Amb aquestes dades, més l'afirmació que si bé els títols universitaris tenen un valor per a l'individu però

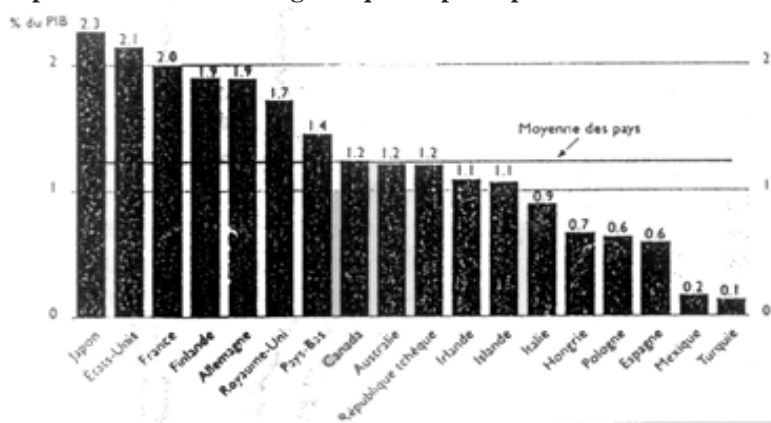
"el creixement del número de diplomats no representa en sí un avantatge per a la societat" (id. p.5), s'aborden les propostes tendents a enfocar els estudis "terciaris" cap al mercat, incorporant a les empreses perquè saben millor quins treballadors demanden. I es justifica, no només pel que hem dit, sinó perquè a més sí incorpora "àmpliament a sectors de classe obrera", i amplia la vida d'estudi per sobre dels actuals 25 anys, creant el que vindria a ser una FP de 3er grau totalment al marge dels centres universitaris.

Aquest procés té a Alemanya com a capdavantera, on ja s'aplica a nivell de FP de 2on grau amb l'anomenat sistema *dual*. També es fa a GB amb la iniciativa de l'Enterprise in Higher Education que consisteix en promoure noves formes d'estudis terciaris tenint com a *partenaire* a la indústria i al comerç, no només des del punt de vista educatiu sinó també financer (2. p.57).

4. Malgrat aquests canvis corren totalment per fora de les universitats, també serveixen per argumentar nous canvis al seu interior: tracten ara de "reorientar" els estudiants cap a carreres -curtes o llargues- que també donin resposta al mercat, i per tant cap a les comercials i científico-tècniques. El problema és que si bé els homes en una majoria ho fan o han estat reconduïts a les ofertes de terciaris no-universitaris, o bé resten als cicles curts; les dones perseveren en els llargs en carreres de lletres, educatives o sanitàries. Es a dir, no justament cap a les rendibles doncs estan abocades a treballs socials.

La gran preocupació de l'OCDE és com incentivar els nivells matemàtics des de la primària per "reorientar" les *vocacions*. Aquest punt ja és un fet a Dinamarca, doncs si no es veu a la bona -han pres mesures per "incentivar-les"- s'imposa a la dolenta -números clausus-(3, p.86). A l'Estat espanyol no hi ha marge per a incentius, i els números clausus són els determinants.

Despesa del PIB en investigació que no passa per les universitats.

Però els canvis van encara més lluny. La investigació ha estat un altre pilar clàssic de la universitat. Als països imperialistes es produeixen les més grans inversions a nivell mundial: l'any 90, el 42,8% de les despeses en aquest àmbit es realitzaven als EEUU i el 23,2% a Europa (4). Per això se situen despeses d'investigació de l' 1,9% del PIB a països com Alemanya, EEUU, França o Japó. Tanmateix, s'observa una diferència: a excepció d'EEUU que manté un 2,4% del PIB com a ingrès a les universitats (encara que no tot sigui inversió pública), a França o Japó, el 2 i el 2,3% del PIB s'utilitzen en "activitats de I-D dutes a terme en centres d'investigació independents i de la indústria privada amb preferència als establiments d'ensenyament superior" (1, p.59). L'opció és doncs clara: o les universitats s'adapten a les necessitats de la indústria (el cas d'EEUU és excepcional en tant que gendarme mundial, ja que

l'elevat % del PIB està concentrat en centres universitaris d'èlit que tenen per "clients" a la NASA i al Pentàgon) o aniran perdent també el seu tradicional paper d'investigació. Es a dir, si volen sobreviure en aquest terreny, només els queda passar a ser finançades i dependents de les empreses, oferint infraestructures adequades que, d'altra banda, només tenen interès en l'àmbit científico-tècnic.

5. Reduir la despesa pública en educació universitària cap al cost zero.

L'ampli ventall de cost per universitari als diferents països oscil·la entre els 4.820\$ a Itàlia -que juntament amb Portugal, GB, Alemanya i Espanya, representen l' 1% del PIB- i l'interval entre els 11.000 i els 16.000\$ de Canadà, EEUU o Suècia -que venen a representar un 2,4% del PIB per alumne i un total de l'1,6% del PIB-. (2.p.16).

La qüestió és qui i com paga aquestes xifres.

L'objectiu és que no les pagui l'Estat, i això vol dir: o inversió privada directa als establiments, o pagament de les famílies de taxes de matriculació.

Vista la primera -via lloguer de dependències, convenis d'investigació...-, anem a la segona:

a) Taxes: el Banc Mundial assenyalava com a principi la "recaptació generalitzada de drets de matrícula a l'ensenyament públic superior..." (4, p. 154), fet que suscriu la UNESCO i que ja tenen molt avançat alguns dels països imperialistes. Així, a EEUU i GB les taxes d'admissió arriben quasi al 70% dels costos administratius, mentre que

a Alemanya representen el 25% i a França, Itàlia o Espanya ronden entre el 10 i el 20%. A Portugal, encara es lluita contra la seva imposició.

b) Beques i crèdits: s'inscriuen en una suposada política "d'igualtat d'oportunitats". La política va a la generalització dels crèdits doncs afirma "que el principi d'una certa obligació de devolució per part de l'estudiant, no està en qüestió" (2, p.57). Un sistema és el de la Higher Education Contribution Scheme (HECS) australiana que obliga a cada estudiant a retornar al voltant d' 1/4 de les despeses d'ensenyament per cada any d'estudis que porten a un primer diploma. Una altra és la de tirar mà del salari dels estudiants, estudiin a temps parcial o complet: en el primer cas, partint de l'alternança de treball i estudi, en el segon, a partir dels sous que s'obtinguin posteriorment.

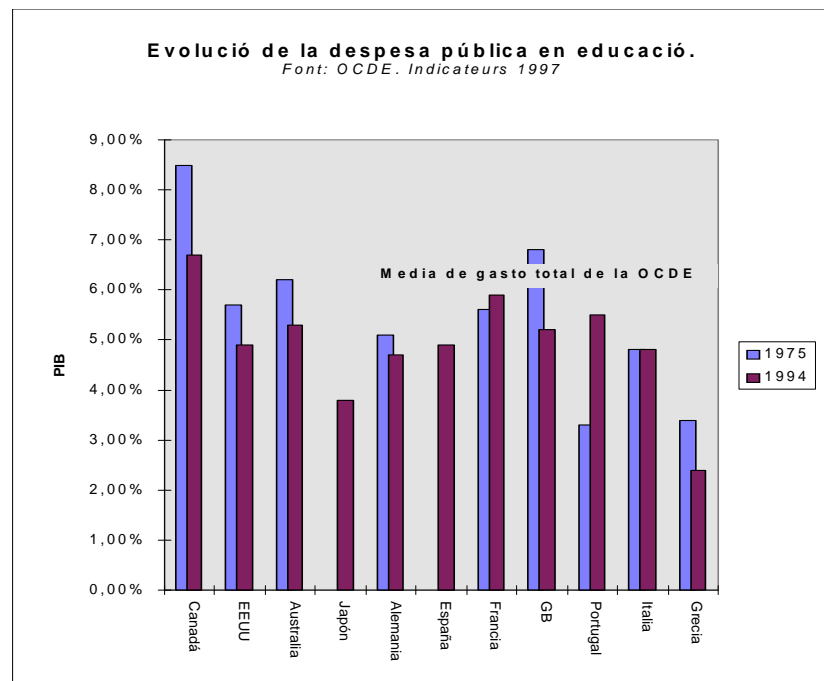
c) Per últim, en l'absoluta liquidació del sistema

públic, es troba la que autodenominen "atrevida" proposta de la comissió Delors. Donada la vella reivindicació de "l'educació permanent", i atenent a les xifres de l'OCDE sobre la reincorporació a estudis de persones de més de 25 anys, podria atorgar-se a

terciaris. La reducció de la inversió pública, com a la vegada indiquen que no ha de baixar del 6% del PIB, implica el progressiu increment del sector privat. Donat que encara no s'ha arribat als nivells desitjats, la mateixa OCDE avisa els perills de pèrdua de "cohesió social", o sigui d'esclats, si s'acceleren massa els ritmes. La qual cosa està en contradicció amb la disminució de la despesa pública particularment als països europeus -condicionat per Maastricht- que tenen per davant l'ós més dur de rossegar. I s'agreuja encara més als països més dèbils de la cadena que, com ara Espanya, Portugal o Grècia, ni tenen tanta solvència les seves classes mitjanes, ni els Estats tant de marge per a suavitzar-ho, ni tan sols les cases matrius de les multinacionals per injectar ensenyaments no-universitaris a la manera d'Alemanya o Gran Bretanya.

L'economia tanmateix vol marcar els ritmes: precisen completar el sanejament fiscal, l'alliberament de canvis, etc.. per abans del 2025, data en que, si ho fan, esperen "ser

susceptibles d'obtenir guanys nets substancials amb el desenvolupament ràpid d'aquestes economies -asiàtiques, doncs tenen previst una aturada a Llatinoamèrica, Africa i Rússia-, que representen mercats en expansió potencialment importants per a l'exportació de béns, serveis, capitals i el "savoir-faire" tècnic dels països membres -de l'OCDE-" (1, p.43). Si els ho permet la lluita de classes.

cada jove, al final de l'escolaritat obligatòria, un crèdit de temps d'estudi equivalent a un cert número d'anys. Es gestionaria a través d'un banc i la persona l'administraria al llarg de la seva vida. També podria incrementar el capital, com a forma d'estalvi per a estudis futurs...(4, p.155). Un negoci tan rodó, tanmateix, ja va intentar-se aplicar a l'Estat espanyol sense èxit degut a la pressió popular, per acabar de rebentar el sistema públic i abocar fons a la privada a nom de la "llibertat d'elecció de les famílies".

En resum, el panorama és d'avançada liquidació de la universitat en tant que servei públic d'estudis

1. OCDE Perspectives économiques. Décembre 1997. París. pag. 69
2. OCDE.Regards sur l'éducation. Les indicateurs de l'OCDE. París 1997. pag. 346.
3. OCDE Analyse del Politiaues éducatives. París. 1997. pag. 83
 i Delors. 1996, pag. 62

El model d'Ensenyament Superior del Banc Mundial

18

I. Marc general

L'estratègia de les reformes del Banc Mundial per a l'Ensenyament Superior.

Al finalitzar la II Guerra Mundial, el 1944, i sota les directrius d'EEUU, 44 països participaren en una reunió essencialment econòmica coneguda com Bretton Woods: allà van néixer els organismes que concretarien la política econòmica, com ara el Fons Monetari Internacional (FMI) i el Banc Mundial (BM). Aquest darrer encara compost per 4 institucions liderades pel Banc Internacional per a la Reconstrucció i el Desenvolupament (BIRD). En aquesta època l'FMI detenta una importància molt major que el BM, donant-li a aquest el paper de concedir préstecs al sector privat i, secundàriament, l'ajuda als països destruïts per la guerra.

Serà a la dècada dels 80, durant l'auge de la crisi del deute extern dels països semicolonials, quan el BM assumirà les característiques que avui té: *"De un banco de desarrollo, inductor de inversiones, el BM se volvió el guardián de los intereses de los grandes acreedores internacionales, responsable de asegurar el pago de la deuda externa y de iniciar la reestructuración y apertura de esas economías, adecuándolas a los nuevos requisitos del capital globalizado"* (1).

Avui el BM compta amb 176 països membres i empresta anualment més de 24 billones de dòlars (dades de 1993). Essent el major recaptador no-sobirà de recursos financers del món. EEUU poseeix el 17,1% del capital emprerat i detenta la presidència des de la seva fundació.

La política de préstecs del BM difereix en alguns aspectes de la línia "normal" de les institucions financeres que concedeixen crèdit. Primer perquè, malgrat cobrar alts interessos, el termini de pagament per als països contractants és llarg, d'una mitjana superior a 15 anys. Segon, pel fet que les exigències no es redueixen a garantir el pagament del deute, sinó que a més el BM marca les pautes i les condicions d'ajustament estructural (privatitzacions, polítiques de treball, ajustaments de dèficit públic o política educativa) dels Estats als quals fa préstecs. En el seu document "La Enseñanza Superior", publicat el 1995, el BM va definir les següents estratègies de reforma de la mateixa:

1. Fomentar una major diferenciació de les institucions, incloent l'establiment d'institucions privades.
2. Proporcionar incentius per tal que les institucions públiques diversifiquin les fonts de finançament, entre elles,

la participació dels estudiants en les despeses i l'estreta vinculació entre el finançament públic i els resultats.

3. Redefinir la funció del govern amb relació a l'Ensenyament Superior.

I el que no diu...

...Que s'emporten els "cervells"

"... un problema d'excés de producció. Somàlia forma 5 vegades més diplomats universitaris que els que pot assumir. A Costa d'Ivori, l'índex d'atur dels diplomats arriba al 50%.(...)

Entre els anys 1960 i 1990, USA i Canadà van acollir més d'un milió de tècnics i personal qualificat procedent de països en vies de desenvolupament. Als USA, l'ensenyament depén en bona part d'ells: a les escoles d'enginyeria, el 1985, es calcula que la meitat dels professors auxiliars de menys de 35 anys eren estrangers. Japó i Austràlia també tracten d'atreure emigrants altament qualificats.

(...) Els anys 1971-72, els països en vies de desenvolupament perdien 20.000 dòlars USA d'inversió per emigrant especialitzat, és a dir 642 milions en total (...)

Es calcula que Africa, de conjunt, ha perdut uns 60.000 professionals qualificats de nivell mitjà o superior entre els anys 1985 i 1990."

Citat per l' Informe Delors de la UNESCO de 1996, prenent com a font el "Rapport mondial sur le développement humain. 1992. PNUD Económica, París.

4. Adaptar polítiques destinades a atorgar prioritat als objectius de qualitat i equitat.

"Fomentar una mayor diferenciación de las instituciones, incluyendo el establecimiento de instituciones privadas"

"El modelo tradicional de la universidad europea de investigación, con su estructura de programas en un solo nivel, se ha demostrado de un alto costo y poco apropiado en el mundo en desarrollo. Una mayor diferenciación de la Enseñanza Superior, con el desarrollo de instituciones no universitarias y el fomento de establecimientos privados, puede contribuir a satisfacer la creciente demanda social de educación post-secundaria y hacer que los sistemas de nivel de tercer grado sean más sensibles a los cambios en las necesidades del mercado de trabajo". (BM, pág.5)

"Algunos países han obtenido éxitos en este aspecto, estableciendo una gama de instituciones con una variedad de objetivos -como, p.ej. programas breves y sistemas de enseñanza a distancia- e incentivando a las instituciones privadas a completar la red de instituciones públicas" (BM, pág. 31)

Així, d'una banda incentiven l'expansió d'institucions no-universitàries (escoles politècniques, instituts professionals i tècnics de cicles curts -amb una mitjana de 2 anys de durada- "community colleges" i institucions que ofereixen educació a distància i programes d'educació d'adults) en detriment de les institucions universitàries basades en el trinomi ensenyament-investigació-divulgació, perquè aquestes institucions no-universitàries "(...) ofrecen oportunidades de enseñanza que responden de forma flexible a la demanda del mercado de trabajo y a los factores relacionados con la oferta. Por ejemplo en el Brasil, los centros de tecnología SENAI ofrecen programas multidisciplinarios en varias esferas técnicas (...) En el mundo en desarrollo, México es ejemplo de un país que tiene establecida una amplia red de institutos tecnológicos con un enfoque más centrado en las

aplicaciones prácticas" (BM, pág. 35)

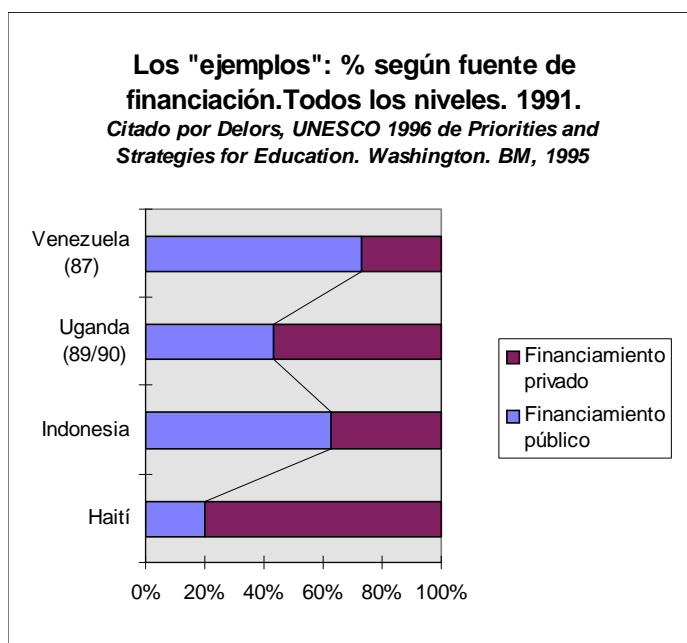
D'altra banda, les institucions privades "pueden responder de manera eficiente y flexible a las demandas en cambio de los mercados de trabajo. Además, mediante el aumento de la participación privada en la educación post-secundaria se amplían las posibilidades educacionales con poco o ningún costo directo para el Estado" (BM, pág.37)

"Proporcionar incentivos para que las instituciones públicas diversifiquen las fuentes de financiación, entre ellas, la participación de los estudiantes en los gastos, y la estrecha vinculación

entre el financiamiento público y los resultados"

Pel que fa a mobilitzar un major volum de finançament privat, en el primer ítem de participació dels estudiants és que "... puede lograrse mediante el establecimiento de tasas de matrícula y la eliminación de subsidios de los costos no relacionados con la instrucción (...) tales como vivienda y alimentación" (BM pág.7).

"...Las donaciones de los ex-alumnos y la industria privada constituyen una segunda fuente de recursos privados" (BM, pág.7)

Bolivia

No existe ningun tipo de beca, excepto el comedor que se otorga de acuerdo al rendimiento de los estudiantes y no de acuerdo a la condición económica y social. Es una asignación de 220 Bs que equivale a 40\$ mensuales, que no cubren los gastos de transporte, vivienda, materiales, etc.

JUVENTUD SOCIALISTA DE BOLIVIA (del MST, sección boliviana de la LIT-ci)

En tercer lloc, "Los gobiernos pueden alentar a las instituciones públicas de nivel post-secundario a llevar a cabo actividades que generen recursos, como cursos de corto plazo, investigaciones contratadas por las industrias y servicios de consultoría" (Idem).

Pel que fa als programes d'assistència financera als estudiants, "(...) es conveniente que la principal forma de asistencia financiera para los estudiantes sean los créditos garantizados por el gobierno, y no las subvenciones" (BM, pág.55).

En quant a la millora de l'adquisició i utilització dels recursos públics entre i dins les institucions "Los modelos más comúnmente utilizados para vincular la financiación es a los "insumos" (número de estudiantes matriculados, ajustado según los programas), o a los "productos" (número de graduados). Hasta el momento sólo un país (Chile) intenta vincular explícitamente la financiación a los indicadores cualitativos, y no cuantitativos, del desempeño institucional" (BM, pág.57). Es a dir,

I fins a quin punt!!!

"... maneres de millorar l'eficiència interna de l'educació. P.ex., amb la reducció dels índex de repetició i deserció, especialment elevats a l'Àfrica i Amèrica Llatina, mitjançant la reducció del número total d'alumnes a acollir, deuria permetre incrementar l'adequació i l'eficàcia de les despeses en educació. Així, es calcula que per a un país com Brasil, les repeticions costen 2,5 mil milions de dòlars USA per any..."

Informe Delors. UNESCO 1996.

sigui pel mètode que sigui, la distribució dels fons públics vindrà determinada per la capacitat de les institucions per adequar-se al "nou" mercat, o sigui l'abaratiment i la disminució del temps de formació per a la qualificació dels nous professionals de nivell superior.

"Redefinir la función del gobierno con relación a la Enseñanza Superior"

"En lugar de ejercer un control directo, la función del gobierno debe transformarse en la de

proporcionar un ambiente de políticas favorables para que las instituciones públicas y privadas de 3er grado realicen un efecto multiplicador de los recursos públicos para animarlas a satisfacer de forma eficiente las necesidades nacionales de enseñanza e investigación. Está demostrado que el éxito de la ejecución de reformas de educación superior depende de lo siguiente: 1. el establecimiento de un marco coherente de políticas; 2. mayor apoyo e incentivos a los mecanismos orientados al mercado para aplicar las políticas; y 3. mayor autonomía administrativa de las instituciones públicas" (BM, pág.10)

Tal i com es dedueix de les primeres línies això significa l'adaptació a la lògica d'un Estat mínim. Al no compromís amb el finançament de l'educació com a deure de l'Estat, acompanyat d'un major control polític i ideològic i, per tant, de la inspecció educativa, la definició de cursos i currículums, lligats a un rígid control en la concessió de finançament.

I pel que fa a l'Autonomia, no es tracta de la tradicional bandera de la comunitat universitària, sinó que el BM proposa una altra cosa: "*La descentralización de todas las funciones administrativas claves (entre ellas las atribuciones para fijar tasas de matrícula, contratar y despedir personal y utilizar concesiones de recursos de forma flexible en las distintas categorías de los gastos), concediendo a las propias instituciones de enseñanza superior una condición "sine qua non" para el éxito de las reformas, sobre todo en lo que se relaciona con la diversificación de la financiación y la utilización más eficiente de los recursos"* (BM, pág.11). Es a dir, que aquesta "major autonomia" proposada pel BM no és sinó una transitòria cap a la conversió de les universitats públiques en la infraestructura de les grans empreses privades.

"Adaptar políticas destinadas a otorgar prioridad a los objetivos de calidad y equidad"

Els principals elements que assenyala el BM són: "*Mayor calidad de la enseñanza superior. Mayor adaptabilidad de la educación superior a las demandas del mercado de trabajo. Mayor equidad"* (BM, pág.74)

Si els dos primers ja han aparegut anteriorment lligats a l'augment de les matrícules, i a la dependència amb les grans empreses, cal matissar a què es refereixen amb el darrer punt.

"...ampliar eficazmente la participación de la mujer, de las minorías étnicas, de los estudiantes

provenientes de baja renta... Entre tales estrategias están: mejorar la enseñanza primaria o secundaria de esos grupos, incrementar su demanda de educación post-secundaria..." (BM, pág.86).

universitats. Dels centenars de milers que poblen avui aquestes institucions, pocs seran els escollits per una selecció cada vegada més rigorosa, adaptada als patrons de qualitat exigits per la reestructuració productiva i la globalització de l'economia, per incorporar-se als parcs tecnològics i als seus centres d'excel·lència. La gran massa exclosa de les universitats quedarà a la formació professional en institucions no-universitàries, amb els seus programes curts, convertits en simples reproductors pràctics de coneixements aplicats a la producció, importats dels grans centres industrials dels països imperialistes.

Bibliografia citada: Banco Mundial. La enseñanza superior. Las lecciones derivadas de la experiencia. Washington DC, 1995.

Els requadres són responsabilitat de l'equip de Joventut del PRT, així com també la traducció i síntesi de l'Informe "**A Reforma Educacional e o nosso Programa em defesa do Ensino Superior Público e Gratuito**" de maig de 1997 de la

Secretaria Nacional de Juventude do

(Secció brasilenya de la LIT-ci)

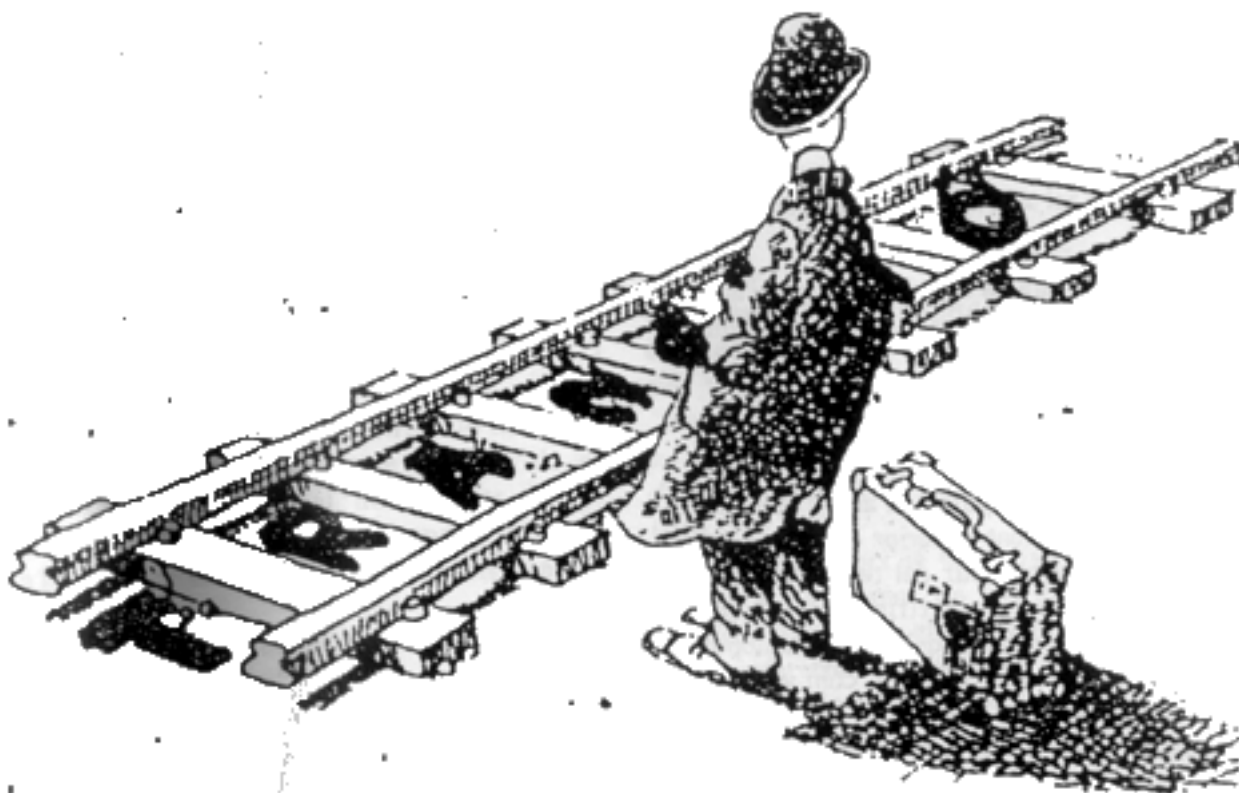

Aspecte que, a la vista de la seva proposta d'acabar amb la gratuïtat de l'ensenyament superior, queda en mera demagògia.

Conclusió

Les estratègies del BM apareixen amb l'objectiu de privatitzar l'ensenyament superior convertint-lo en un "negoci" en el sentit pur del terme, per tal de sotmetre la producció científica i tecnològica directament a les necessitats dels grans monopolis. Ja no l'interessa més a la burgesia, com va ocórrer durant i immediatament després de la postguerra, que milers de joves es formin tots els anys a les

II. Les universitats a l'Estat espanyol.

LOGSE i LRU

El tram educatiu que primer es va legislar d'acord amb la "globalització" econòmica va ser la Universitat amb la LRU (Ley orgánica de Reforma Universitaria) el 1983. Però aquesta només va prendre tota la seva dimensió amb l'aprovació de la LOGSE (Ley de Ordenación General del Sistema Educativo) que la inclou. És també la LOGSE la que renova la selectivitat ratificant la Ley 30/1974. A més a més s'encarrega de ratificar la LODE (Ley Orgánica reguladora del Derecho a la Educación) del 85 i amb ella consolida tant la privatització -sistematitzada mitjançant els *concerts*- com la farsa de la democràcia institucional.

El perquè de la LOGSE

Com totes les reformes educatives, la seva raó radica en els canvis que es deriven del sistema productiu. La seva predecessora, la LGE de 1970, va intentar adaptar l'educació a les transformacions econòmiques de la dècada anterior: el *desarrollisme*

subsistema sobreixidor de la demanda de secundària: la formació professional (FP).

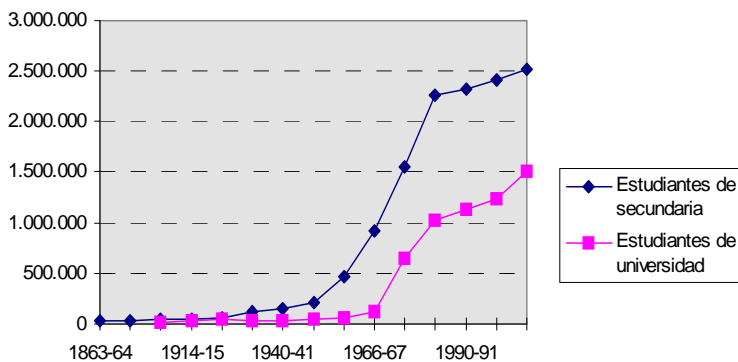
Va créixer la classe mitjana i, endarrerit i amb peculiaritats respecte d'Europa, un Estat del tipus dels del "benestar". Es va massificar la universitat i, encara que no va comportar la mobilitat social -segueix sent de les classes mitjanes- sí va incorporar a la dona.

Però va arribar la crisi econòmica dels 70, amb inflació, reconversions, increment de l'atur i precarització. No era una crisi conjuntural ni aïllada, sinó expressió de la mundial ja analitzada. L'atur juvenil va créixer, i amb ell, encara es va incrementar més el número dels qui continuaven estudis, atats per la hipòtesi de que amb una FP o una llicenciatura era més fàcil trobar feina. El sistema educatiu havia d'adequar-se al mercat i aturar en sec la corba ascendent d'estudiants i costos.

Les multinacionals exigeixen mà d'obra barata (el sistema educatiu ho tradueix per *desqualificada i incrementa la selectivitat*), precaritzada amb contractes temporals i a temps parcial (el sistema escriu *flexible*, multiplicant les variants i branques curtes de la piràmide educativa: "serveixes avui i per a això, però demà caldrà una altra cosa") i versàtil (l'ensenyament corre a incloure a les empreses *per tal d'introduir noves tecnologies*). Exigeixen a més: reduir costos (i baixa la despesa pública al temps que s'incorporen les taxes) i augmentar la rendibilitat econòmica del mateix sistema educatiu (així aquest ofereix mà d'obra gratuïta, *en pràctiques*, i segueix al capdavant d'Europa en facilitar el negoci de la privada, a la qual comencen a dirigir-se les classes mitjanes). La LOGSE es va aprovar el 1990 amb l'acord de tots els partits parlamentaris, excepció feta del PP, (inclosos PSOE i IU) i el recolzament dels sindicats CCOO i UGT amb el *Pacto Progresista*.

Evolució dels estudiants de Secundària i Universitat.

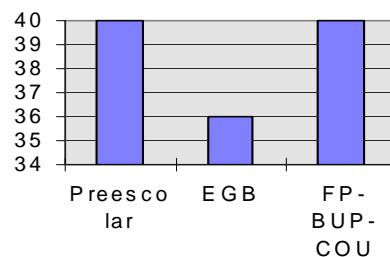
Fonts: Lerena (fins 1967) i Anuarios País 1992, 1996 i 1997.

-la industrialització del franquisme-. Calia mà d'obra a les zones industrials. Centenars de milers de jornalers eren expulsats del camp per integrar-se a la maquinària industrial. El *desarrollisme* va fer que els tecnòcrates del règim ocupessin ministeris. El moviment obrer, reforçat en número i més concentrat, empenyia per tal que els seus fills completessin l'ensenyament bàsic i avancessin a la secundària. Així, la LGE, va ampliar l'educació obligatòria -ahora que augmentaven les mesures selectives- i va crear un

Percentatges d'alumnes en centres privats 1983-84.

Font: Lerena.

El 96,4% de centres de l'església són subvencionats. El 78,7% dels que no consten com a religiosos, també. (1983)

Estratègies de la Llei

1. La desqualificació professional s'inicia amb l'ESO (Ensenyament Secundari Obligatori) que prorroga els estudis dels 14 als 16 sense ampliar continguts. Els qui no la superin, no obtindran el graduat (GES) quedant exclosos del sistema educatiu.

2. Els cicles formatius -mòduls- de FP s'entreguen a les empreses, tant perquè són les que determinen l'oferta d'especialitats com perquè les pràctiques a les mateixes es fan obligatòries.

3. Augmenta la selectivitat del sistema. Tot són dificultats per a incorporar-se o pujar en la piràmide. Està plagada de bosses terminals que dificulten la millora de la qualificació professional i la continuïtat d'estudis superiors: per a incorporar-se a la FP o al batxillerat cal el GES; amb el títol de grau mitjà de FP no s'accedeix al de grau superior (o es cursa el batxillerat o s'espera a tenir 21 anys per fer un examen de prova, o bé algú (l'empresari?) acredita "experiència laboral suficient"); i segueix la selectivitat a la universitat.

4. No facilita recursos ni econòmics ni humans suficients a l'ensenyament públic, mantenint els cossos docents separats i intensificant les divisions internes de cada un d'ells. Sense aquests mitjans, més la continuïtat d'una política assistencial -beques, compensatòria- l'ampliació fins els 16 anys queda en una

forma de "reduir" l'atur juvenil així com traslladar la conflictivitat (per la inexistència de perspectives per als joves) del carrer a les aules i, amb això, augmentar la tensió i la caiguda dels nivells d'aprenentatge.

5. Consolida l'ensenyament de les multinacionals privades (les *acadèmies* foren suprimides ja): dues classes socials, dos sistemes educatius, dues piràmides. Degut al pes de l'Església en la privada, així com per la presència en la pública a través de la religió a primària i deixant l'ètica a secundària -es possibilita l'opció "religió"-, la LOGSE aplica el Concordat entre la dretana UCD i la Santa Seu del 79.

El contingut "Orgànic" de la LRU

La LRU és Llei Orgànica -de rang només inferior a la Constitució- que al seu Preàmbul es justifica per la recerca d'harmonització entre "La democratización en los estudios universitarios, ya muy avanzada, (que) es además, la última etapa de un secular proceso de democratización de la educación y la cultura..." i "la previsible incorporación de España al área universitaria europea..." creant "el marco institucional que permita responder a este reto a través de la adaptación de los planes de estudio y la flexibilización de los títulos que se ofertan en el mercado de trabajo".

I, coherent amb tan "bones intencions", aclareix en la seva Disposició final 3a. que els continguts específics que donen caràcter "orgànic" a la LRU són: els *Títulos Preliminar, IV, VIII i disposición final 3ª*. Això vol dir que el marc institucional "inapelable" i "orgànic" és el que es defineix per:

una autonomia universitària especialment de gestió i finançament -la resta està contínuament retallada- que incrementa les mesures selectives del seu alumnat, i que sanciona els drets de la universitat privada, en particular de l'Església. La resta no té caràcter "orgànic" i és secundària tal com l'Estat proposa la LRU. Vegem què diuen aquests punts centrals.

Título Preliminar: Defineix la universitat com a servei públic d'educació superior i delimita tots els aspectes de l'autonomia universitària (gestió, contractació, investigació, selecció de personal...)

Título IV o "del estudio en la Universidad": Retalla l'autonomia: "Corresponde al gobierno... establecer los procedimientos de selección para el ingreso en los

centros universitarios" (Art. 26.1). Fa l'estudi dependent de les empreses: "... los poderes públicos desarrollarán ... una política de inversiones tendentes a adecuar dicha capacidad (de la universidad) a la demanda social" (Art. 26.2). I manté com assistencial la política de beques -amb la inclusió ja del crèdit- doncs les fa conviure amb la desaparició de la gratuïtat mitjançant les taxes: "instrumentarán una política general de becas, ayudas y créditos a los estudiantes, y establecerán asimismo modalidades de exención parcial o total del pago de tasas académicas" (Art. 26.3).

Igualment, s'assenten les bases per als increments de segones matrícules, l'expulsió després de dues convocatòries suspeses..., com la necessitat de cada universitat d'establir "... normas que regulen la permanència en la universidad de aquellos estudiantes que no superen las pruebas correspondientes en los plazos que se determinen" (Art. 27.2).

Es reconeix el dret dels estudiants a associació i representació als òrgans de govern, així com a la Seguretat Social (Art. 27.4 y 5).

I utilitzant la vella reivindicació d'incorporació de les Escoles Universitàries i Tècniques a les Universitats, que expedien títol amb 3 anys d'estudis, s'obre la porta a la seva generalització mitjançant l'establiment dels cicles: "Los estudios universitarios se estructurarán, como máximo, en tres ciclos. La superación del primero dará derecho, en su caso, a la obtención del título de Diplomado,...; la del segundo a la del título de Licenciado... y la del tercero a la del título de Doctor" (Art. 30). "...las Universidades elaborarán y aprobarán sus planes de estudio, en los que se señalarán las materias que para la obtención de cada título deben ser cursadas obligatoria y optativamente, los períodos de escolaridad y los trabajos o prácticas..." (Art. 29). Es posen les bases per a la generalització de les carreres de cicle curt coincidint amb la voluntat del Preàmbul de flexibilitzar l'oferta de títols, així com incentivar la competitivitat d'Universitats.

Tot això sota control governamental doncs serà "el Gobierno (quien)... establecerá los títulos que tengan carácter oficial" que "... serán expedidos en nombre del Rey..." (Art. 28), no acatant la suposada autonomia universitària, sinó únicament "escollats" els seus representants.

Título VIII o "De las universidades privadas": Recolzant-se en l'article 27 de la Constitució legalitza

no només les universitats privades sinó també altres "centros docentes de enseñanza superior de enseñanza privada " (Art. 57). Són els ESADE, Estudis Financers...

I la **Disposició Adicional 3ª**. On textualment es diu "La aplicación de esta Ley a las Universidades de la Iglesia Católica se ajustará a lo dispuesto en los acuerdos entre el Estado español y la Santa Sede".

La resta de la LRU completa el perfil universitari

Vegem els Títols "secundaris".

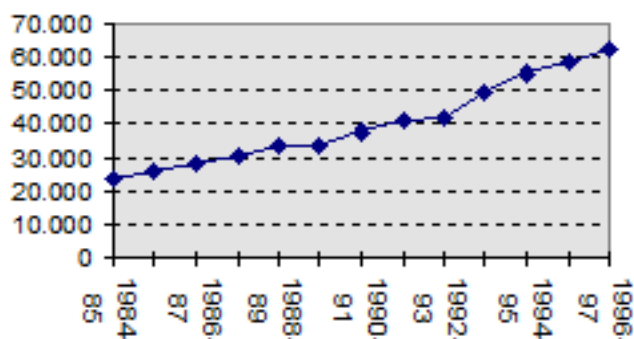
Título I. Aborda la incorporació de les Escoles universitàries i tècniques però "asimismo, mediante convenio, podrán adscribirse a las Universidades ... centros de investigación o creación artística de carácter público o privado"(Art. 10.3) "pudiendo realizar actividades docentes referidas a enseñanzas especializadas o cursos de doctorado" (Art. 10.1), amb la qual cosa fonamenta la xarxa de centres adscrits que privatitzen un considerable espectre dels estudis universitaris "públics".

En l'Art. 11 es legalitza el dret a contractes amb entitats o persones públiques i privades per al "desarrollo de cursos de especialización". Es a dir, màsters i post-graus que, al tenir cobertura de contractació privada, justifiquen el seu pagament i per demés la privatització d'aquests trams educatius.

Título II. Entronitza el model de la particular estructura de democràcia parlamentària de l'Estat espanyol en l'àmbit universitari. Tot és electe -amb condicionants i retalls, per suposat, per garantir que el joc funcioni sense excelsius "decretassos"- menys el que talla el bacallà en la instància suprema: aquest, com el rei, són posats a dit. Si el rei ho és per sang,

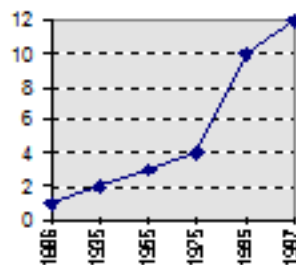
Crecimiento de alumnado en universidad privada.

Anuario el País, 1992, 96 y 97

Crecimiento de Universidades Privadas. Fuente: MEC 1998

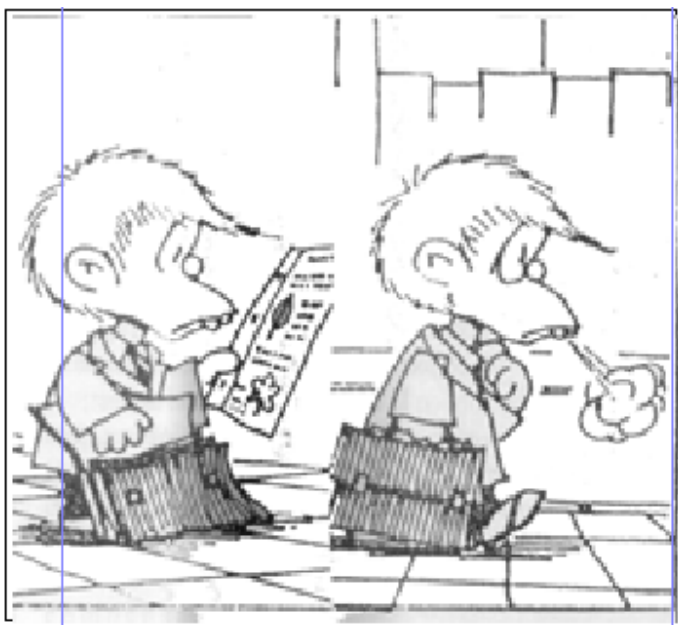
Privadas. Fuente: MEC 1998

UDE - Deusto - 1986
 UPCO - Pamplona de
 Comilla - 1935
 UPSA - Pampl.
 Salamanca - 1940
 UNA - Navarra - 1952
 URLL - R. Llob. - 1991
 UCEU - S.P. de la CEU -
 1993
 UAE - Almería -
 1993
 UNE - Asturias de
 Oviedo - 1995
 UOC - Oberta de
 Catalunya - 1995
 UNEU - Europa de
 Madrid - 1995
 UP - Vic - 1997
 ULL - Lleida - 1997

l'altre, el President del Consell Social de cada universitat, ho serà per nomenament de la Comunitat Autònoma (Art. 14.4). En aquesta cúpula que és el Consell Social, ténen el seu lloc les empreses per definir "presupuesto y programación plurianual... supervisión de las actividades de carácter económico de la Universidad y del rendimiento de sus servicios" (Art. 14.2). Així, 2/5 del Consell són de la Junta de Govern de la Universitat (entre ells "necesariamente el Rector, el Secretario General y el Gerente") i 3/5 "en representación de los intereses sociales... y en todo caso, preverá la participación de representantes de sindicatos y asociaciones empresariales" (Art. 14.3)

Com en el poder polític estatal, s'aplica el sufragi universal per a l'elecció del Claustre -encara que amb caràcter estamental doncs al professorat se li reserven 3/5 del total de membres-, però és aquest qui escull el Rector de entre els catedràtics, així com la Junta de Govern. Per tal que no trontolli l'ordre

establert és el Rector qui escull el Secretari i també el Gerent (escoltat el Consell Social) (Art. 18, 19 i 20). Això vol dir que, ja d'entrada, apareix un conglomerat en el Consell Social format per representants polítics, empresaris, rector, secretari i gerent que exerceix d'absoluta majoria en qualsevol decisió.

D'altra banda, tant les decisions del Rector, com les del Claustre, la Junta i el Consell Social, resulten inapelables, a menys que es faci directament "ante la jurisdicción contencioso-administrativa" (Art. 22)

Título III. "Del Consejo de Universidades" o la

cúpula de la cúpula. Ordena, coordina i planifica tot allò referent a Universitats. S'han acabat les paraules!: Ministre del Govern + Rectors + 5 representants del Congrés + 5 representants del Senat + 5 representants del Govern... i donat que aquest darrer surt escollit del Congrés, doncs es pot veure que acaba en realitat tenint el control directe de les Universitats el partit de torn en el govern...

Título V. "Del profesorado", on se sacrilitza l'estructura piramidal, del Catedràtic i del Professor com a funcionaris, al costat d'interins i contractats. Entre aquests últims cal assenyalar, a més dels sobreexplotats i precaris Ajudants, el cas dels professors Associats. Aquests, introdueixen un element particularment distorsionador doncs, tenint una altra activitat professional, poden cobrir contractes parcials la qual cosa, a banda de en aspectes laborals, permet en facultats tècniques i científiques l'ús de la infraestructura d'investigació universitària per a fins privats.

També és aquest apartat el que determina les fórmules de renovació de contractes i accés al funcionariat, fent recaure el pes d'ambdós en els Departaments i el paper del càtedre en els mateixos, fomentant l'actual situació de "regnes de taifas" i de clientelisme i submissió del professorat a aquells de qui depén la seva continuïtat laboral i la seva promoció professional.

Título VI. "Del Personal de Administración y Servicios". Que consagra l'estamentització de funcionaris/contractats.

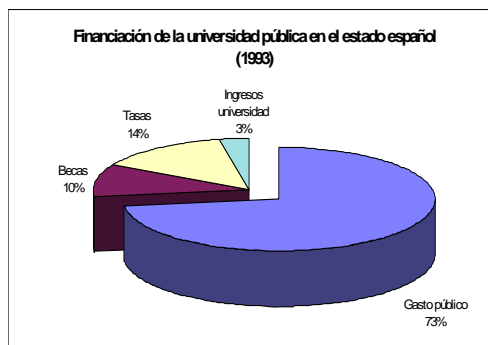
Título VII. "Del régimen económico y financiero..." on es legalitza l'alta dependència del capital privat per qualsevol via i l'expressa prohibició d'incrementar el personal funcionari (estable). Pel que fa al primer aspecte, s'especifica que els ingressos provindran de: subvencions públiques, taxes, subvencions d'altres entitats públiques o privades, rendiments del patrimoni (possibilitant privatitzacions tipus UAB), ingressos derivats de contractes (tipus els convenis amb empreses privades de l'UPC), operacions de crèdit i remanents de tresoreria i d'altres. (Art. 54).

Pel caràcter que tenen la LOGSE i LRU, l'actual situació educativa és concreció de les mateixes i la legislació posterior -o l'anterior no derogada- és un desenvolupament parcial d'aquest planteig global.

Finançament

El procés de retallada dels serveis públics i de les prestacions socials —derivat de les condicions imposades pel tractat de Maastricht, però també d'elements estructurals que han portat al desmantellament de l'anomenat "Estat del Benestar"— està afectant greument el sistema universitari públic. Això es fa més evident en el capítol del finançament: mentre es redueix el percentatge de diner públic destinat a les universitats, augmenten paral·lelament la inversió

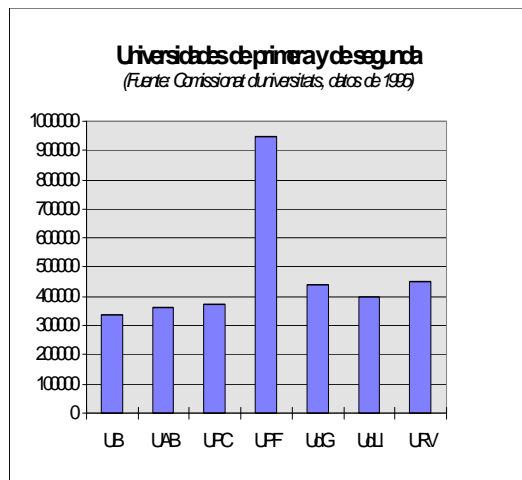
privada. Perquè és en aquest sentit que cal entendre l'aportació de capital privat a l'ensenyament: una inversió de la qual s'obtenen importants beneficis.

El finançament públic

Pel que fa a la despesa pública en ensenyament universitari, l'Estat espanyol hi destina tan sols un 1.01% del PIB (1995) mentre que la mitjana dels països de l'OCDE és del 1,75% i la dels Estats Units del 2,4%. A més, el finançament de que disposen realment les universitats de l'Estat és encara menor, a causa del gran deute acumulat pels diversos governs. D'altra banda, les despeses de l'Estat a les universitats públiques es distribueixen de manera desigual: el finançament no és sempre proporcional al nombre d'estudiants, sinó que es tenen en compte criteris "d'eficiència". Això introdueix els diversos centres en una dinàmica competitiva en la

qual les universitats amb més recursos reben encara més finançament, mentre que la resta es troba en un procés de depauperació: el resultat són "universitats

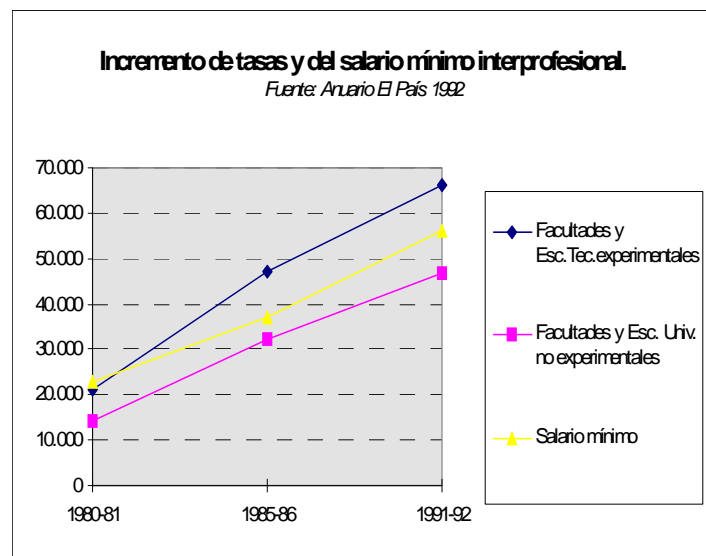

de primera i universitats de segona". A Catalunya, el millor exemple d'això és la Pompeu Fabra, una universitat pública organitzada amb criteris marcadament elitistes (condicions d'accés, horaris extensius, normes de permanència...).

La reducció de la despesa pública en educació s'ha de cobrir amb l'augment del finançament privat de les universitats; això es fa per tres mecanismes: l'increment de les taxes, els convenis amb empreses privades i els sistemes de "privatització encoberta".

Les taxes

L'import que han de pagar directament els estudiants en matricular-se va augmentar sense parar fins que les mobilitzacions del 93-94 van forçar la seva congelació. Si estudiem l'evolució del salari mínim a l'Estat veiem que les taxes han crescut desproporcionadament: mentre els anys 80 les taxes eren iguals a la renda mínima, a

principis dels 90 el cost dels estudis tècnics i experimentals la supera notablement. Alguns documents del Ministerio de Educación y Ciencia fan referència a un augment del 53% en els propers cinc anys, sense tenir en compte l'IPC.

En aquest sentit, cal tenir en compte també les penalitzacions econòmiques per les assignatures suspeses i que s'han de repetir, i el recàrrec sobre les segones carreres: en els dos casos, el crèdit és un 50% més car.

França

El sistema de taxes oscil·la entre los 0FF (per ajudes estatals, tipus beques; per ser funcionari...) i els 3.000FF anuals (dels quals 900 són per Seguretat Social i si hom acredita tenir-la coberta per la via laboral no ha de pagar-les), sobre un salari mínim de 5.800F.

Els convenis

Els convenis amb empreses privades sovint subordinen els interessos de la universitat als del mercat. A q u e s t s convenis es concreten en concessions, a c o r d s

d'investigació, realització de pràctiques per part dels estudiants (que en no ser remunerats esdevenen mà d'obra gratuïta, i sovint fan tasques que no tenen cap interès formatiu), o en la utilització de les infraestructures públiques i dels recursos humans de la universitat per part de les empreses privades, a un cost molt menor que els preus de mercat.

La “privatització encoberta”

A través de l'homologació de titulacions, els centres privats poden concedir títols del govern, de manera que l'Estat s'estalvia introduir algunes titulacions a la xarxa pública. El nombre d'estudiants matriculats a centres adscrits ha crescut sense parar, mentre que no s'han augmentat les places a l'ensenyament públic al mateix ritme.

Les beques

Entrant en l'àmbit del sistema de beques trobem altres mancances molt greus. En primer lloc, la despesa total en aquests ajuts econòmics és clarament insuficient. Alguns aspectes tan bàsics com el transport, els menjadors, l'habitatge o els llibres estan escassament subvencionats. A més, el nombre d'estudiants que es beneficien de les beques és un dels més baixos d'Europa: no supera el 5% (a Holanda o Gran Bretanya, per bé que les taxes són més altes, aquest percentatge arriba al 80%). D'altra banda, també es produeixen desigualtats territorials en l'assignació de beques per part de l'Estat: Catalunya té el 13% d'estudiants universitaris però tan sols rep el 10% de les beques concedides, mentre que d'altres comunitats autònomes amb rendes més elevades, tenen un percentatge major d'ajuts a l'estudi. Tampoc no es té en compte que l'IPC a Catalunya és superior a la mitjana de l'Estat, tot i que per fixar les taxes es fa servir aquest paràmetre. Finalment, els criteris d'assignació de beques posen

més èmfasi en els aspectes acadèmics que en els econòmics, de manera que molts estudiants que necessiten l'ajut (i que en alguns casos han de combinar l'estudi amb el treball, en detriment dels seus resultats acadèmics) en queden al marge. Tanmateix,

Bolivia

* El gobierno debe dinero a la universidad, no tenemos el total exacto del monto.

* Todas las facultades tienen un costo de matrícula distinta, lo mínimo representa al 15% del salario mínimo nacional en otras representa al 100%.

* No existe ningún tipo de beca, excepto el comedor que se otorga de acuerdo al rendimiento de los estudiantes y no así de acuerdo a la condición económica y social. Es una asignación de 220 Bs que equivale a 40\$ mensual, que no cubren los gastos de transporte, vivienda, materiales, etc.

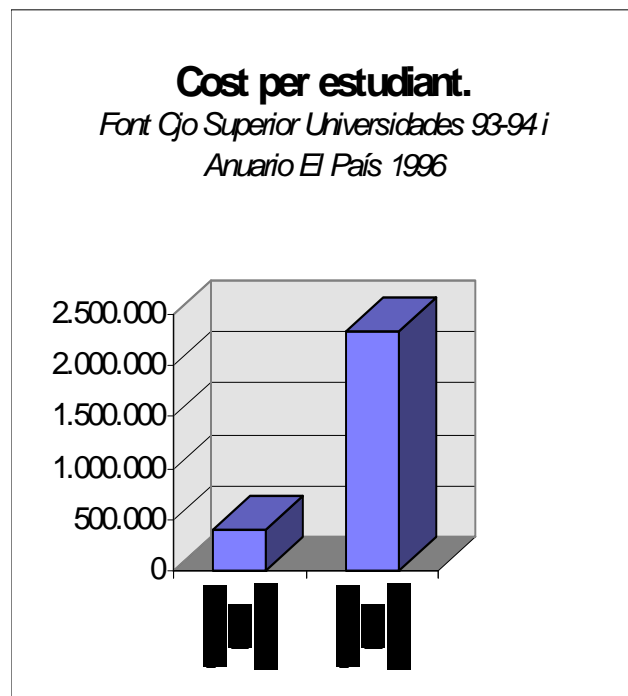
* No existen segundas matrículas.

* Si existen universidades privadas. Existe un porcentaje del 40 % aprox. de estudiantes que asisten a las mismas con tendencia a crecer

* No, excepto una que es la Escuela Militar de Ingeniería (EMI).

- De la gran cantidad de universidades privadas un % muy reducido de las mismas, cuentan con los requerimientos necesarios para ser considerados como casas de estudio superior, el gobierno pretende seleccionar estas universidades.

aquest deficient sistema de beques no se salva dels processos de privatització de les prestacions que fins avui garantia l'Estat. En alguns països d'Europa i al Japó s'han implantat sistemes de beca-crèdit pels quals els estudiants sol·liciten préstecs a retornar, amb interessos, en començar a treballar.

La conclusió que extreiem de totes aquestes dades és que, si estudiar no ha estat mai fàcil per a les classes socials amb menys capacitat adquisitiva, a partir d'ara serà encara més difícil. Ens encaminem cap a un model d'universitat més elitista que marginalarà cada dia més sectors de l'ensenyament superior.

República Dominicana

El 2% del presupuesto estatal está destinado a la universidad: 686 millones de pesos (U\$49 millones),

* La deuda del gobierno con la universidad es enorme pues ningún gobierno ha entregado el 5%.

* Tasas: Cada Estudiante cuando ingresa nuevo paga 30 pesos (U\$2.00), más 6 pesos (U\$0.41) por cada crédito (se llega a pagar alrededor de un 10% del salario mínimo por semestre).

* Hay becas que cubren un 100% de los créditos, no los libros ni material gastable. Existe otra modalidad, que son las denominadas Becas Estudios y Trabajo, mediante estas el estudiante becado trabaja media jornada en la universidad y cobra medio salario mínimo. También hay becas al comedor, sobretodo, para los estudiantes deportistas. Actualmente se prepara un edificio para residencia estudiantil que alojará 500 estudiantes del interior. **Esto de las becas se maneja con mucha corrupción y privilegios por parte de las autoridades y las direcciones estudiantiles.**

* No hay segundas matrículas: el precio es igual en ambas; hay sectores que están planteando subir el costo cuando una materia es reprobada, e incluso están por imponer la **baja estudiantil** por bajo índice académico.

* Hay 35 universidades privadas, agrupan alrededor del 50% de los estudiantes. El gobierno financia todos los meses a gran parte de estas.

Condicions d'accés a la universitat

La Selecció dels estudiants

L'accés a la universitat està restringit per dos tipus de condicions que s'exigeixen als estudiants: les acadèmiques i les econòmiques.

La selecció dels estudiants segons criteris acadèmics que es fa a través de les temudes proves de selectivitat, ha estat sempre un motiu de lluita per part dels estudiants de secundària (en aquest sentit, els estudiants universitaris que ja han superat aquests exàmens han donat poques mostres de solidaritat). La primera selecció es produeix durant el COU, un curs amb un grau elevat de fracàs escolar. Els estudiants que aconseguen superar-lo s'han d'enfrontar aleshores a unes proves que condensen els coneixements de tot el curs, concentrades en dos dies. El resultat d'aquest examen, amb el mateix pes que la mitjana del COU i dels resultats del Batxillerat, determina els estudis als que pot accedir cada estudiant. Per bé que la majoria d'estudiants aproven els exàmens d'accés a la universitat, el problema és que sovint no assolixen la nota necessària per accedir als estudis que volen. Les places de cada titulació estan limitades per *numerus clausus* i s'estableix una nota mínima. Aquesta nota és desigual en funció del tipus d'universitat i, naturalment, és molt més elevada a la pública que a la privada: per estudiar, per exemple, Econòmiques a la central de Barcelona cal tenir com a mínim un 6.1 i tan sols amb un 5 es pot estudiar la mateixa carrera a l'Escola Universitària Cardenal Cisneros.

Pel que fa a les condicions econòmiques d'accés a la universitat, a banda de les elevades taxes i les mancances

Bolivia

No contamos con cifras exactas, pero el acceso es menor al 45% .

La selectividad se da por dos vías: una por medio de un examen de dispensación, la otra al pasar un curso pre-universitario que debe rendir un exámen al finalizar la gestión.

El horario es extensivo.

del sistema de beques, cal tenir en compte que algunes titulacions s'imparteixen només en universitats privades o en centres adscrits (hostaleria, imatge i so...). A més, hi ha molts estudis en règim d'horari extensiu, de manera que es fa impossible combinar la universitat amb una feina.

Finalment hem de destacar que s'està produint un altre procés d'elitització de l'ensenyament superior a través dels estudis d'ampliació. Mentre que el nivell dels estudis de primer i segon cicle baixa progressivament, es fa necessari complementar-los amb d'altres que, per bé que s'imparteixen en els centres públics, tenen un finançament privat. El cost de les matrícules de doctorat és força més elevat que el dels estudis ordinaris, i el preu de màsters i post-graus és exorbitant. Així es crea una "piràmide de la piràmide", més encara si tenim en compte que seran aquests estudis d'ampliació els que permetran trobar feina relacionada amb l'especialitat realitzada.

Real com la mateixa vida

Vull entrar a l'INEF. Ja m'han dit els qui ho han aconseguit que, molts d'ells, després d'aprovar COU i la selectivitat -suposant que hagi tret nota per entrar-hi-, han hagut de passar-se un any en un gimnàs per aconseguir superar les proves físiques d'ingrés.
Xavi. 3er BUP IES Menéndez Pelayo

Vaig aprovar la selectivitat, però no la nota de tall per entrar a Informàtica com volia. Tenia dues opcions: o entrar a la privada -la nota per això sí era prou- i pagar entre 500.000 peles i un kilo de matrícula, o fer el que vaig fer. Pasar-me un altre any repetint COU només per a tornar a examinar-me de selectivitat i obtenir la nota suficient per a entrar a la pública.

Igor. 1er Informàtica UPC.

França

En el terreny concret de la reforma del 1er cicle han aconseguit introduir, a diferent ritme segons les universitats, la dependència de les empreses via pràctiques (a l'igual que ho han fet en els estudis secundaris dels Liceus Tècnics en els quals durant el 2º any deuen cursar-se entre 3 i 9 setmanes de pràctiques, la memòria de les quals té una qualificació determinant en els estudis) així com l'escurçament dels "semestres" de 6 a 4 mesos i, en el terreny de la selectivitat, que a l'acabar el 1er semestre, sigui obligatòria una entrevista amb un responsable (en moltes universitats encara per determinar) que pot desplaçar-te de la universitat per seguir estudis en els anomenats Instituts Tècnics, ja obertament en mans de la política empresarial.

Universitat: pública i de qualitat?

Pública: d'èlit o en barracots

¿Merda pública o merda privada? Aquesta és la qüestió. Aquestes frases són el contingut d'una pancarta penjada al pati de la facultat aquesta passada setmana. El missatge és més que clar. Tots sabem quina és i quina ha estat la política de la Generalitat i del Govern Central en matèria d'ensenyament: una mena de *pupurri* incompreensible de model públic, al que li falten diners i amb infraestructures insuficients, combinat amb un model privat, sovint amb més bons equipaments a tots els nivells i que a sobre està finançat amb capital públic. Incongruència o estafa? A la universitat passa una cosa semblant: la universitat pública està ben *embarracada* (això sí de barracots pre-fabricats) amb professors que ens fugen a la competència any rera any, però la família de les privades (U.Ramon Llull; U.Oberta de Catalunya; la creada per l'Opus Dei de cara l'any vinent després d'una picabaralla amb els jesuïtes; U.Lliure de Catalunya) s'engreixa cada vegada més d'alumnes i de diners i recursos, en bona part provinents de les arques "públiques" (s'han equivocat de destinatari?) (...)Tot això no seria tan greu si a més a Catalunya no se'ns afegís un model universitari injust i de dretes: la Universitat "pública" Pompeu Fabra. La "Pompi" va ser creada amb un objectiu marcat: crear l'èlit dirigent de Catalunya, per això ha estat des dels seus inicis la "mimada", la que rep més del doble per estudiant (720.000 ptes-260.000 ptes la U.Barcelona), la que fa campus nous cada dos anys, la Universitat on donen classes molts polítics (ex-ministres), poetes de fama,

presentadors de televisió, eiiiiii! Això què és? Harvard o Barcelona? Senyors governants, m'encanta que en algún lloc hi hagi mínims de qualitat sí, però no m'agrada que això es faci a costa dels altres estudiants de la Universitat pública, gent com els de les "universitats perifèriques" que, com a Girona (és un dels molts exemples), conviuen en barracots (2 de les 8 facultats ho són senceres) o no tenen optatives perquè no hi ha prou pressupost per pagar més professors, o no compren llibres perquè no tenen lloc on col.locar-los... un llarg etcètera d'inclemències, desavantatges i barreres que aguantem els estudiants universitaris "públics" d'aquest petit país, gràcies a la política injustificable d'uns quants que servirà a uns pocs però ens tornarà a perjudicar a tots.

Benet. 2n. Filologia. U. Barcelona

Extractes de l'article publicat en OPS-joventut, n° 3-19/1/97

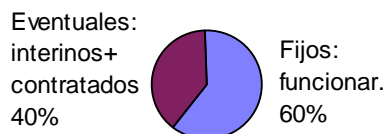

I qualitat docent...., com en general la qualitat del servei, té a veure

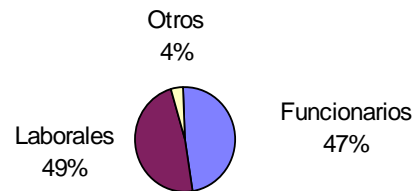
amb les condicions laborals amb les quals es troben els treballadors. I són deplorables. El professorat, sense negociació de les formes d'accés a l'estabilitat, dividit en categories, i a la fi molt supeditat als catedràtics i caps de departament, dels qui en bona part depèn la seva continuïtat. Ràtios molt variables segons el crèdit. El PAS, també marcat per l'ampli sector inestable i l'elevada ràtio (2,4 prof/PAS a nivell estatal), és inclòs només una part del total de PAS real: neteja, bars, fotocòpies... funcionen

amb subcontrates i lloguers, i el més "normal" és la precarietat. L'aparició d'ETTs en les universitats completa el panorama.

Personal docente. A nivel estatal: 59.387 trabajadores
Fuente: MAP, 1996

Situación del PAS. A nivel estatal: 24.386 trabajadores.
Fuente: MAP 1996

Bolivia.

Calidad Docente. Existe una gran desproporción en el número de estudiantes y docentes. Al ser selectivo el horario algunas clases llegan a superar los 200 estudiantes y en otros solo 10.

Plans d'estudi: puguen els ritmes i baixa la qualitat

32

II. Les universitats a l'Estat espanyol

(...) Els darrers anys s'ha començat un nou procés de reforma dels plans d'estudi que es tradueix en l'escurçament de les assignatures anuals a quadrimestrals i de la durada de les carreres superiors de cinc a quatre anys. Això fa que hi hagi una reducció de continguts per matèria i un augment de la pressió sobre els i les estudiants (sobrecarregats de feina). Tres anys després d'aquesta reforma, ens trobem davant la primera revisió. Ara es tracta de reduir encara més la docència (els "crèdits" que equivalen a 10 hores de classe es converteixen en 7 hores), i de limitar les carreres als

continguts bàsics, fent així que l'ensenyament universitari es transformi en una prolongació del batxillerat, i t'obligui (si estàs realment interessat en l'estudi) a cursar màsters o doctorats, que no formen part de l'ensenyament públic subvencionat i que, per tant, cal pagar; convertint el dret a l'educació en un privilegi i fent una camuflada (o no tant) reducció del servei públic i la qualitat de promoure una societat culta i amb esperit crític, per un reforçament dels privilegis de classe i una educació estereotipada amb el paper de filtre selector i reproductor de les desigualtats.

Mariona Homs i Alzina. (3er Història UAB)

Extractes de l'article publicat en OPS-joventut, 5- 3/10/97

República Dominicana

Calidad docente

- * Ratio. Hay secciones que tiene 80 y hasta 100 alumnos.
- * Duración media de los estudios universitarios. 4, 5 y 6 años de acuerdo a la carrera (medicina es la que más dura)
- * Es necesario complementar los estudios universitarios con cursos de especialización tipo "masters" o "postgrados" de precios elevadísimos. La mayoría de profesionales no pueden hacer estos estudios por su alto costo.

El control de la història.

El (...) 21 d'octubre -de 1997-, la ministra d'Educació i Cultura, Esperanza Aguirre, va fer públic l'anomenat "Plan de Mejora de las Humanidades" que consisteix en la reforma parcial del real decret d'ensenyaments mínims 1007/1991 de l'ESO en el seu annex 1.

Pel que fa a l'estudi de la història, es pretén que els alumnes "comprendan i valoren el carácter unitario (o común) de la trayectoria de España con sus diversidades lingüístico-culturales". Immediatament ve a la memòria la visió franquista d'"España" com a "unidad de destino en lo universal". (...)

El pla fou encarregat a un grup de professors d'història de Valladolid, entre els que -com era d'esperar- no hi havia cap especialista en història de les nacions peninsulars. La nostra elegant ministra d'"incultura", fins va atrevir-se a afirmar "seguro que el presidente Pujol, que es un gran conocedor de la historia, tendrá aportaciones que enriquezcan el proyecto".

La història és un dels pilars, segons el meu parer el més important, on es recolza la ideologia nacionalista, i és aquí on recau la importància de la història tant per a la senyora Aguirre com per al President de la Generalitat. (...) Es fixen els ensenyaments mínims, fugint del localisme i buscant la unitat, unitat que no concorda amb la realitat plurilingüística i pluricultural. Es tracta d'un projecte retrògrad i immovilista, que no reflecteix les noves tendències en

l'estudi històric: se segueix parlant de "invasiones bárbaras", de "reconquista", i s'insisteix en la inexistent trajectòria comú espanyola i en la unió amb

Europa, amb una visió evolucionista de la història del segle passat que planteja el recorregut d'"España" des de la prehistòria fins a la "feliz" unió amb Europa.

Està clar que la història està manipulada per les classes dominants per tal d'imposar una determinada memòria col·lectiva. El PP financia seminaris sobre història d'"España" que tenen una evident utilitat política. La senyora Aguirre afirma que "la reconquista fue paralela en toda la península" mostrant d'aquesta manera la seva gran incultura. I mentrestant, els ciutadants segueixen sense conèixer el seu veritable passat comú, sense el qual és impossible entendre els nacionalismes basc i català, atribuint a aquests el salvatgisme i l'egoisme de catalans i bascos.

Jose. 3er Història UAB

Extracte de l'article publicat en OPS-joventut, nº 6, 4/11/97

La façana democràtica

Les funcions de la universitat, institució encarregada de la producció i divulgació del coneixement, poden portar-se a terme a partir de diferents punts de vista. El discurs polític hegemònic presenta la universitat actual des dels paràmetres de la democràcia i la igualtat: la producció democràtica del coneixement, i la seva divulgació igualitària en la seva formació professional, queden igualment garantides pel caràcter públic de la universitat.

En aquest plantejament descobrim el doble llenguatge que utilitzen els mitjans de comunicació en el tractament de conceptes com els de democràcia, llibertat, dret, igualtat... i la millor manera de posar de manifest les seves contradiccions es veure d'aprop l'estructura organitzativa de la universitat, per a poder veure de quina democràcia estem parlant. Una universitat democràtica i igualitària exigeix una estructura de presa de decisions democràtica i igualitària. I quan em pregunto, després d'haver tingut l'oportunitat de veure els òrgans de govern des de dintre, si això respn a la universitat que tenim, he de contestar que no.

Per començar, aquesta estructura de presa de decisions està regulada per la LRU, que és el marc legal vigent en matèria universitària. Hi ha tot un paràgraf d'aquesta llei dedicat a declarar que els principis que han de marcar la conducta en la universitat han de ser els de la democràcia, el diàleg, la igualtat entre els diferents col·lectius i la participació conjunta en el govern de la institució. A continuació, sense justificació prèvia, divideix a la comunitat universitària en estaments (Personal Docent, Investigador, Personal d'Administració i Serveis i Estudiants) i li dona a un d'ells (el profes-

sorot) el pes de les tasques de govern i estableix quotes mínimes de representació per estament en els òrgans de govern, amb percentatges

i tot, de manera que el professorat sempre tingui majoria absoluta a les instàncies últimes de decisió. Sembla que a la llei li falti un paràgraf que argumenti com es passa de la declaració genèrica a les quotes estamentals, però jo m'inclino a pensar que és més un acte de cinisme que no pas un oblit.

Una altra constatació que podem fer d'aquest òrgans de govern és que són poc més que una representació teatral d'un guió que ja ha estat escrit per les persones influents a la universitat en els seus despatxos. L'estructura de poder, a l'ombra dels òrgans de govern, ja ha decidit el que és important. Aquest poder passa bàsicament per les mans de catedràtics i altres professors de pes, i no perquè s'hagi efectuat una votació per a conferir-los aquest poder, sinó per una situació de fet, que no de dret, que suposa el control de les concessions de les beques per a investigació, dels temes i continguts de les tesis dirigides per ells, pel pla docent, dels grups i línies d'investigació, dels contactes amb altres universitats, de l'elaboració del pla d'estudis, de les connexions amb el món empresarial.

Aquest poder de fet és la causa de les poques possibilitats que hi ha per a un debat autènticament

democràtic en uns òrgans de govern en els quals la majoria votarà sempre en el sentit que l'interessi a aquest lobby detentador del poder real.

Paral·lelament a aquest poder, se n'ha creat un altre, el dels gestors. L'actitut de defensa corporativa del terreny de catedràtics i superprofessors -preocupats per a concedir beques d'investigació a estudiants que hauran de seguir certs paràmetres, certs mètodes,

Bolivia

La votación es directa.

Existe cogobierno, con representación en el Consejo Universitario y Consejos de Carrera. En paridad de 50%, sin embargo el voto es ponderado (el voto de un docente equivale al de diez estudiantes), lo que significa que a fin de cuentas las decisiones de la universidad no la tomamos los estudiantes.

República Dominicana

Democràcia institucional

* Hay elecciones al equipo de gobierno. En las elecciones votan todos los profesores, los delegados estudiantiles y de empleados.

* A los estudiantes le corresponde el 33% en el co-gobierno a todos los niveles, su incidencia es regular.

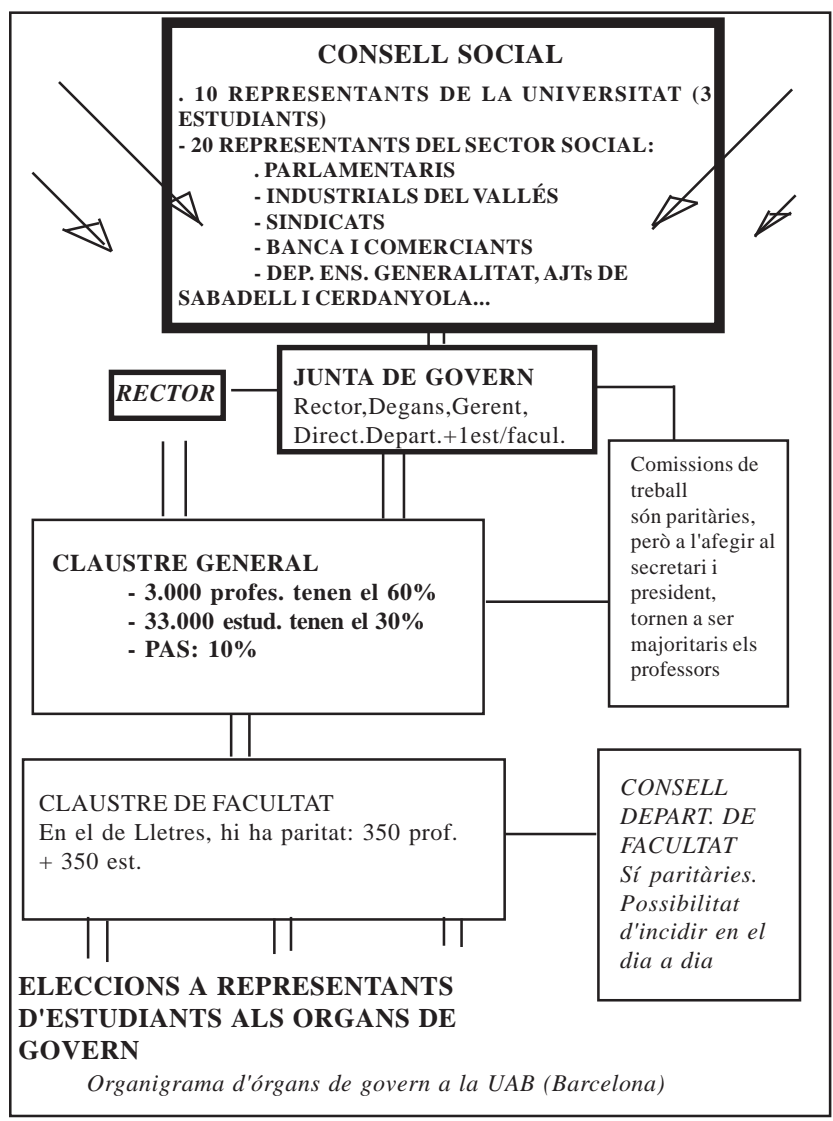
certes escoles, i citar a certs personatges a les seves tesis doctorals si volen sortir-ne bé d'aquesta (*producció democràtica del coneixement*), preocupats per a vendre's al primer industrial, banquer o

valors dominants, corrompuda pels personalismes, els interessos particulars i la falta (interessada) de projectes globals que parteixin de maneres d'entendre la societat.

Veure aquesta tensió conceptual entre la universitat "democràtica i igualitària" que ens volen vendre, i la universitat democràtica i igualitària que seria desitjable, eren l'objecte d'aquests apunts.

empresari que posi els diners per a que s'investigui el que l'interessa (*demanda social*, en diuen); preocupats en la preparació de cursos de postgrau econòmicament molt suculents; preocupats també en la seva matèria, per incoherent que sigui amb la resta del pla; preocupats en definitiva per la conservació i per la reproducció endògama dels departaments en base al clientelisme acadèmic, i la seva butxaca- els ha portat a descuidar altres parts del govern de la universitat que han estat asumides per les àrees de gerència, cada cop més poderoses. La falta d'un projecte global, o la submissió a projectes personals i corporatius, per part d'aquells que tenen el poder de fet a la universitat, la desideologització del professorat (en tant que professorat, no en tant que persones: els casos d'esquizofrènia política són nombrosos), han portat inercialment a assumir criteris de gestió empresarials. El marge de maniobra cedit a aquests gestors també ha comportat un cert número de casos de, diguem-ne, confusió comptable, per un cantó, i d'instauració de parcelles de poder per part dels funcionaris (el *xiringuisme* és contagiós), per l'altre.

Voldria destacar també (si més no un apunt) que han estat aquests criteris economicistes els que han justificat privatitzacions de serveis i altres agressions a la universitat pública, com l'augment de taxes (*divulgació igualitària del coneixement*). Així doncs, la meva conclusió és que tenim una universitat que compleix amb la seva funció de reproducció dels

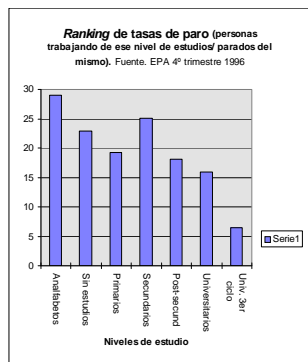
Ara, la tasca que té l'esquerra a la universitat és la d'elaborar una alternativa creïble a aquest model tecnocràtic, des d'una perspectiva ideològica emancipadora.

Xavi J. (5è. Filosofia, UAB)

Sortides laborals?

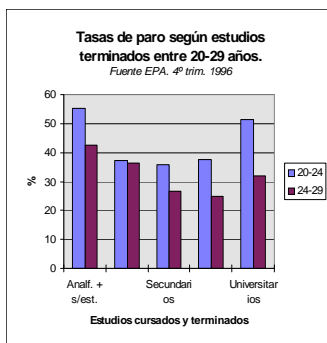
Calen poques paraules per a definir un futur que tothom reconeix negre. Només precisarem algun aspecte que ens sembla rellevant.

1. Si comparem les taxes d'atur segons estudis acabats, és cert que els universitaris són els que la tenen més baixa. La qüestió és si això és fruit del passat o una possibilitat de futur i en quines condicions és aquest futur. Es a dir, si això és així perquè pesen els universitaris de 35 anys i més que van accedir als s e u s

treballs en una altra situació.

2. Així sembla quan es mira la franja dels 20 als 30 anys. En primer lloc, és esfereïdor que 1 de cada 3 joves d'aquesta edat estigui aturat. També és la franja on més s'aplica la precarietat. Però tornem a l'atur: més de la meitat dels joves "sense estudis" i universitaris de 20 a 24 anys, està a l'atur. Potser els qui han acabat la carrera a aquesta edat, tampoc es desesperen, sinó que combinen la búsqueda amb post-graus... Però, i la franja que ja arriba als 30? Aquí el problema torna a ser generacional: els llocs de treball no s'estan creant sinó destruint, i els llocs que es mantenen es converteixen en precaris. També amb els universitaris.

3. És conjuntural? No, si la lluita de classes no imposa una altra cosa. Per als universitaris la sortida laboral més nombrosa és el sector públic. Després vindrien assalariats del sector privat i, més lluny, treballadors pel seu compte: empresaris i, abans, professions "liberals". Però ja no és només així: ha crescut un sector de sobreexplotats als qui la patronal posa per condició que es paguin la Seguretat Social, és a dir, siguin "autònoms" (dissenyadors, economistes...). Ni això, ni la precarietat, ni la reducció de l'Estat són conjunturals.

4. Una cosa més sobre aquesta reducció. Vol dir, congelació de plantilles; no a la convocatòria d'oposicions; que quan hi ha una plaça es cobreix amb eventuals; que s'estan acomidant interins i contractats; que floreixen els contractes a temps parcial i per obra o servei... Només cal mirar com s'obren en tisona el nombre d'universitaris i el de treballadors del sector públic. Una tisona que, quant més s'obre, tanca les possibilitats de treball a milers d'universitaris. Una *sortida* laboral ben negra.

Botó de mostra

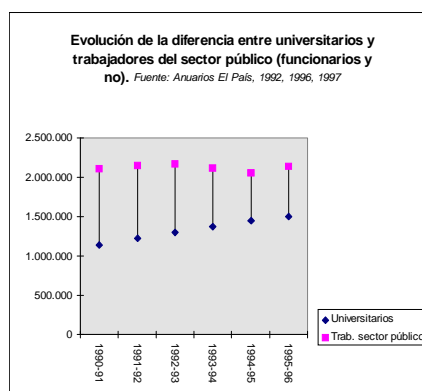
A l'Estat espanyol només disposen de biblioteques algunes multinacionals (especialment farmacèutiques), les caixes d'estalvis o les institucions públiques(...) A les empreses privades no els surt a compte mantenir biblioteques ja que els proporciona més clients un anunci d'un minut a la televisió (...) L'any 1993 amb la nova llei de biblioteques les caixes d'estalvis (...) podien traspasar les seves biblioteques (que «no reportaven res») als Ajuntaments (...). Així ho han fet ja amb més de 150 biblioteques de tot Catalunya -moltes absorbides amb gran quantitat d'acomiadaments-.

A l'any 1990 tothom que volia treballava des del 2n. curs de carrera, avui a més de la carrera cal saber moure's per Internet, conèixer com funcionen diversos programes d'ordinador, saber anglès, tenir experiència, i alguna cosa més. Fa uns anys podies optar per treballar a l'Administració, a les Caixes, en empreses farmacèutiques... Avui ja no.(...) Amb els nous contractes en pràctiques la patronal agafa estudiants o gent sense cap experiència i que per tant cobren molt menys. A les escoles de primària i secundària els bibliotecaris cobren 1.000 ptes./hora encara que les tarifes recomanades pel Col·legi de Bibliotecaris Documentalistes de Catalunya és de 2.500 ptes, i sort si tenen un contracte. Amb aquests sous (...-per a-) viure decentment cal que treballi com a mínim 9 o 10 hores diàries, i que recuperi totes les que no ha pogut fer per malaltia o per festa local.

Un altra qüestió són les pràctiques no remunerades obligatòries abans d'acabar la carrera. És escandalós pensar que cada trimestre són sis grups de 50 persones les que fan pràctiques (...). El pitjor és que aquest problema no és únic d'aquesta carrera, ja que a Història Contemporània a la UAB cada any 100 persones de 2n. cicle tenen un crèdit de 40 h. anomenat Recursos Instrumentals per a la Recerca II -és l'equivalent a dues persones treballant 8hs. diàries tot un any- que consisteix en fer pràctiques en arxius pactats pels professors. Per últim voldria escriure aquí una frase que es diu molt en el món bibliotecari: «Dels pressupostos les últimes són sempre

la cultura amb l'educació, i les biblioteques estan al final de la cua.»
M e r c è
(Bibliotecària en precari)

Extracte de l' article publicat en OPS-joventut n° 7-5/12/97

Universitat i moviment obrer

UAB: Neix la "Comissió de Laboral"

Durant els darrers mesos ens hem assabentat - pels mitjans d'informació, per altres persones...- que a diverses empreses la conflictivitat laboral augmenta de manera preocupant; empreses on, en plena dinàmica neoliberal com a paradigma polític dominant, els empresaris han decidit que s'han de reduir els costos de producció per augmentar la competitivitat. Pel bé de l'economia les i els obrers d'aquestes empreses tornen a patir una agressió.

La conjuntura ha fet que durant aquests darrers mesos un grup d'estudiants haguem mantingut d'una manera permanent reunions amb els representants dels i de les treballadores de tres d'aquestes empreses. Les reunions van començar essent informatives entre els diversos comitès i de cara a la comunitat universitària (entenen la UAB com a fòrum potencial de discussió de projectes transformadors de futur pel seu mestissatge cultural i social); això va derivar en un incipient projecte de construcció d'alternatives davant la degradació de la situació de la classe obrera. Des del punt de vista social, econòmic i polític, per què aquest projecte? Donada la situació en aquestes tres empreses en un context de globalització econòmica, vam creure oportú, en el marc de la UAB, començar a coordinar comitès d'empresa amb estudiants i d'altres grups que ja realitzen una tasca social (associacions de veïns, assemblees d'okupes...) per donar una resposta política, és a dir, no corporativa de cada empresa i per tant conjuntural, a la nostra situació laboral.

A les properes reunions anirem perfilant un manifest que reculli punts que combinin els elements conjunturals (el

retorn a la normalitat a les empreses afectades) amb els estructurals. Seguirem contactant amb la societat civil i els diversos comitès d'empresa per veure de quina manera li donem sortida cap a la llum pública.

Jose (3er Polítiques. UAB)

Amb els treballadors de la Magneti, la Sintel i la Lucas

El passat dimecres, 19 de novembre, tres membres dels comitès d'empresa de Magneti Marelli, Sintel i Lucas, es reuniren a la Sala d'Actes de la facultat de Dret de l'UAB davant de 60 estudiants aproximadament. Exposaren la situació a la qual s'enfronten els treballadors de les tres empreses on la patronal pretén desfer-se de bona part de la plantilla amb el pretext de fer-les més "viabls". La resposta dels treballadors ha estat de lluita. També cal destacar la importància de l'assemblea com a òrgan d'intervenció i de decisió dels treballadors, així com la necessitat d'implicar sindicats, partits i altres grups en la seva lluita.

Aquest acte és un bon exemple de la possibilitat d'apropar les lluites dels treballadors i dels joves. Com es va senyalar en l'acte, el retrocés en la lluita d'aquells perjudicarà el futur d'aquests.

Nico (2n Filologia. UAB)

Articles publicats en el OPS-joventut n° 7-5/12/97

Extractes de la crida a la vaga de l'11 (des. 96) de les assemblees de l'UAB (Lletres)

...EL QUE ESTÀ EN JOC ÉS EL MODEL D'UNIVERSITAT "PÚBLICA" DEL FUTUR. Davant d'això, és clar que estudiants i treballadors estem en la mateixa lluita i tenim els mateixos objectius. La necessitat de convergir amb Maastricht ha portat a l'elaboració d'uns pressupostos que són un atac contra les conquestes socials, i AIXÒ ENS AFECTA A TOTS.

Es per això que les assemblees d'estudiants hem decidit convocar la vaga del dia 11 de desembre tant per donar suport als treballadors com per fer sentir les nostres reivindicacions.

Llenya als pressupostos!! Lluita pels teus drets!!

A Girona passava el mateix.

Universitat i problema nacional

Les universitats no queden al marge de la falta de drets nacionals. No només la pateixen en relació a la seva situació amb l'Estat sinó que, a més a més, el moviment universitari acostuma a acompanyar moltes de les seves lluites. Així és especialment a Euskadi, on tant universitat como societat es troben dividides pel tema nacional. Lamentem no haver rebut a temps la crònica que esperàvem d'allà i esperem poder publicar-la quan la tinguem.

La Universitat de València i el conflicte lingüístic

El tema del conflicte lingüístic és un dels que actualment més confronten a la societat valenciana, i més concretament al sector universitari.

La situació lingüística és ben diversa. Per una part, el sector que admet una unitat lingüística amb la resta dels països catalans i reivindique el reconeixement d'una única llengua, amb variants geogràfiques, per supost, i que intente recuperar la puresa d'una llengua que ha quedat esguitada per l'imperialisme castellà que ens ha invadit en dos moments històrics: el primer, en l'època de Felip V i el segon, durant la dictadura franquista.

És precisament aquesta llengua plena de castellanismes i que ha perdut tota la seua bellesa, la que considera com a pròpia l'altre sector social (minoritari a la Universitat), que sol ser, en general, gent de més edat, que han estat sotmesos durant l'època franquista a un procés d'auto-odi a la seua llengua per tal d'assimilar la imposició del castellà.

És aquesta gent, els anomenats «blaveros», ja que prenen com a símbol de distanciament entre valencians i catalans la franja blava que diferencia la senyera valenciana de la catalana, la que nega la unitat lingüística i no vol ni escoltar parlar de la possibilitat de que la seua llengua provinga del català, paraula fòbica que immediatament els fa imaginar la pretensió dels catalans d'invadir-nos i imposar-nos una llengua i una cultura que veuen tan diferent a la seua; quan, realment, a Catalunya, un poble que ha resistit amb més força la invasió castellana i ha defés molt millor la seua llengua de la repressió, li importa ben poc el que passe a València.

Això és, en resum, el conflicte lingüístic: el capficament il·lògic d'una part de la població valenciana que especula una invasió catalana inexistente, i no se n'adone de que, el que realment està dominant València, la llengua i la cultura, és el castellà i la política imperialista.

D'aquest conflicte en deriva un altre, el nom de la

llengua. Científica i acadèmicament s'anomena «llengua catalana», terminologia que aquesta gent rebutja terminantment, sense considerar la possibilitat de que li se poden donar diversos noms: català, valencià, mallorquí, balear, etc... sempre tenint en compte que és una mateixa llengua.

La situació de la llengua a la Universitat és molt semblant. Teòricament, és des d'on més es fomenta l'ús de la llengua normativa que tant esforç està costant tornar a implantar al País Valencià.

Per què, llavors, s'imparteixen la gran majoria de classes en castellà, estant oferts gairebé tots els mòduls en valencià? La resposta per part del personal docent sempre és la mateixa: pots expressar-te en la teua pròpia llengua. Però, no tens dret a rebre les classes en aquesta llengua, si, a més t'hi has matriculat?

I allò més trist és que ningú no diu res, ningú reivindica els seus drets, llevat d'alguns blocs d'estudiants que sempre prometen solucionar el problema, però aquestes solucions mai no arriben.

Açò és una prova del ja ben conegut «meninfotisme», és a dir, l'etern esperit passiu dels valencians.

Eva. (3er Magisteri. UdV)

III. El moviment universitari

1993: L'any de les taxes. L'any de les assemblees.

En aquest petit escrit, intentaré explicar el que representaren les mobilitzacions de l'any 93 a la universitat des de la subjectivitat d'una persona que hi participà però que no ha estudiat el fenomen, per tant totes les afirmacions que conté són discutibles i revisables. No hi ha encara cap anàlisi del moviment estudiantil universitari dels anys vuitanta i noranta -com sí que n'hi ha de les mobilitzacions dels estudiants d'institut- més enllà de les converses de cafè i els articles d'opinió dels diaris. Des de les primeres, les converses de cafè amb els companys, intentaré criticar precisament els articles d'opinió. Sempre és un exercici interessant que serveix per clarificar les pròpies posicions i veure en què no s'està d'acord amb els altres.

Les mobilitzacions de l'any 93 generaren força articles en la premsa oficiosa del "progressisme" ben entès, que tan de mal ha fet i fa a l'esquerra d'aquest país, i potser menys dins d'allò que anomenarem "esquerra alternativa" (*Hika(Zutek)*, *Viento Sur de la Izquierda Alternativa*, *Imprecor*).

Comencem pels darrers que sempre són més propers i ben intencionats. Dins l'esquerra alternativa s'analitzà poc i superficialment, una vella costum ja, i les mobilitzacions es veieren com un inercia dels anys daurats de la universitat radical que s'encarnaven en un present economicista i pragmàtic sense gaires expectatives de futur. Probablement tenien raó, jo no ho crec, és més crec que fou una imatge cega, més endavant ho comentarem.

El progressisme "oficial", representat per *El País*, *El Periódico* (1), o intel·lectuals incontenibles com la Victòria Camps, patí una espècie d'esquizofrènia

deguda a una mala digestió dels seu passat i dels seu paper present. Afirmaven, sense ruboritzar-se, que els estudiants en lluita demanaven massa poc, eren pragmàtics pertanyents a la generació X (expressió de

entramaliadures juvenils que més tard queden en res quan un acaba essent editorialista de *El País*).

Els dos discursos mencionats partien d'una falsa comparació de les mobilitzacions dels noranta amb les viscudes pels autors d'aquestes opinions durant els seixanta i setanta, formava part d'una decontextualització conscient o inconscient de la qual emergien visions clarament falsejades que a vegades eren assumides pels propis militants. Durant els anys seixanta i setanta la universitat presentava grans diferències amb l'actual, diferències clau, i això que es obvi quan s'afirma, s'oblida quan es compara. Durant aquesta etapa, la universitat catalana estava immersa, per minories militants àmplies, en una lluita constant contra el règim polític existent. Era una lluita política exterioritzada cap enfora de la universitat, el seu objecte era la transformació de tota la societat i no la lluita sindical dins del propi àmbit universitari. Alhora era una universitat expansiva, en ple creixement per adaptar-se a les condicions d'una economia fordista i una política keynesiana que arribava amb retard a Espanya. Aquests dos factors conformaven unes mobilitzacions clarament diferents. A aquesta etapa seguí un època de transició força interessant, malgrat fos molt breu, en la qual s'hagués pogut buscar reconvertir la lluita dins la universitat en una lluita per l'àmbit universitari, amb reivindicacions pròpiament sindicals, però sense perdre la connexió política més global. Foren les lluites de la tardor del 79 (2), contra la llei d'autonomia universitària, la selectivitat econòmica i acadèmica, la conformació de les universitats privades, etc... que malgrat foren intenses, també foren efímeres. La batalla de la transició s'havia perdut i amb ella es generà una desmobilització instal·lada en el fatalisme, no es podia demanar que a la universitat fos diferent.

Durant els anys vuitanta la universitat seguia creixent i expandint-se, dintre d'ella no es generaren gaires problemes i la majoria de gent jove que es polititzava en ella nodria els nous i vells moviments socials que

posà de moda en aquells moments i a la qual dedicaren rius de tinta que, conjuntament amb els articles de la ruta del bakalao, publicaven al costat de les notícies de les mobilitzacions) incapaços de ser realistes i demanar l'impossible, cosa que sí fan ells cada dia, i alhora demanaven coses ingrates fora del camí de Maastricht i de la història. En aquesta contradicció, contradicció o cinisme que de tot n'hi ha a la vinya del senyor, es movia el discurs oficiós, car si haguéssim demanat que el món fos lila mostraríem imaginació i ens ho haguessin perdonat com

sorgien (pacifisme, ecologisme, feminisme, lluites obreres, etc) sense treballar en la pròpia universitat a partir dels seus problemes específics.

De fet, l'esquerra alternativa es centrà en l'ensenyament mitjà per reconstruir el moviment estudiantil. La composició de classe dels instituts era clarament més popular que a l'ensenyament superior i era més fàcil mobilitzar en aquests llocs basant-se en la necessitat de millorar l'ensenyament públic (sobretot la FP) i acostar els estudiants a la problemàtica del moviment obrer, aportant efectius duran els processos de vaga, etc. Foren els instituts els que portaren la veu cantant durant aquests anys, en les mobilitzacions, les universitats s'incorporaven en tot cas més tard a la lluita i sempre fent-se ressó dels seus companys més joves. Potser el cas més paradigmàtic d'aquesta situació foren les grans mobilitzacions del 86/87, tan sols quan un milió d'estudiants ja s'havien llançat al carrer les universitats iniciaren algun tipus de mobilització, la qual cosa encara era més paradoxal quan la majoria de dirigents de la mobilització (Ignació Ramos, Itziar, etc...) eren universitaris. No era estrany però, si veiem que la rendibilitat política d'intentar mobilitzar als instituts era molt més alta que intentar-ho en una universitat expansiva en la qual un cop superades les traves acadèmiques es podia assegurar un lloc de treball en la societat.

Malgrat això, durant aquests anys hi hagueren també fortes mobilitzacions clarament polítiques en contra de l'OTAN i la Guerra del Golf que mobilitzaren allò que anomenarem esquerra orgànica, aquella que manté clarament valors d'esquerra i es mobilitza en moments puntuals però que l'esquerra política ha estat incapaç d'integrar en projectes compromesos, però foren puntuals i no deixaren una continuïtat organitzativa més enllà d'uns quants militants.

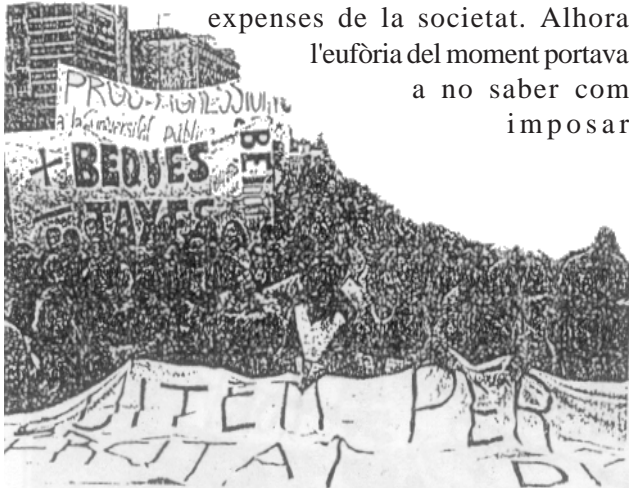
A finals del vuitanta i a principis dels noranta les coses canviaren substancialment, per primer cop s'iniciava la retallada de subvencions a la universitat pública i els pressupostos començaren a ser restrictius. A la majoria d'universitats aquestes retallades les trobaren a contrapeu, hi havia un dèficit acumulat que mai no havia preocupat en excessiu sabent que es podria cubrir amb pròxims pressupostos, agreujat per unes obres projectades a l'etapa anterior que s'havien d'acabar i a més en un moment que s'estava incorporant la generació del baby-boom. S'inicia així una búsqueda de noves fonts de finançament, per una banda l'empresa privada lligant la universitat als dictats del mercat, és a dir dels qui manen sense el vel ni la trava de les institucions electes, i l'altra augmentant la pressió econòmica sobre els estudiants via taxes.

Aquest procés mereix un explicació, però la majoria ja la coneixeu, ho deixarem en què la universitat ha deixat de ser funcional al model de creixement espanyol basat en l'abaratiment dels costos laborals i degut al seu accés massiu tampoc té la funció clàssica de reproduir les èlits del país. Ara la universitat es convertia en un problema per a les classes mitjanes i una part reduïda de la classe obrera (es calcula que sobre un 17% d'universitaris provenen de la classe obrera i un 90% dels joves en els reformatoris també) que veien com allò que s'ha anomenat salari social es veia reduït perillosament dins les seves perspectives vitals. Així durant aquests anys s'han desencadenat diferents mobilitzacions amb un significatiu èxit organitzatiu, no així reivindicatiu, ben poc s'ha aconseguit, basades en les taxes i els transports (una altra forma de salari social que s'està encarint). Les mobilitzacions del 93 són les que iniciaren d'una forma més aguda aquest canvi en la situació i en les formes de mobilització.

Amb la pujada de taxes de 1993, les associacions d'estudiants tradicionals iniciaren una mobilització que clarament se'ls hi escapà de les mans, especialment en aquells llocs on les mobilitzacions foren més fortes. El cas paradigmàtic, on la mobilització mostrà d'una forma més crua totes les contradiccions, fou a la UAB. Això s'explica per diferents motius, jo en destacaria dos, per una banda fou l'únic lloc on el govern de la universitat assumí una clara actitud repressiva envers els estudiants

la qual cosa l'enfonsà en un espiral d'acció-repressió que al final fou la seva pròpia fi (el rector hagué de plegar) i alhora incorporà a molts estudiants que davant la visualitat de la repressió i de la transgressió real de les normes establertes prengueren ràpidament partit. El caràcter que agafà la mobilització provocà la participació massiva de tots aquells militants radicals que durant anys s'havien dedicat a feines més polítiques dins la universitat, però que havien obviat la lluita sindical per institucionalitzada i poc revolucionària. Aquests dos factors provocaren l'eclosió de noves formes d'organització latents en el passat de la universitat, basades en la democràcia de base i directa i encarnades en les assemblees. La reunió d'uns mil estudiants en l'espai ocupat del rectorat de la universitat, acció que es donà a tota Espanya durant aquell octubre d'una forma menys intensa, inicià un ràpid procés de radicalització de la mobilització i extensió massiva de la mateixa que eclosionà en les grans vagues d'octubre i novembre. Però el moviment pecà clarament d'inexperiència, la majoria de militants havien viscut molt poc aquestes experiències i no tenien les idees clares. Faltava donar projecció pública al procés i així mateix faltaven contactes amb els altres moviments socials. La premsa aconseguí aïllar el moviment i presentar-ne els seus components com a joves egoistes que vivien a expenses de la societat. Alhora l'eufòria del moment portava a no saber com imposar

uns ritmes al moviment i es perdia en petites batalles. Els militants radicals havien vist la possibilitat de realitzar una feina més enllà dels petits grups i això els enlluernà, portant-los a perdre la perspectiva de les mobilitzacions, concentrats en intentar guanyar l'hegemonia representativa durant les eleccions universitàries del novembre, la qual cosa s'aconseguí, però ja llavors la mobilització estava morta. Malgrat tot, la participació massiva porta a la Generalitat a acceptar el compromís de no apujar les taxes, cosa que s'ha mantingut fins avui.

Les mobilitzacions fracassaren en la seva plataforma reivindicativa, consolidaren però una nova forma d'organització, l'assemblea i la incorporació d'una sèrie de militants a les tasques sindicals. Els problemes més greus, que fan referència a la necessitat d'una connexió política amb la resta de moviments socials, no s'han pogut superar encara. La falta d'una esquerra vertebrada es fa notar en aquest aspecte i això és greu. La lluita en l'àmbit universitari contra les agressions globals a les conquestes obreres, que han conformat en part la societat d'avui en dia, només tenen sentit dins d'una resposta global. És més, encara no s'han conseguit victòries palpables en les mobilitzacions d'aquests últims anys i, el que és pitjor, a les derrotes no han seguit debats seriosos sobre les seves causes i sobre noves estratègies a realitzar. No es pot dir, com afirmaven els comentaristes de "l'esquerra alternativa", que les mobilitzacions foren la inercia d'un passat gloriós, responien a una situació radicalment nova a la qual ens hi hem de saber enfrontar amb estratègies noves. Però tampoc es pot afirmar que la resposta que s'inicià no fos efímera. Es noten de nou tendències dels militants universitaris a abandonar la feina sindical a la universitat, per treballar (refugiar-se?) en el món polític o de petits comitès i una certa institucionalització de les noves estructures organitzatives, malgrat els problemes segueixen igual o pitjor que l'any 93.

Xavier D. (5è Història UAB)

Notes de l'editor:

(1). *El Periódico, El País...* premsa de l'Estat espanyol.

(2). *Lluites en les quals fou assassinada el 2-2-80 pel "Batallón vasco-español", la nostra companya Yolanda González (dirigent de la Coordinadora de Madrid d'Ensenyament Mitjà). Aprofitem per recordar-la: Yolanda, Fins el socialisme, sempre!*

Universidad Hispalense: ¡¡Por la Universidad Pública!!

El pasado 30 de octubre, los estudiantes andaluces entraban en guerra. Tanto en Sevilla, como en distintas capitales de provincia, se producían paros académicos, huelgas, manifestaciones, ...

La razón, la política educativa de la Junta de Andalucía y de sus secuaces los Sres. Rectores. Enmarcada en la ola neoliberal que nos ahoga, esa de la privatización de empresas y servicios, implantan una nueva tasa de 6000 ptas. en concepto de “apertura y mantenimiento” de expediente (con la que han conseguido miles de millones extra), firman un acuerdo en **exclusiva** con un banco que perjudica notablemente los intereses de los estudiantes (en este caso, el Rector de la U. de Sevilla), presupuestos en Educación claramente insuficientes para la aplicación, tanto de la LOGSE como de la LRU, que ya de por sí, está siendo un desastre total, miles de no admitidos en la primera opción, masificación, incumplimiento de la ratio profesor/alumnos, un 48% de alumnos que no acaban la carrera (el porcentaje más alto de Europa) y un largo etcétera imposible de reseñar en tan poco espacio.

En Sevilla, el órgano de máxima representación estudiantil es el CADUS (Consejo de Alumnos del Distrito Universitario de Sevilla), cuyo funcionamiento es asambleario de doble mayoría, es decir que las propuestas pasan por las Asambleas de alumnos de todos los centros y luego, al Consejo, donde están todos representados por sus Delegados. Pues bien, este órgano de representación, uno de los más democráticos de todas las Universidades

del Estado (no hay que olvidar que en la mayoría de las universidades el sistema es de asociaciones y ya sabemos los cachorros de quién las controlan), ha llegado a tal grado de burocratización, que han intentado frenar desde el principio lo que era un clamor popular, en nombre de unas “posibles negociaciones” y del consabido “hay que esperar”, discurso -ahora que lo pienso- algo parecido a lo que dicen ciertos sindicatos... Si las movilizaciones han tenido lugar, **ha sido por la propia iniciativa de los alumnos**, ya que hay centros en los que sus delegados incluso no han realizado asambleas, o si las han realizado, ha sido bajo una manipulación brutal de la situación (hay ciertas Delegaciones controladas por PSOE y PP)

Esto ha hecho que en algunos centros sean las propias Asambleas las que se desmarquen de sus Delegados y lleven ellos mismos las propuestas al CADUS (caso de la Asamblea de Geografía e Historia), a la vez que las llevan a otras Asambleas para informar y para que las movilizaciones no se paralicen.

Aún así, y con todo, sólo en Sevilla, diez mil de los ochenta mil alumnos salieron a la calle, en una de las mayores manifestaciones de estudiantes que aquí se recuerdan, para pedir a gritos la dimisión del Consejero de Educación, Manuel Pezzi, y del Rector de la Universidad de Sevilla, Miguel Florencio, y para luchar, como decían las pancartas, **¡POR UNA UNIVERSIDAD PÚBLICA, GRATUITA Y DE CALIDAD!** ¡Toda una lección!

Vikingo (Sevilla).

Moviment universitari

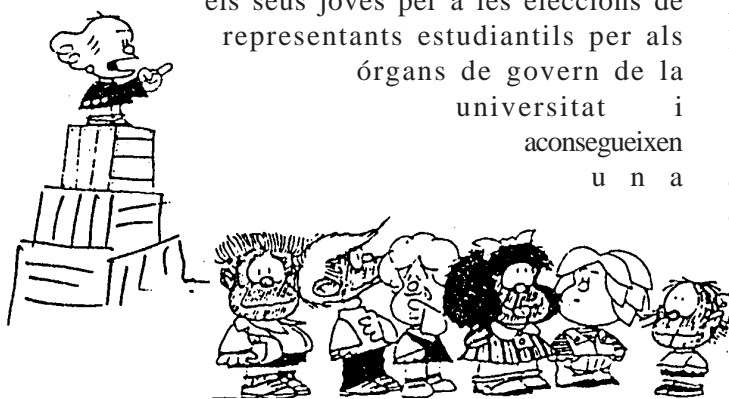
Les organitzacions

Les lluites que s'estan desenvolupant (oposició a l'augment de taxes acadèmiques, campanya en defensa de la universitat pública, rebuig de la Reforma Laboral i de les Empreses de Treball Temporal -ETTs-...) no tenen una direcció definida i, sovint, les mobilitzacions no mostren un contingut polític clar.

En el cas de Catalunya, i en el marc concret de la Universitat Autònoma de Barcelona, podem distingir tres tipus d'organitzacions estudiantils:

1. Les organitzacions depenents dels grans partits: les principals són AJEC (PSC), AEP (IC), BEI (ERC) i FNEC (CiU). Aquestes organitzacions duen a terme una política insti-tucionalista i electoralista. Els grans partits mobilitzen els seus joves per a les eleccions de representants estudiantils per als

òrgans de govern de la universitat i aconseguen una

representatividad considerable (encara que també cal fer constar la baixa participació a les eleccions: menys del 10% a les de desembre 97).

Tanmateix, participen molt poc a les lluites de cada dia, i no treballen en las assemblees d'estudiants. D'altra banda, aquestes organitzacions reproduïxen els enfrontaments polítics entre els grans partits, de manera que acaben fragmentant el moviment estudiantil. Pel que respecta als sindicats de treballadors, poques vegades s'han mostrat receptius a les reivindicacions estudiantils, i no realitzen una política específica per a la joventut.

2. Hi ha d'altres organitzacions que pel contrari rebutgen l'institucionalisme i basen la seva tasca en campanyes molt actives (contra les ETTs, contra la Llei antiterrorista...) que tenen una resposta irregular per part de l'estudiantat (Alternativa Estel,...).

3. El moviment assembleari treballa des de les assemblees de facultat i defensa l'assemblearisme com a forma de lluita. Es combina la representació estudiantil dels òrgans de govern de la universitat amb l'acció en campanyes i la mobilització dels estudiants. El moviment no té una direcció ni una posició política definides, però no hi ha tampoc grups ideològicament enfrontats. Actualment, les assemblees són poc concurrídes però en

Bolivia

Existen grupos trostkistas, mahoistas, guevaristas, grupos religiosos y por último grupos que representan a los partidos tradicionales de derecha. Dentro de los grupos trostkistas nuestra organización una de las más dinámicas y permanentes que trabajamos sin embargo en un pequeño sector de la universidad.

Siendo que los grupos que tienen mayor representatividad son los frentes de derecha, con gran participación y apoyo de los estudiantes.

Francia

Tradicionalmente había dos sindicatos estudiantiles UNEF (orientación PC) y UNEF-ID (orientación PS) pero su responsabilidad en la lucha del 95, les hizo entrar en una grave crisis. Pero eso tampoco facilitó que se consolidara ni la Asamblea general que había garantizado la movilización, ni los intentos de crear un *SUD-Etudiantes* (sindicato "alternativo" que se ha desarrollado en Correos por ejemplo), ni de consolidación de la CGT (sindicato confederal de trabajadores de orientación comunista) que solo está en alguna universidad.

momentos de lluita han aconseguit reunir fins a 1.000.

A tall de resum podem destacar algunes de les característiques del moviment estudiantil universitari d'avui:

- Falta de direcció política
- Reivindicacions despolititzades
- Rebuig a grans partits i sindicats
- Amplia capacitat de mobilització però irregular.
- Existència de grups bastant nombrosos que impulsen les lluites i dediquen una part important del seu temps a mantenir viu el moviment estudiantil.

Rep. Dominicana

Existe la Federación de Estudiantes Dominicanos -FED-, que es el sindicato de los todos los estudiantes, actualmente es controlado por el grupo estudiantil del PRD (socialdemócrata), con presencia de grupos de izquierda cercano a este. También hay 20 grupos estudiantiles que reflejan las distintas tendencias políticas, algunos de estos son muy activos y otros solo electoreros. Además, existen las asociaciones de estudiantes por carrera y de pueblos del interior, las cuales son muy dinámicas y reflejan la cotidianidad de los estudiantes.

Alemania

Los Centros de Estudiantes (ASTA) fueron los que llamaron a las Asambleas Generales en las huelgas de diciembre 97. pero no existe un ASTA centralizado a nivel nacional, en Düsseldorf se voto por la propuesta de formarlo .

Brasil

El pasado mes de julio se celebró el 45º congreso de la UNE (sindicato unitario universitario). Su importancia estriba en el paquete de medidas que se van a concretar en Brasil para el desmantelamiento de la Enseñanza Superior y el fin de su gratuidad. Se habían elegido en todo el país, 5.155 delegados, de los que asistieron en Belo Horizonte al congreso 3.287.

En su seno, se encuentran todas las corrientes del movimiento estudiantil brasileño. Por un lado está el PCdoB (Partido Comunista del Brasil) que tiene la mayoría con algo más del 50%. Le seguiría el PT con un 25%, atravesado por una fuerte crisis, que se plasma en 4 corrientes, 3 de ellas de izquierda "Nao Vou Me Adaptar ", "O Trabalho" y otra del CST y "Articulação Unidade na Luta -que apoyaría al PCdoB durante el congreso). Dos partidos burgueses -el mayor el del PDT/PSB) alcanzarían algo más del 10%. Nuestro partido brasileño, el PSTU, tenía otro 10%. Por último, los partidos de ultra-izquierda, tuvieron un peso absolutamente marginal.

En ese contexto se dio la pelea entre las posiciones del PCdoB y Articulação UL que defendían una política reformista, de conciliación de clases y remiendos al plan neoliberal, y la revolucionaria presentada por nuestros compañeros , que defendía la independencia de los trabajadores, sus organizaciones y sus luchas, y una salida anti-capitalista y socialista. A esa posición se sumaron algunas corrientes de izquierda del PT, a las que el PSTU propuso la formación de una oposición unitaria de izquierda.

Aunque no se impusieron las posiciones de la izquierda, se pudo sobre el tablero el proceso de burocratización al que está llevando a la UNE el PCdoB, e igualmente, se sentaron las bases para combatirlo: la defensa de los congresos de base de cada estado (división administrativa de Brasil).

el gobierno por su parte, ha recrudecido la ofensiva. Ahora está por delante la respuesta que pueda dar el movimiento universitario de conjunto, y la capacidad para avanzar en la lucha.

¡Suerte y fuerza!

Moviment estudiantil

Assemblees, sí!

Quan, per i per a què neixen les assemblees?

Les assemblees es desenvolupen i es fan necessàries al calor de les mobilitzacions. Són la clau per enfortir les lluites basant-se en la **democràcia obrera** (directa, compromesa en l'acció, la democràcia dels que lluiten) i la **unitat**. Aquest segon aspecte és tan essencial com el primer, i de vegades queda relegat: la unitat és la que dona la força i la que possibilita el triomf d'una lluita, i fa que quan es perd, tothom se senti partícep de l'actuació i per tant en les millors condicions de tornar a la càrrega en el futur.

Però la unitat no és espontània. Sí ho és com a voluntat de la gent i necessitat objectiva. Però no és fàcil perquè les organitzacions, particularment les reformistes -però no només elles- veuen en les assemblees el risc de perdre les seves posicions i/o el seu predomini. I amb això es genera una espiral. Les seves agressions o boicots a les assemblees, empenyen a sectors honestos de lluitadors a "pasar d'elles"; però amb això no només els fan el favor de "deixar-les en pau", sinó que es debilita la

unitat de l'assemblea doncs tota organització existeix perquè té una base social -uns estudiants- darrera. "Passant", inconscientment es "passa" d'aquests altres estudiants. Per últim, "passant", no s'aconsegueix que la seva base social vegi allò negatiu de la seva política i se'n vagi a posicions més combatives, sinó que al contrari, la justifiqui per tenir-los tan "marginats" o tan "agredits". Per tot això, la unitat, necessària per al moviment, ha de ser presa com una política conscient de la seva vanguardia.

Les assemblees són també l'àmbit on cadascú expressa les seves opinions i compromisos, tot sabent que es precisa del grup, de la decisió social; que sense la mateixa, sense la voluntat d'unir tot l'esforç, de res valen sacrificis individuals.

En els moments de lluita, les assemblees s'omplen,

perquè la majoria sap que allà es decideix què fer avui i en quina situació estarà demà. Sap que allà s'assumeix el compromís actiu de seguir o no una lluita i els riscos que després -individual i socialment- li portarà: des de pèrdua salarial per vaga al d'una matèria o un curs, fins el triomf de les reivindicacions.

Per això, i perquè la unitat és la base de la nostra força és que és legítim, després de la resolució d'assemblees majoritàries, imposar-la amb piquets a esquirols. Però més important que aquesta imposició és com l'assemblea vertebrada la presa de decisions quotidiana: des de la propaganda, a l'extensió, coordinació, la

preparació de les mateixes assemblees... i per això precisa elegir, en conseqüència amb aquesta situació de guerra, un estat major: el comitè de vaga (revocable i per tant sota control directe de l'assemblea).

I quan no hi ha mobilització?

Tots hem viscut el desinflar-se de les assemblees quan baixa la lluita. I és lògic doncs la seva principal raó d'ésser és la situació de guerra, per a la lluita. Quan la lluita baixa d'intensitat,

només un sector d'avantguarda, més conscient, queda en elles. La majoria dels lluitadors tornen a la seva vida quotidiana i comencen a passar de les assemblees. Una cosa és certa: cedir a aquesta pressió, abandonant les assemblees fins la lluita següent, és dificultar el seu renaixement ja que ni els aparells reformistes les volen -només les accepten quan se'ls imposen doncs dificulten el seu marge de maniobra-, i de vegades la inexperiència fa pagar car el buit anterior.

Però llavors ¿què fer quan són minoritàries? Els problemes segueixen doncs la burgesia segueix permanentment amb els seus plans. I la tendència del sector d'avantguarda és seguir tractant de donar resposta. Tanmateix, si vol donar la mateixa resposta i pel mateix camí en temps de pau que en temps de guerra, s'equivocarà de mig a mig.

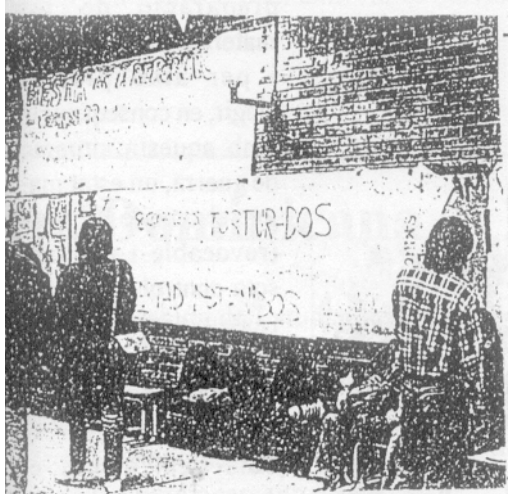

El gran perill: la substitució

En realitat quan les assemblees es debiliten, es va consolidant paral·lelament un núcli que és el que a fi de comptes es retroba a cada una i acaba realimentant-se a si mateix.

A la vegada, les assemblees van perdent inclòs la seva veritable essència: ja no són unitàries. I no només per la quantitat, sinó també per la composició: la força del moviment no acostuma a ser prou per a imposar-la als aparells. Acaba sent un sector més o menys consolidat "radical" o "alternatiu", amb posicions polítiques més o menys definides a l'esquerra de les organitzacions reformistes.

I aquí comença el gran risc. La necessitat empeny a donar continuïtat a les respostes a les agressions del

govern o el rectorat, però no sempre empalma amb les condicions objectives (situació de la gent: ànim i decisió de lluita).

Això darrer no ho podem canviar per més assemblees que fem. Podem anar aglutinant companys d'un amb un, però no de cent en cent com precisa una assemblea viva. El més important de mantenir-les és conservar un marc, una dinàmica, però és il·lusionari i crema creure que per fer-la la gent vindrà, o concloure que "la gent és molt endarrerida i no entén res." El que passa és que no té aquesta *necessitat*.

El perquè mantenir-les és per a estar preparat per *quan les masses ho necessiten*. I aquesta és una tasca vital per a la continuïtat del moviment. Si en una facultat existeix la tradició d'organitzar assemblees, encara que aquestes siguin minoritàries en etapes de desmobilització, quan arriben temps de guerra, la majoria dels estudiants les té com a referents, i l'organització de la resposta és molt més fàcil. Es omplir-se de paciència, triar molt bé quan i amb quins temes, per tractar de no diluir l'esforç i concentrar les forces de l'avantguarda per sumar algun company més. No es pot oblidar que el moviment estudiantil d'esquerres -com el moviment obrer- creix de forma

convulsiva: sense la cobertura del control gradual de parcel·les de poder polític o econòmic (a diferència del desenvolupament de la burgesia sota el feudalisme), el creixement d'aquests moviments no es produeix de manera progressiva sinó bruscament, com a resultat dels processos de mobilització. En contextes de pau, l'avantguarda ha de lluitar per mantenir estructures organitzatives que garanteixin un nivell mínim de resposta i que constitueixin la base de les mobilitzacions futures. En moments de pau, la clau és la paciència: no hi ha que desesperar si durant alguns períodes les assemblees són minoritàries i es té la sensació que el moviment no avança.

El problema comença aquí. La necessitat de respostes empeny, les condicions objectives no estan per la lluita, però l'avantguarda veu els problemes i vol també empènyer a resoldre'ls. I apareixen, des de la impaciència, les anomenades "accions directes" i la substitució del caràcter de l'assemblea.

Les primeres acostumen a dividir els estudiants: separant els "alternatius" de la mitjana d'estudiants als qui volen arribar i l'altre que o prendrà la lluita i omplirà les assemblees, o no hi hauran mobilitzacions de pes. El segon és encara més profund. L'avantguarda "alternativa" precisa d'un marc de discussió, organització, debat i presa de decisions, i acostuma a tendir a confondre-ho amb l'assemblea. La necessitat és bona, l'organització imprescindible per mantenir els temps de pau amb respostes adequades com per preparar-se per la guerra. La qüestió és que aquest marc n'és un altre: ja no són les assemblees. I a més forcen tot allò anterior, més minoritàries són les assemblees, perquè sense contrapesos, es van imposant com a assembleàries posicions que cada cop més estudiants no senten com a seves, de les que no han pres part, sinó que són d'altres, d'algú aliè anomenat assemblees.

I això, volent-la defensar, és el pitjor mal que se li pot fer a l'assemblea: divorciar-la de la majoria dels potencials lluitadors.

I llavors?

L'avantguarda ha de buscar un altre marc on tenir organització, presa de decisions, elaboració de propostes als estudiants... Si a més aconseguim que la recepció sigui suficient, llavors l'assemblea resoldrà a favor o en contra d'aquestes posicions. Però al marge d'això, o si no

Bolivia

Las asambleas como consecuencia de las direcciones corruptas y burocráticas, han perdido convocatoria, además de ser realizadas sin ninguna regularidad.

hi ha receptivitat, és deure d'aquest sector que si veu els problemes, plantejar-los, informar, proposar.

Aquest marc organitzatiu necessari, no és en temps de pau el dels temps de guerra. Si no que són, malgrat a molts no els agradi el nom, els sindicats. Precisen construir un sindicat que tendeixi a integrar a totes les corrents d'esquerra (és a dir, aquelles que al menys en teoria puguin compartir la voluntat de canvi), que funcioni democràticament, que es coordini sistemàticament amb les organitzacions del moviment obrer, que impulsi les assemblees i se supediti a elles. Que, per sobre de tot, volent-les defensar no les usi per a suplir les necessitats no només de l'avantguarda, sinó del mateix moviment. I aquest precisa organitzacions estables i les assemblees ni ho són ni ho deuen ser: l'avantguarda d'ahir és reraguarda demà, i ningú no té el patrimoni de la continuïtat.

No fer-ho, a més, és acabar convertint a l'assemblea en el que no és: un aparell sindical "alternatiu" disfressat. Perquè acaba enfrontat com a assemblea minoritària, als altres aparells, competint pel mateix espai -i quan més es veu és quan s'arriba a eleccions, quan hi ha companys que es plantegen la campanya "contra" els altres-. I no tenen el mateix espai. L'espai de l'assemblea és molt superior perquè engloba els sindicats. Aquests, formen part d'ella -i cal tenir una política sistemàtica per tal que ho facin, (malgrat la seva resistència, i inclòs el seu rebuig obert a la lluita assembleària) i si no forçar-los contínuament a que diguin que no (i a mesura que ho facin poden perdre sectors de les seves pròpies bases). No s'ha d'oblidar que els aparells reformistes també reflexen sectors dels estudiants als qui volem dins l'assemblea i no fora. Perquè aquesta és l'essència de l'assemblea: la unitat, el que tots se sentin reflexats. Per això no es pot substituir amb la necessitat d'una organització estable que, necessàriament reflexa diferents punts de vista, distintes corrents d'opinió... I avui, que està lluny l'existència d'un sindicat unitari, encara pitjor doncs identifica l'assemblea només amb una corrent d'opinió. Els sindicats, juntament amb els independents deuen formar la mesa i proposar ordres del dia: l'assemblea decidirà.

L'assemblea és de tots, i per tal que ho sigui sent, els qui més ens la creiem, debem ser els primers a defensar el seu espai real i construir l'eina estable que precisen els estudiants: un sindicat amb voluntat de ser unitari, agermanant més l'organització en temps de pau amb la que imposen els temps de guerra. Aquest és el repte.

Girona

Renaixen les assemblees

Les darreres eleccions al claustre de la Universitat de Girona evidencien, en xifres, el clima d'extremada apatia que s'hi viu. El nivell d'abstenció oscil·la, en les diverses facultats, del 80 al 90 % del cens dels estudiants. D'altra banda, allò més destacable amb els resultats de les votacions a la mà, és el clar predomini (d'un 80%) dels candidats d'EDG. Això, afegit a la poca bel·ligerància (o a la impotència) de la resta de claustrals (independents i BEI), comporta que EDG faci i defaci al seu gust en l'òrgan de coordinació per excel·lència dels estudiants en la universitat: el Consell d'Estudiants. En efecte, si tenim en compte que el Consell, a més del seu pes polític dins la universitat, disposa d'amplis recursos econòmics, que en depenen les subvencions per a totes les activitats que realitzin els estudiants i el finançament de les organitzacions universitàries i que controla el sistema de beques de col·laboració de la UdG, el resultat és que qualsevol iniciativa que pogués sortir del col·lectiu d'estudiants està supeditat a la voluntat d'EDG. I això és el que passa en la pràctica, el Consell està fortament jerarquitzat, les seves campanyes són més que discutibles, la distribució de les subvencions és arbitrària o respon a interessos obscurs (així, mentre es destinava un milió i mig de pessetes del fons del Consell a la constitució d'una tuna que va dissoldre's abans de realitzar la primera actuació, el Bloc Revolucionari rebia una subvenció de 0 pessetes i el BEI de 80000 pessetes per un any) i és manifest que tot i els barems teòrics establerts les places de becari s'atorguen a dit.

EDG -els Estudiants de Girona- s'autodefineixen, en contraposició a les organitzacions polítiques que operen, sota mínims, a la UdG (BEI i Bloc Revolucionari), com a apolítics. Però... què significa apolític? Apolític significa perpetuar l'abisme que hi ha en la societat entre aquells que voten periòdicament i aquells que els governen, sense informar, ni escoltar, ni dialogar amb els estudiants a qui representen? Apolític significa aprofitar el poder econòmic del Consell d'Estudiants per a alimentar-se com a organització i, en conseqüència, eliminar la resta de col·lectius argumentant que, en tant que polítics, defensen interessos particulars? Apolític significa boicotejar sistemàticament qualsevol iniciativa dels estudiants que no provingui de la cúpula del Consell i que no compti amb el vist-i-plau

del rectorat? Apolític significa utilitzar els càrrecs del Consell per assegurar-se un futur professional i polític en la selecta oligarquia de la societat gironina? Apolític significa que la cúpula del Consell aparegui fotografiada a la premsa repartint folletons signats per la JNC a l'aeroport de Girona? Potser la dificultat de trobar un significat coherent a l'apoliticisme rau en el fet que l'apoliticisme és, de fet, un impossible. Però potser no és només un impossible sinó que, en tant que amaga formes d'actuació indiscutiblement polítiques i defensa uns interessos polítics molt concrets, és clarament perniciososa.

Com a resposta a aquest panorama, amb una realitat que ratlla l'estructura de partit únic, i aprofitant la inquietud generada per la reforma dels plans d'estudi, a finals del curs passat, un grup de representants no vinculats a EDG van impulsar la creació d'una assemblea a la Facultat de Lletres. I allò que va començar com un experiment aparentment condemnat a fracassar en un ambient de passivitat estèril va fructificar en tres assemblees amb una assistència més que notable, que va debatre la reforma dels plans d'estudi i que va arribar a qüestionar directament l'status quo de la universitat. Testimonien l'èxit l'impacte en la premsa local i el fet que el rector es veiés obligat a desplaçar-se urgentment a la facultat per explicar i discutir de forma oberta amb tots els estudiants que van voler-ho la re-

forma dels plans i altres qüestions que afecten la universitat. En aquelles circumstàncies, doncs, tot un èxit per al moviment assembleari.

Recollint l'empenta, trencada com sempre pels exàmens i pel període de vacances, aquest curs ha sorgit un moviment que, integrat per individus i col·lectius (BEI i Bloc Revolucionari), està impulsant l'assemblearisme com a forma alternativa d'organització dels estudiants. Així, sota el nom de PAF (Plataforma d'Assemblees de Facultat), s'han convocat assemblees en tres facultats per la primera setmana de desembre, en les quals, a més de debatre l'estat actual de les reformes dels diversos plans d'estudi i les propostes de la Plataforma per la Defensa de la Universitat Pública, caldrà que es designin els integrants de les candidatures que, com a representació de l'assemblea, es presentaran a les eleccions al claustre del febrer que ve amb el compromís de vincular-se a l'assemblea. Tal com passa en moltes facultats d'altres universitats, doncs, provem d'acostar-nos a la democràcia directa en la universitat, introduint l'assemblea als òrgans establerts pel marc estatutari, i provant de compatibilitzar ambdós sistemes. Amb el benentès que la democratització del col·lectiu d'estudiants és només un primer pas cap a la plena democratització de tots els òrgans de la universitat, de la seva normativa i de tota la comunitat universitària.

PERE (2on de dret) i TRALLA (3er de filosofia), UdG.

Una proposta unitària:

El moviment en defensa de la universitat pública

A continuació reproduïm el text del manifest de la Campanya en defensa de la Universitat Pública. La campanya començà l'any passat a les universitats públiques catalanes, essent un moviment ampli que intentava aglutinar tots els sectors que podien confluïr en la defensa del caràcter públic de la universitat (sindicats, professors, moviments socials, organitzacions estudiantils de diversa ideologia, rectors). La campanya culminà amb una gran vaga el desembre de 1996, que va treure al carrer a uns 25.000 estudiants. Tanmateix, després d'aquest èxit de convocatòria, els integrants de la campanya començaren a enfrontar-se, i va evidenciar-se que alguns sectors no estaven disposats a seguir endavant. Les vacances de nadal i els exàmens de febrer contribuïren a acabar amb les mobilitzacions. El moviment ja no es recuperaria al llarg d'aquell curs. Aquest any, la campanya torna amb noves energies i, encara avui només agrupa les assemblees d'estudiants de totes les universitats públiques, continua lluitant per una universitat pública, gratuïta i de qualitat. Des del Partit Revolucionari dels Treballadors, creiem que aquestaa és la línia més adequada per enfrontar la cojuntura actual de retall dels serveis socials, i donem tot el nostre recolzament a les assemblees en la seva lluita.

L'ensenyament públic està patint en els últims anys una degradació constant degut a les polítiques neoliberals aplicades. La universitat no ha quedat al marge del model socioeconòmic que s'està configurant sota les condicions del tractat de Maastricht i la duresa dels seus criteris de convergència: privatització, precarització, globalització, mercantilització de l'Estat del Benestar, etc. són processos que vivim quotidianament en l'àmbit de l'ensenyament superior. En definitiva, el model de convergència econòmica amb la resta d'Europa i les polítiques neoliberals concretades en el pacte d'estabilitat aprovat pels governs de la Unió Europea marca el pas d'una política de restriccions socials que suposa una ofensiva contra els drets de totes les persones a l'accés de la cultura, a l'educació, a formar-se professionalment i a realitzar-se en llibertat.

*En l'àmbit universitari ja s'estan manifestant les conseqüències de l'aplicació d'aquests plans d'austeritat pressupostària que atenten contra les bases mateixes de la universitat pública i les conquestes socials que els diversos sectors universitaris hem aconseguit arrencar en el passat després d'un llarg període de lluites i mobilitzacions. Aquests atacs es faran encara més visibles en els pròxims temps per mitjà de retallades pressupostàries, privatitzacions i una limitació de la participació democràtica en la presa de decisions. Davant aquest panorama, hem engegat una **CAMPANYA EN DEFENSA DE LA UNIVERSITAT PÚBLICA**, que es centra en els següents punts:*

- 1. L'Ensenyament públic és un element bàsic en qualsevol societat, i per tant, també l'ensenyament universitari. Qualsevol política aplicada pels estats i governs ha de garantir-ne el seu manteniment.*
- 2. El sistema educatiu públic ha d'assegurar la igualtat d'oportunitats per a tothom que vulgui accedir-hi, i ha d'evitar que la condició econòmica de cadascú no acabi esdevenint un entrebanc.*
- 3. El sistema educatiu públic ha de basar-se en la qualitat entesa no partint de criteris purament acadèmics, sinó considerant la dimensió humana i formativa que tota educació hauria de tenir.*
- 4. Per garantir la qualitat i el futur de la universitat pública és imprescindible que el conjunt de la societat participi en la seva definició. És necessari, per tant, articular mecanismes que facilitin aquesta participació.*

En base a aquests principis, considerem que el caràcter públic de la universitat es veu distorsionat i amenaçat per les polítiques neoliberals aplicades, les conseqüències de les quals assenyalem a continuació:

- 1. Procés de **mercantilització de la universitat pública**, les funcions de la qual (docència, investigació, etc) passen a ser valorades exclusivament des d'un **criteri de rentabilitat econòmica**. Aquelles activitats i pràctiques universitàries que no presenten formes de rentabilitat immediata tendeixen a ser abolides. Com a conseqüència d'aquest procés global (privatitzacions, gestió empresarial, competència entre universitats...), **el compromís fonamental de***

la universitat tendeix a ser, no ja amb la societat, sinó amb el mercat.

2. L'ajust econòmic aplicat per l'administració pública s'està traduint en una **retallada de les despeses socials**, que afecta molt directament a l'educació. La **disminució de la subvenció a les universitats públiques** s'està compensant amb un **augment del finançament privat**: increment de taxes, convenis amb empreses privades, inici de la privatització de les beques...

3. Inici d'un procés de **privatització encoberta i informal de la universitat** que comporta una socialització dels costos i una privatització dels beneficis de les activitats desenvolupades en el marc universitari: **adscripció de centres privats** a les universitats públiques; **finançament públic de centres privats**; **utilització de fons públics per a finalitats privades** al sí de la pròpia universitat pública mitjançant el finançament d'activitats que produeixen beneficis a particulars (serveis a empreses a baix cost, etc); abandonament, privatització, subcontractació o dependència de personal màximament precaritzat dels serveis complementaris o culturals de la universitat...

4. **Sistema de beques insuficient** en qualitat i poc rigorós en els seus criteris de concessió. No creiem que l'alternativa dels crèdits a baix interès i avalats per l'Estat ("crèdits tous") sigui una solució a les deficiències del sistema de beques.

5. **Qualitat de l'ensenyament i dels plans d'estudi deficient**. L'escassetat de recursos, cada cop més patent, imposa restriccions d'accés i massificació dels estudis reglamentats. Els nous plans d'estudi, malgrat la tímida revisió que han sofert en els darrers temps, impliquen una **gran fragmentació i desarticulació dels programes**, una deficiente coordinació de la docència, i una sobrecàrrega lectiva real sobre els alumnes. L'aparició de determinades ofertes acadèmiques (màsters...) suposa el inici de **dualització dels plans d'estudi**, entre aquells amb valor i aquells sense. Predomini de manera quasi exclusiva d'una **valoració quantitativa i formal de l'ensenyament** (nombre de crèdits cursats i pagats...) en detriment d'una valoració qualitativa i real (continguts de la docència, etc.) que configura uns plans d'estudi que desincentiven l'esperit crític dels i de les estudiants i fomenten l'acceptació dòcil de les corrents hegemòniques de pensament.

6. **Imposició d'un model d'ensenyament** que està conduint a una **professionalització de l'estudiant**: horari de matí i tarda, rigidesa dels criteris de permanència, impossibilitat de combinar treball, estudi i oci, etc.

7. **Aparició d'un procés de competència entre universitats** que genera forts **desequilibris territorials** dels sistema universitari: foment d'universitats de "primera i de segona", especialització de les universitats (en cicles o titulacions), manca de cooperació universitària, etc.

8. **Deteriorament i precarització de les relacions laborals del PAS i PDI**. La funcionarització del professorat ha reforçat la jerarquia i la dualització del personal docent, mentre que les plantilles del personal administratiu romanen congelades malgrat la sobrecàrrega de treball que pateixen els seus membres.

9. **Progressiva implantació d'un model de gestió empresarial de la universitat pública** que suposa una **retallada de la democràcia interna** de manera que els òrgans de govern col·legiats són buidats de contingut i de poder decisor real. Existeix un predomini de criteris economicistes per damunt dels criteris d'educació i formació que es combinen amb la pervivència de **pràctiques corporatives** que mantenen xarxes de poder clientelar que condicionen la distribució de recursos en l'àmbit universitari.

Davant aquest panorama d'agressió als fonaments de la universitat pública considerem imprescindible iniciar una àmplia campanya que permeti impulsar un procés de **revitalització i democratització de la universitat** a fi de convertir-la en un servei públic en benefici de les persones, regit per criteris de justícia i igualtat.

SIGNATARI: Campanya en Defensa de la Universitat Pública de: Universitat de Barcelona (tel. 329 40 06), Universitat Autònoma de Barcelona (tel. 581 25 59), Universitat Pompeu Fabra (correu electrònic: Hoegarden@hotmail.com), Universitat de Lleida (tel. 70 20 00), Universitat Rovira i Virgili (tel 55 95 00) i Universitat Politècnica de Catalunya.

**IV.
Panoràmica
internacional
de les
mobilitzacions
universitàries
dels 90.**

Derrota del intento de aumentar la inscripción

En nuestro país existe una universidad pública, Universidad Autónoma de Santo Domingo -UASD-. También existen 35 universidades privadas. La autonomía de la UASD se alcanzó en 1962, en base a una dura lucha del pueblo, a partir de la derrota en 1961 de la dictadura de Rafael Leonidas Trujillo. Esta fue una gran conquista, ya que en la dictadura solo una reducida elite tenía acceso a la universidad. Mediante la ley 5778 de enero de 1962 se consagra la autonomía de la universidad y se establece en dicha ley que a la UASD le corresponde un 5% del presupuesto nacional cada año.

Al iniciarse las inscripciones del pasado Curso de Verano, las autoridades de la Universidad Autónoma de Santo Domingo -UASD- apoyadas por la dirección de la Federación de Estudiantes Dominicanos y por la mayoría de las organizaciones estudiantiles representadas en el Consejo Universitario (máximo organismo de dirección de la universidad), intentaron imponer un aumento de 30 pesos (U\$2) a los estudiantes. Como parte del plan de privatización del gobierno, los patronos y el FMI. Argumentaban que aumento de los 30 pesos era para financiar el Curso de Verano.

La respuesta de los estudiantes no se hizo esperar y un sector de base apoyado en su asamblea salió a oponerse al pago. La radicalidad y el crecimiento de la lucha obligó a la dirección de la FED y grupos estudiantiles a tener que

encabezar la protesta.

La protesta duró varios días con vigilia y piquetes a la rectoría. En el marco de la movilización también se exigió el cese de los privilegios y la corrupción de las autoridades y la entrega del 5% del presupuesto nacional a la UASD que por la ley 5778 le corresponde y que nunca le ha sido entregado.

En síntesis, la lucha terminó en triunfo, pues las autoridades universitarias tuvieron que echar para atrás el aumento de los 30 pesos y el gobierno se comprometió a entrega 12 millones de pesos para financiar el Curso de Verano.

**JUVENTUD DEL PRS DE
REPUBLICA DOMINICANA (sección de la LIT-ci)**

PARTIDO DE LA REVOLUCION SOCIALISTA

"Por la construcción de un partido obrero internacional"

NICARAGUA

La història del moviment estudiantil a Nicaragua està farcida d'episodis violents, de lluites i màrtirs des del gran moviment per la independència i la justícia social encapçalat per Sandino als anys 20. Un exemple d'això són les crisis dels anys 40 que acabaren amb el tancament de la universitat de Managua o la de finals dels 50 que culminà amb una matança d'estudiants a León, la incursió de patrulles militars als campus universitaris, la continua violació de l'autonomia universitària o la persecució de catedràtics i professors. -A- la universitat sota la dictadura de Somoza, malgrat la continua repressió, (...) es forjà un nucli de persones que influenciades pels processos revolucionaris d'Europa i Amèrica Llatina, esdevindràn importants membres de la guerrilla del FSLN que acabà amb la dictadura somocista al 1979.

Des de 1990 el motiu de la movilització dels universitaris "nicas" radica en l'obtenció del 6% del pressupost nacional per les universitats públiques estipulat en la constitució elaborada pels sandinistes durant la revolució. El problema, que s'inicià amb l'arribada al poder el 1990 de la coalició dretana encapçalada per Violeta Chamorro, té l'origen a la diferent lectura que s'ha fet sobre aquest percentatge. Mentre que el govern afirma que el 6% es fa de treure dels ingressos ordinaris del país, exceptuant els extraordinaris (donacions i préstecs) els estudiants i rectors universitaris demanen el percentatge sobre el total del pressupost nacional. Aquesta significativa diferència ja ha provocat en els darrers 6 anys, a més de múltiples enfrontaments amb les forces de l'ordre, la xifra de dos estudiants morts i una repressió policial i governamental digna de la millor etapa somocista. De forma particular, en els darrers dos anys i amb l'arribada al poder de l'ultradretà Alemán s'han produït situacions explosives (ocupacions

MST
Socialista

BOLIVIA

Publicación del Movimiento Socialista de los Trabajadores

53

IV. Panoràmica internacional dels 90

1997: ¡por más presupuestos! 1995: contra la "Reforma Educativa"

La última movilización que se realizó fue en el mes de marzo, donde los estudiantes nos movilizamos por más presupuesto para la universidad. Pero una gran movilización se llevó a cabo a finales de 1995 en contra de la "Reforma Educativa" (un plan de privatización de la universidad fiscal), impuesta por el gobierno de turno, que pretendía que todas las facultades presentaran su plan académico para ser revisado; de no ser aprobado la facultad no tenía derecho a recibir presupuesto, la institución encargada de esta evaluación, estaría bajo la dirección de personas seleccionadas directamente por el "Presidente de la República" acabando con nuestra

autonomía.

Esta movilización fue bien organizada y duro varios días, la universidad era cercada por la policía, existió una fuerte resistencia de parte de los estudiantes, fue tal vez una de las movilizaciones que tuvo más compañeros detenidos por la policía.

La reforma educativa no se pudo implantar de golpe en la universidad, pero ahora autoridades al servicio de los gobiernos de turno se han dado a la tarea de implementarla poco a poco.

JUVENTUD SOCIALISTA DE BOLIVIA
(del MST, sección boliviana de la LIT-ci)

d'edificis públics, barricades als carrers, enfrontaments violents amb la policia, etc...) fins al punt que sectors de l'extrema dreta ja han demanat la presència de l'exèrcit als carrers. (...)

La problemàtica de fons (...) amaga una doble naturalesa (...) La primera aniria íntimament lligada als efectes de les polítiques neoliberals aplicades pel govern, i per les imposicions de reducció pressupostària dictades pel FMI i el BM *. Ja se sap: sino, no hi ha peles!

La segona es basa a l'argumentació liberal que la universitat segueix sent una "cova de sandinistes" que només volen mantenir el seu poder i els seus privilegis. (...)

En el rerafons de tot això s'intueix un intent de privatitzar i elititzar la universitat que vol implantar un nou sistema educatiu adaptat als nous plantejaments polítics i a les "generoses" orientacions del BM. Un sistema encarregat de graduar "tecnòcrates i gestors" (...)

El 6% ha significat a més de la reconstrucció del

moviment estudiantil a Nicaragua, la pervivència d'una forma de lluita i de participació heretades de la revolució que no poden ser eliminades en un obrir i tancar d'ulls. El que s'enfronten aquí són dues concepcions antagòniques d'universitat, per tant dos models polítics. Paraules com llibertat, solidaritat, espais de participació, fins i tot democràcia és el que estan defensant els estudiants. No us sona res de tot això?. Em fa l'efecte que aquesta és una lluita que ens toca molt de prop; és per això que cal recolzar-la.

Marc (5è Història. UAB)

* FMI i BM, Fons Monetari Internacional i Banc Mundial respectivament.

Extracte de l'article publicat en OPS-joventut n°7, de desembre 1997

Agosto 1992: ¡Fora Collor!

El movimiento estudiantil a la cabeza de la rebelión contra un presidente electo:

Fernando Collor de Mello fue el primer presidente electo por el voto directo después de un intervalo de 30 años, 20 de los cuales fueron de dictadura militar. Por eso subió con el prestigio de los votos que recibió y con el apoyo del conjunto de la burguesía brasileña para aplicar un plan neoliberal recetado por el imperialismo (...): contener el consumo para frenar la inflación, provocando una brutal recesión; pla de "austeridad administrativa" (...); y, por fin, privatización de las empresas del estado. El plan fracasó y estalló el escándalo de la corrupción. La corrupción desenfrenada es un proceso mundial que tiene que ver con la decadencia y crisis del capitalismo y de los estados burgueses. Los sectores burgueses que pueden, impulsan una verdadera rapiña del estado, a través del robo puro y simple. No obstante, en cierto sentido, Collor "exageró". Hasta para las s reglas burguesas de esta época de degeneración. En un momento de violenta crisis económica, acumuló la fortuna de mil millones de dólares en apenas dos años.

La caída de Collor fue un enorme triunfo de la movilización de las masas, que se inició el 11 de agosto, cuando 50 mil estudiantes salieron a la calle en San Pablo. Durante casi dos meses, en todas las principales capitales, y también

en muchas ciudades del interior, más de un millón y medio de jóvenes, de trabajadores de las capas medias y populares salieron a la calle.

Cuando Collor convocó a la "mayoría silenciosa" a vestirse de verde y amarillo (los colores de la bandera nacional) en apoyo al gobierno, estalló una movilización esencialmente espontánea, el ya famoso "domingo

negro", en el cual, sólo en Río de Janeiro, cerca de 100 mil personas tomaron la rambla de la ciudad, vestidos de negro. Los jóvenes de secundaria y los universitarios estuvieron indiscutiblemente al frente de esta irrupción popular. Fue acompañada y secundada por la masiva radicalización de las capas medias urbanas. El proletariado

La juventud ganó las calles: "¡Fora Collor!"

industrial participó más secundariamente (...)

En los cincuenta días siguientes, las divisiones de los partidos del gobierno fueron devastadoras. Bajo la presión de la acción de las masas, el Congreso se vio cercado y la mayoría burguesa se volcó contra Collor (...). Tuvieron que inclinarse ante la evidencia: ¡fue una victoria del pueblo en la calle! -Tras deponer a Color, fue nombrado Itamar-

Extractos de los Correos Internacionales de la LIT-ci, 59 y 60. De este último, la entrevista de V. Arcary a Ze Maria de Almeida (presidente de la Federación de los Metalúrgicos de Minas Gerais, miembro de la Ejecutiva Nacional de la CUT) que relata la lucha. En la medida en que se trata de dirigentes del PSTU, nos ha parecido correcto mantener el mismo criterio que con las demás colaboraciones, utilizando el logo de la prensa del partido.

Epílogo: En julio del 93, el 43° Congreso de la UNE (sindicato unitario de universitarios) con 2.664 delegados, tras gran discusión con los mayoritarios PCdoB (Partido Comunista de Brasil) y MR8(ambos comprometidos con la "governabilidad" de Itamar), resolvió: un plan de luchas, con una huelga general, boicot nacional a la privada, declaró el 11 de agosto Día Nacional de Lucha, y se posicionó como oposición al gobierno de Itamar.

Extractos de los artículos de M Dantas (Ejecutiva UNE) y E Pimentel (Presidente del DCE de Fafire-PE), publicados en Convergencia Socialista n° 375, prensa de la sección brasileña de la LIT-ci en el proceso de formación del PSTU.

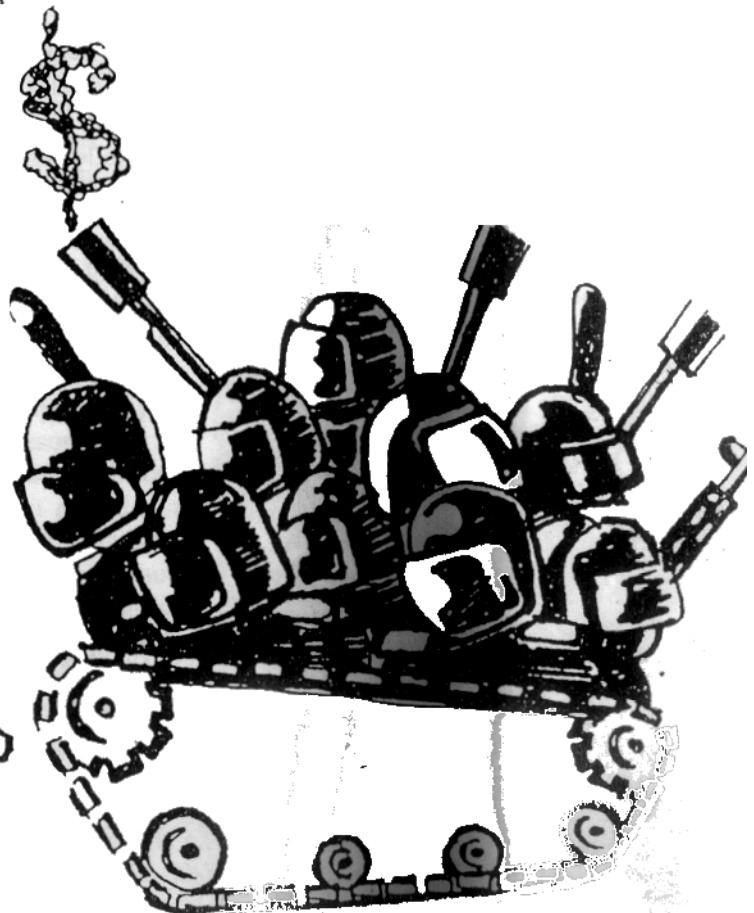
İşçi Cephesi

La lucha estudiantil en Turquía gira alrededor de dos ejes: contra las privatizaciones y contra los ataques de los fascistas. El gobierno está en proceso de vender los servicios de las universidades, empezando por las cafeterías en las cuales, hasta hoy, los alumnos podían comer por precios razonables. Por otro lado cada año la matrícula se

está subiendo, al punto que para un estudiante de familia trabajadora ya es casi imposible seguir su educación universitaria. Estas medidas gubernamentales están dirigidas hacia la total privatización de la educación en el país. Contra estas aplicaciones del gobierno hay movilizaciones masivas estudiantiles. Por ejemplo el mes pasado se organizaron fuertes manifestaciones en las universidades en Estambul y Ankara. Cada vez, la policía interviene y los enfrentamientos son violentos.

Otro ataque contra los estudiantes es el organizado por bandas fascistas. En las grandes ciudades como Estambul, Ankara, Erzurum y Bursa, los fachas con el apoyo de la policía, están organizando intervenciones armadas (palos, incluso pistolas) sistemáticamente. Su objetivo es dominar las escuelas y universidades y "limpiarlas" de los alumnos progresistas. Pero se organiza la resistencia contra esos asaltos. Los estudiantes montan grupos de vigilancia, patrullas de seguridad, etc. En las universidades tradicionalmente progresistas, parte de los profesores también participa de esa resistencia.

Los jóvenes de nuestro partido (Partido Revolucionario de los Trabajadores- Movimiento de Construcción), como muchas otras organizaciones progresistas, luchan tanto contra las privatizaciones como contra los ataques de las bandas fascistas. Por eso, están trabajando para crear el más amplio frente único de los jóvenes. Sus reivindicaciones contra las medidas neo-liberales del gobierno son "No a las privatizaciones!" y "Total nacionalización del sistema educativo!". Por otro lado, contra los fascistas aplican una frase de Nahuel Moreno, que dijo: "Con los fascistas no se discute, se les liquida."

El movimiento universitario, parte de la lucha contra el fraude de Milosevic.

El 3/11/96 se realizaron las elecciones municipales y las presidenciales de la Federación Yu-goslava (Serbia y Montenegro). Las federales eran esenciales para Milo-sevic ya que con mayoría parlamentaria podría modificar la Constitución y aumentar el tope de mandatos del Presidente de Serbia. Sin ello no puede presentarse en el 97. Si las ganaba, sin mayoría, al menos mantendría el poder desde la Presidencia de Yugoslavia. Las ganó, pero no las municipales. Y la 2ª vuelta confirmó la victoria de la oposición en las grandes ciudades (...) Así que anuló los resultados y convocó una 3ª vuelta. Pero fue boicoteada por la oposición.

Tras dos meses de diarias movilizaciones que superaron la media de 50.000 personas, y que en la Nochevieja Ortodoxa (6/1/97) alcanzaron los 400.000, el movimiento que empezó protestando contra el fraude electoral, puso contra las cuerdas al dictador. Las manifestaciones de denuncia del fraude electoral terminaron cuestionando todo el régimen de Milosevic. La debilidad de la protesta fue justamente su dirección, Zajedno, abiertamente por-imperialista.

A esas movilizaciones se sumaron diariamente los estudiantes universitarios de Belgrado que, además ocu-

tación de la victoria de Zajedno.

Con movilizaciones relativamente independientes, en las que tuvieron detenidos y heridos, en las que se gritaba "Fuera Milosevic", tuvieron enfrentamientos con Draskovic (dirigente del partido monárquico SPO). Sin embargo, a juzgar por las declaraciones del dirigente de Iniciativa de Protesta, Vasiljevic, y las reuniones que la dirección estudiantil tuvo separadamente con Milosevic, parecían acercarse a las posiciones del DS (Partido Democrático, próximo a EEUU y el más dispuesto a cohabitar con Milosevic).

Su lema era "Ni izquierda ni derechas, adelante". Con "izquierda" se referían al bloque de Milosevic; con "derechas" a las movilizaciones impulsadas por EEUU en apoyo de Panic.

Extractos de "¡Serbia!". Documentos de Opción por el Socialismo de enero 1997 del PRT (Estado español)

Tras tres meses de movilizaciones, fue reconocido el triunfo de Zajedno en las municipales, pero se mantuvo el régimen sanguinario de Milosevic.

De los libros al fusil

El estallido de la guerra en Bosnia, eliminó físicamente 2 de las 3 universidades en territorio liberado. La de Mostar fue destruida y cuando se reorganizó se hizo en la zona croato-bosnia impidiendo el acceso a los bosnios. La de Sarajevo, en ruinas, y bajo el feroz sitio al que fue sometida la ciudad durante toda la guerra. Quedó en pie la de Tuzla que vio multiplicarse el número de alumnos al recoger a los estudiantes de la zona norte masacrada por la limpieza étnica y que con anterioridad cursaban estudios en Banja Luka (zona ocupada por los chétniks: fascistas serbo-bosnios) o Belgrado (Serbia).

Las facultades se llenaron de sacos terreros para proteger de los bombardeos. Parte de los edificios de los Institutos tanto secundarios como Superiores, fueron utilizados para albergar a los miles de

Fotos de combois d'AOB

refugiados procedentes de la limpieza étnica... Estudiantes que egresaban o que tenían función de ayudante, pasaron a cubrir docencia que no les correspondía ante el abandono de muchos profesores. Algunos, aprovechando ofertas solidarias como la de la Facultad de Geología de la UB, a través de AOB (Ayuda Obrera a Bosnia), realizaron cortos intercambios en Barcelona y avanzaron en investigaciones. Pero ni las clases pararon, ni los universitarios quedaron al margen de la guerra.

La Armija (milicias bosnias) tenía un carácter territorial que incorporaba al conjunto de la población en la defensa de la zona. La zona de Tuzla, la norte, estaba esencialmente formada por mineros y estudiantes. El período de permanencia en el frente para éstos era de 1 mes, regresando a la universidad al siguiente para seguir los estudios. Los planes se condensaron e hicieron durísimos por la necesidad de mantener los ritmos anuales en la mitad de tiempo. Los meses en el frente marcaban la actividad académica, alternando los cursos que quedaban o los que marchaban. Profesores de

geología, actuaban como artificieros, otros de enlaces con la Armija para coordinar frente y estudio. Decían que no podían bajar la guardia en ninguno de los dos campos. Si lo hacían en el militar, perderían la guerra y a su gente en el genocidio a los que sometió el fascismo con el apoyo internacional. Si lo hacían en el del estudio, perderían la paz pues no tendrían gente preparada para mantener el país que defendían, Bosnia. Ante el embargo de armamento, eran los jóvenes -refugiados y universitarios- quienes formaban los llamados grupos de distracción de cada brigada. Con machete y una granada, cruzaban las filas y llamaban la atención del enemigo. Cuando iban a por ellos, el grueso de la brigada avanzaba. Al regreso de cada mes, las bajas eran numerosas. La guerra terminó después de haberse cobrado 72 jóvenes en pleno centro de la ciudad, el día que celebraban la tradicional Fiesta de la Primavera: el 25 de mayo del 95, en la mayor masacre provocada por una bomba en Tuzla. El costo fue enorme, pero su resistencia impuso su supervivencia -retaceada- como nación. Pero con las últimas bombas, se aceleró la guerra interna: la del gobierno bosnio y el imperialismo contra los jóvenes y trabajadores. Por un lado, avanzando los planes de restauración capitalista que tienen en el terreno universitario la punta de lanza en la privatización de la Studenski Dom (Residencia estudiantil). Por el otro, las consecuencias de la "paz" de Dayton: la imposibilidad de la vuelta de los refugiados a sus casas -parece definitivo que se quedan en otro de los edificios estudiantiles-, y las de las purgas del SDA (partido del gobierno, de Izetbegovic) en la universidad que cambiaron autoridades académicas y expulsaron profesores que no fueran adictos a su partido. Las primeras batallas en esta nueva situación fueron: contra la privatización de la Studenski, y la de los estudiantes de geología y minería en defensa de sus profesores. Las dificultades, son muchas, tanto por la situación, como por la inexistencia de una dirección independiente y sólida, pero la batalla, está por darse.

Equipo de juventud de Barcelona del PRT, miembros de AOB.

Octubre 94. Asamblea a la U. de Tuzla amb els membres del V comboi d'AOB

RUSIA

Abril 1992:

Hoy estudiantes hambrientos,

mañana una Rusia sin talentos

Así convocaban al Mitin de los Estudiantes de Moscú, el 14 de abril de 1992. En la Universidad Estatal de Moscú (MGU) "Lomonosov", renacía el movimiento estudiantil con una reunión de 400 representantes de universidades. Los estudiantes están organizados en la APOS (Asociación de las Organizaciones Sindicales de los Estudiantes de Enseñanza Superior -VUZ-) desde febrero de 1990. Está en contacto con la Federación de Sindicatos de Moscú y es miembro de la APOS de Rusia y de la CEI. La convocatoria arrancó de los representantes de los VUZ de Moscú.

Miembros del Sindicato de estudiantes de la RGGU

(Universidad Estatal de Humanidades de Rusia) explicaron que la principal reivindicación del movimiento era el aumento del estipendio (beca o subsidio) al valor del salario mínimo vital (900 rubros en abril). Además exigían la liberación del impuesto a los ingresos sobre el estipendio, garantías de ubicación laboral a los egresados de los VUZ y que el estado ruso elaborara un programa de educación estatal a nivel secundario y superior. El estipendio de entonces era de sólo 342 rublos. Por lo que los estudiantes se veían obligados a trabajar, y dejaban de estudiar. Afirmaba Viktor Maksin (presidente del sindicato de la RGGU) que "Una de

nuestras conquistas es que durante 70 años el estado subvencionó la educación. Negar hoy esta práctica es poco razonable...", pero también que "queremos resolver los problemas socio-económicos y no intervenir en cuestiones políticas". Y ello porque no se puede olvidar que los universitarios venían de una ferviente confianza en Yeltsin, y de ser protagonistas activos de las movilizaciones anti-golpistas de agosto de 1991 que le llevaron al poder.

Yeltsin, tratando de retenerlos, antes del referéndum de confianza en su política (abril 93), decretó un estipendio doble al existente (más de lo que pedían los sindicatos: 1 vez y media). Logró que un 45% de los universitarios de Moscú votaran -el resto no participó "como protesta contra esa farsa"-, y de ellos, la confianza de sólo el 60%. Ni se había cobrado, y aún cobrándolo, "cuando lo recibamos tendremos sólo su valor nominal, por la inflación."...

Habían habido ya huelgas en Novgorod (Rusia). Y en otras repúblicas de la ex-URSS movilizaciones mayores: ocupación de la oficina postal en Vilnius (Lituania) exigiendo el pago puntual del estipendio y rebaja del 50% del transporte y comedores estudiantiles. Y en Tashkent (Uzbekistán), violenta ocupación de las cercanías del parlamento.

Resumido de los artículos de P. Slutzky y M. Ivanova, publicados en Correo de junio 92 y mayo 93, respectivamente

Llamado de la APOS de Moscú al VI Congreso de Diputados

"El estudiantado está al borde del levantamiento..."

Respetados diputados populares:

El estudiantado de Rusia está en el borde del levantamiento y nuestra patria, en camino de la enfermedad estudiantil. Más del 95% de los estudiantes de Moscú no tienen sabiduría su situación material. La mitad de los estudiantes no creen tener posibilidad de trabajar en su especialidad. Cae la degradación en el estudiantado y el cuerpo de profesores.

Rusia, el primer estado de la CEI por la cantidad de estudiantes, está en el último lugar en cuanto al estipendio estudiantil, que no llega a la mitad del que se paga en Kazajstán.

La falta por largo tiempo de financiación de los VUZ, el pago de los estipendios en forma irregular, el retraso de las compensaciones a los estudiantes por el aumento de los precios, nos condenan no solamente al desorden estudiantil, sino a agotar todas las tradiciones que aún se conservan en la escuela superior de Rusia, incapaz de funcionar normalmente en condiciones extraordinarias.

Al estudiantado, al cual no le alcanza el estipendio ni para una semana, se le priva de la posibilidad real de recibir un sueldo de acuerdo a lo que la ley estipula y llega a dedicarse a la especulación y a todo tipo de actividades delictivas, que no eran naturales de los estudiantes de Rusia aun en los peores años de nuestro gobierno.

Obligados a pasar el tiempo en las plazas y en el mercado, en vez de en la biblioteca y los salones de clase, el futuro especialista es poco probable que pueda encontrar su lugar en el mercado de trabajo. Las tecnologías intensivas, fundamentales en la apertura, con la ayuda de las cuales muchos países pueden salir de la situación de crisis, no se pueden elaborar con gente que lleva años de estudio privados de

motivaciones para recibir conocimientos.

Ni las mejores leyes ni la mejor Constitución del mundo darán resultado, si el parlamento no toma medidas específicas para elevar la instrucción superior. La economía para la superación, la economía para el futuro, nos dice que un estallido social en el medio estudiantil puede poner al gobierno y al parlamento frente a muchos problemas en cualquier momento.

Es indispensable resolver las siguientes cuestiones:

1) Establecer el estipendio a un nivel cercano al mínimo vital.

2) Liberar a las empresas de estudiantes de toda clase de impuestos y del pago en el presupuesto estatal. Liberar a los estudiantes mismos del pago del impuesto a los ingresos.

3) Efectuar cambios en la ley acerca de la población estudiantil, introduciendo en ella un sistema socio-estatal de ocupación estudiantil, y sobre la estructura organizativa del trabajo de promoción de los VUZ.

4) Presenciar las sesiones del Soviet Supremo o de su Presidium en cuestiones acerca de la escuela superior, con la participación de representantes del estudiantado.

La ley aprobada por el gobierno PS impone tasas equivalentes al "salario mínimo nacional", que es actualmente de 57 mil escudos. La respuesta empezó en diciembre, con movilizaciones como la de Coimbra de 4.000 manifestantes. Ruptura presentó y ganó la propuesta de huelga general en el Conselho das Repúblicas -residencias universitarias-. El 7 de enero la propondrá, en nombre de este organismo, a la Asamblea General de Estudiantes de Coimbra.

Precedentes de la lucha

(Extractos de la *Colaboración de compañeros del FER (sección de la LIT-ci) en Ruptura* publicados en OPS-juventud 6 (11/97).

En Portugal (...) la lucha contra -las tasas- empezó cuando el anterior gobierno derechista de Cavaco Silva intentó lo mismo hace unos 4-5 años, intentando (...) aplicar los "criterios de austeridad" aprobados por Maastricht. Las movilizaciones estudiantiles que surgieron (...) ayudaron a "quemar" al anterior gobierno y a su derrota en las elecciones de octubre de 1995. Hay que recordar que en Portugal la enseñanza superior era, hasta ahora, prácticamente gratuita -unos 1.200 escudos o sea unas 900 ptas mensuales-, pues fue una de las conquistas de la Revolución de 1974 que todavía se mantenía. Igualmente, hasta unos 10 años atrás la enseñanza superior privada era prácticamente inexistente; hoy este sistema de enseñanza tiene más alumnos que el público debido a los números crecientes en las universidades estatales (...). El objetivo de los gobiernos es

"uniformar" las tasas, o sea, hacer que cualquier estudiante pague cerca de 30.000 escudos en cualquier Universidad (el salario mínimo es de 56.000 escudos_).

Al calor de la lucha (...) contra las tasas nació una corriente juvenil alternativa -Ruptura-, en la que militan (...) compañeros del FER-LIT.(...)"

Y con respecto al balance de esa lucha publicados por Ruptura n° 19 (Mayo-Junio 97): "... a pesar que toda la lucha desarrollada entre el 92-94 fue muy positiva y decisiva para impedir la aplicación de tan nefasta propuesta gubernamental, e incluso para el desgaste y posterior derrota electoral del cavaquismo, debemos reconocer que nuestras movilizaciones estuvieron por debajo de las necesidades y por eso es que no se enterraron definitivamente las tasas. Las corrientes estudiantiles adversarias de Ruptura y que dirigen algunas asociaciones de estudiantes -no dan- las razones por las que las tasas son cada vez más una realidad (...) Por no haber recurrido a la huelga general en el proceso de lucha anterior no se obtuvo una victoria clara y firme..."

Las AEs -Asociaciones de Estudiantes- deben convocar un día de huelga general

La ley-marco de Financiamiento de la Enseñanza Superior (Ley 113/97 de 6 de setiembre) tiene una diferencia con la ley de tasas de tiempos de Cavaco Silva: es peor.

La ley anterior preveía un aumento escalonado de una tasa proporcional al rendimiento de la unidad familiar (...)

Este gobierno, supuestamente más de izquierdas y llamado "socialista" c o n t i n u a completamente sumiso a la política

Foto de ruptura: "Propinas" significa tasas.

de Maastricht (...)

Nosotros, estudiantes y jóvenes del *Movimiento Ruptura* (...) llamamos a que:

- Las AEs no dejen morir el proceso después de estas manifestaciones -las de diciembre- y llamen a huelga general para los primeros días de enero, antes del pago de la 1ª cuota de las tasas.

- En el transcurso de esa huelga, convoquen una nueva manifestación nacional en Lisboa y, a ser posible, con los estudiantes de Secundaria, que tienen reivindicaciones sobre los exámenes y pruebas selectivas.

POR UNA LUCHA ESTUDIANTIL REALMENTE CONDUCTA POR LOS ESTUDIANTES Y EN NOMBRE DE SUS INTERESES!

La mayor revuelta social desde mayo 68

Se enfrentaba el plan Juppé que abarcaba congelación salarial de los empleados públicos, reforma de la Seguridad Social y de las pensiones, casi congelación de presupuestos para Universidad, recortes a transportes públicos... La división y política sindical impidieron la unificación de las luchas en una huelga general que derrotara al plan y al derechista gobierno de Juppé. El movimiento universitario marcó el camino hacia la movilización unitaria: uniendo las universidades, desbordando a sus direcciones tradicionales y conformando una Coordinación Nacional, mientras salía a la calle con el movimiento obrero... Juppé no cayó porque las direcciones sindicales impidieron la huelga general; pero el plan se retiró parcialmente; Juppé desapareció con las elecciones del 97... pero por ese camino, los planes no cambiaron sino que se siguieron colando gradualmente o bajo nuevas formas. *(Extractamos la entrevista de Ops de dic. del 95 con Raoul Guzmán, delegado a la Coordinación Nacional por la Universidad París III CENSIER, y miembro del Groupe Socialiste Internationaliste (GSI), organización simpatizante de la LIT-ci en Francia)*

Un reguero de pólvora

- 9 oct.** Huelga universitaria en Rouan por aumento de presupuestos.
- 10 oct.** Huelga general del sector público contra la congelación salarial.
- 24 oct.** Se suman las universidades de Toulouse, Montpellier, Nice, Tolón, Metz, Orléans...
- 16 nov.** Se suman 3 universidades de París.
- 21 nov.** Más de 100.000 estudiantes se manifiestan en diferentes ciudades por más presupuestos.
- 24 nov.** Huelga general sector público convocada por CGT contra la reforma de la Seguridad Social y las pensiones. Se suman los estudiantes.
- 25 nov.** Sigue la huelga de ferroviarios contra el plan quinquenal: reducción de inversiones, puestos de trabajo y líneas.
- 28 nov.** Huelga general en el sector público convocada por el Sindicato Force Ouvrière. Más manifestaciones masivas en París.
- 29 nov.** Transportes de París (metro y autobuses) entran en huelga indefinida.
- 30 nov.** Huelga en la distribución de Correos.
- 1 dic.** Más de 100.000 estudiantes ocupan las calles de París, Toulouse... Ferroviarios, trabajadores del transporte urbano, correos,... se suman a las manifestaciones convocadas por los estudiantes.
- 5 dic.** Más de medio millón de manifestantes (obrerros y estudiantes) piden la dimisión de Juppé y la retirada del plan.
- 7 dic.** Un millón toma las calles de las principales ciudades. En Rouan, Tourso Le Mans, son las mayores movilizaciones desde la época del Frente Popular del 36.

Ops:... las reivindicaciones de los estudiantes?

Raoul: Por una parte son materiales: más centros, más profesores, etc., condiciones normales de estudio que se han deteriorado enormemente en estos últimos 15 años, debido a los recortes financieros operados por los sucesivos gobiernos.

Por otra parte son políticos: pretendemos defender el servicio público de la Educación Nacional contra los ataques del Gobierno y, además, de la misma manera que los obreros, exigimos la retirada del "Plan Juppé". Otra reivindicación esencial: la igualdad total entre estudiantes franceses y extranjeros. Exigimos la retirada de todas las leyes racistas.

Ops: ¿Cómo ha sido el proceso de movilización?

Raoul: La movilización partió de ciertas universidades de la provincia (actualmente, algunas ya llevan 2 meses de huelga). Entre ellas, Rouan consiguió sus reivindicaciones, haciendo retroceder al gobierno. Desde ese momento la movilización se extendió en toda Francia. Es de notar que el movimiento se ha estructurado alrededor de la iniciativa de Toulouse, en donde se ha efectuado el primer encuentro de las

universidades en lucha. Este proceso de movilización fue lento, pero se ha radicalizado al entrar en movimiento la clase obrera. Actualmente, sobre 90 universidades, más del 75% están representadas en la Coordinación, de las cuales 40 están en huelga.

Ops: ...los métodos de lucha de los estudiantes?

Raoul: La base de la movilización y de la organización de nuestro movimiento son las Asambleas Generales que reúnen diariamente a los estudiantes. Es éste el lugar donde se votan las decisiones y se eligen los delegados que participan a la Coordinación Nacional. La fuerza y legitimidad de esta última depende de esas asambleas.

Ops: ...principales obstáculos a la movilización?

Raoul: El primer obstáculo ha sido (y lo sigue siendo) el rol de las burocracias sindicales. Por ejemplo, los profesores entraron en huelga hace sólo una semana, cuando los estudiantes ya llevábamos tres.

El principal sindicato estudiantil, UNEF-ID, dirigido por una fracción del PS (Izquierda Socialista) intenta la desmovilización empujando a la "negociación" con

Bayrou (ministro de Educación). Ese sindicato se ha opuesto directa y abiertamente a la voluntad de los estudiantes expresada en las Asambleas Generales. Los estudiantes respondieron poniéndolos en minoría en la Coordinación Nacional.

El otro sindicato estudiantil, UNEF, dirigido por el PC, tiene una actitud "contemplativa". En los hechos tiene la misma política de colaboración que la UNEF-ID, pero por el momento trata de "no quemarse" y de mantenerse en reserva por lo que pudiera venir.

La propaganda del gobierno, con la colaboración de toda la prensa y televisión es otro obstáculo.

La ausencia de una dirección revolucionaria que organice y centralice la lucha de los estudiantes se resiente cruelmente y de hecho se vuelve en el mayor obstáculo. Pero a pesar de todos esos obstáculos, y de su bajo nivel político, los estudiantes siguen luchando y radicalizándose día a día frente al sistema capitalista. Sea cual sea el desenlace, la experiencia de esta lucha será provechosa para todos. (...)

L'Internationale

"Ouvriers et ouvrières de tous les pays, rangez-vous sous le drapeau de la IVe Internationale !
C'est le drapeau de votre victoire prochaine !"

1998. Después de noviembre/diciembre, el movimiento estudiantil

Tras las huelgas de 1995, el movimiento estudiantil entró en un profundo proceso de reorganización. En la actualidad este proceso tomó la cara de un profundo fraccionalismo a nivel político y sindical.

La política de colaboración de clase, llevada a cabo a través de los principales sindicatos de estudiantes controlados por el PC y el PS (respectivamente UNEF y UNEF-ID), que apoyaron el Plan Bayrou (y ahora el plan Allegre), permitió que no triunfara el movimiento del 95. No obstante esos sindicatos entraron en una grave crisis ya que en su mayoría los estudiantes no los reconocen más como verdaderos sindicatos estudiantiles. Y de hecho aparecen más como sindicatos oficiales dentro de las estructuras administrativas de cogestión universitarias. Sabiendo que sólo un 5% del total de los estudiantes participa en las elecciones universitarias.

La ofensiva estudiantil del 95 combinada con esa crisis de los aparatos permitieron frenar los proyectos de privatización, de selección y de profesionalización de la universidad pública en Francia. Hasta ahora, cualquier estudiante, con el bachillerato, puede entrar en la universidad que desee. Aunque de forma "no oficial" se están imponiendo derechos de inscripción más altos y números clausus.

La responsabilidad de las burocracias sindicales estudiantiles en la aplicación del ahora plan Bayrou/Allegre es aplastante... y corresponde al consenso que existe en la "izquierda plural" (PC, PS, Verdes) para aplicar los criterios de convergencia de Maastricht.

Pero todo se puede preveer... excepto la reacción de los estudiantes ante la futura aplicación (para septiembre del 98) de estos planes que quieren terminar con el derecho a estudiar para todos, regalándole así a los patronos una mano de obra formada y a bajo precio.

La proliferación de grupos de extrema izquierda, de asociaciones, etc. en las universidades refleja una radicalización política de los principales animadores del movimiento de 1995 a pesar de todas las contradicciones y de toda la confusión política debida a la actual época.

Es indudable que la próxima reacción estudiantil será más política y más profunda ya que la experiencia del 95 fue digerida y que las burocracias sindicales fueron desmascaradas.

COLABORACIÓN DEL **G.S.I**

(Groupe Socialiste Internationaliste)

Section sympathisante en France de la Ligue Internationale des Travailleurs - IVe Internat^l

Después de veinte años, los estudiantes alemanes vuelven a parar y salen a la calle

La chispa se encendió en la Universidad de Gießen. Allí en la carrera de Filosofía se inscribieron 600 alumnos y sólo había 200 plazas. El problema se pretendió resolver con una suerte de «sorteo», el cual dejaba a 400 afuera. La reacción fue: Paro por tiempo indeterminado y ya llevan cinco semanas. Comenzaron a recorrer las universidades informando sobre lo ocurrido. A esta acción se sumó la solidaridad de las más grandes universidades del país como Colonia, Berlín, Francfort, que también respondieron con

un paro y movilizaciones espontáneas. Hoy a cinco semanas de aquella primera chispa, la mayoría de las universidades del país, tanto en

el este como en el oeste, están movilizadas.

Estas medidas han sido resueltas en Asambleas Generales muy masivas que han sorprendido hasta a los mismos estudiantes que nunca habían vivido algo así. Ni pensaban que les pudiera ocurrir a ellos. En la Renania estamos hablando de 2000 asistentes en cada una de ellas. Con mucha participación y en general sin dirigentes reconocidos, se fueron votando las medidas en solidaridad con Gießen, anexando las peticiones propias de cada Uni. y por mayor presupuesto. En síntesis:

1°) **Contra el arancelamiento.** La propuesta de ley que se comenzó a discutir en el parlamento implica el pago de 1000 D.M. por semestre. Como el sistema educativo alemán es federal, ya hay un par de provincias que lo han comenzado a implementar pero sólo para el ciclo superior. Ej: la universidad de Heilderberg.

2°) **Por más dinero para el Bafög** (becas o ayuda financiera mensual que el gobierno otorga desde 1971, de acuerdo a los ingresos de los padres)

3°) **Mayor presupuesto** para construcción de nuevas aulas y aumento del plantel docente de las universidades. Existen seminarios de más de 100 alumnos en aulas con capacidad para 40, o teóricos donde se abarrotan más de 600 alumnos en las aulas magnas, o se suspenden los mismos por superposición horaria por no contar con más de dichas aulas en cada facultad.

4°) **Mayor presupuesto para las bibliotecas.** En Gießen, Francfort, Berlín y Colonia hace varios años que no se renuevan con nuevos libros las bibliotecas o sólo hay uno o dos ejemplares. Estamos hablando de una ci-

fra promedio de alumnado de 30000 personas por universidad.

5°) **Mayor presupuesto para proyectos específicos de cada universidad.**

6°) **Por el derecho a manifestarse políticamente.** Hasta ahora si un alumno hace declaraciones por ejemplo por la huelga debe cuidarse muy bien de no expresar sus ideas políticas partidarias.

El paro viene con una fuerza creciente, con movilizaciones en las ciudades llegando al punto más alto el jueves 27, el la cual 40000 asistentes bloquearon todas las entradas a la capital ,Bonn. Resolvieron además para esta semana, para el 4 de diciembre, continuar con otra centralizada en la capital de la Nordwestfallen, Düsseldorf.

Es de destacar que todavía las consignas levantadas son predominantemente las mínimas reivindicaciones. Si bien todas las discusiones y actividades están dirigidas contra la política del gobierno, ellas no se han concretado en consignas explícitas. Los estudiantes mismos están sorprendidos de todo lo que están haciendo. Se preguntan: ¿Por qué salimos ahora con tanta fuerza? ¿Por qué no hicimos antes? Nosotros no somos como los del 68, que eran más politizados y más revolucionarios... Nosotros queremos estudiar !!! No somos políticos. Sin embargo no se tragan la « simpatía » que ha despertado el conflicto entre los políticos, incluido Kohl.

Este mes se iba a votar, (en los papeles, todavía está en el parlamento), dentro de los planes de recorte económico, una reforma universitaria que reduce aún más las posibilidades de estudio. Es previsible que el conflicto obligue la postergación de la discusión y votación de dicha ley.

Los Centros de Estudiantes (ASTA) fueron los que llamaron a las Asambleas Generales y ya editan Boletines de Huelga. Pero sabemos de la formación de Comités de Huelga como en el caso de Duisburg.

No existe un ASTA centralizado a nivel nacional, en Düsseldorf se voto por la propuesta de formarlo.

Hay un activismo muy amplio que se reúne en diferentes comisiones donde se discuten las propuestas de actividades. Ellos son los que garantizan: piquetes de huelga, volanteadas en distintos lugares de la ciudad, habladas etc. Todo indica que esta participación va en aumento. (...) Algunos se preguntan: ¿ los trabajadores estarán de nuestro lado? Por eso ven con buenos ojos una posible declaración de apoyo de la D.G.B. (central de trabajadores de Alemania).

Diciembre 1997.

Compañeros de la LIT-ci en Alemania.

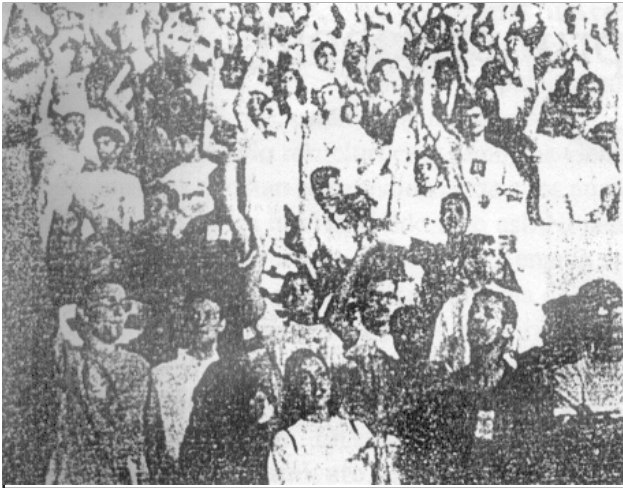

V.
El nostre programa
(primer esbós)

El nostre programa.

No estem en condicions de presentar un programa acabat, ni molt menys inclòs en un altre més general específic de joventut. Programa i organització van de la mà i només és possible avançar en el primer quan creix i es consolida la segona. Elaborar un programa no és filosofar, és buscar les respostes adequades a la perspectiva global davant els problemes concrets que plantegen els militants inserits en determinada parcel·la de la lluita de classes. Per tant, això que avui presentem no pot ser més que un esbós d'aquest programa que, inevitablement ha de completar-se i/o modificar-se en funció del nostre desenvolupament en el món universitari i a la joventut en general.

Sí cal però, de bon començament, després del que hem analitzat anteriorment, és reafirmar que no pot haver cap programa correcte "per universitat" que no sigui part d'un programa general revolucionari. No hi haurà canvi del paper de fons de la universitat si no hi ha canvi en la societat a la qual pertany. És a dir, no hi ha cap possibilitat

d'accedir a una Universitat pública, democràtica, al servei de la majoria, dels treballadors i del poble... per la via de la reforma de les estructures existents avui. No hi ha cap possibilitat d'èxit en el camí dels canvis graduals, així com no la hi ha en el de la lluita sindical del moviment obrer. Només el salt polític que situa aquesta problemàtica com a part d'una altra superior determinada per una estructura social, unes formes de propietat i un model d'estat que les garanteixi, i situar la lluita quotidiana en aquesta perspectiva a llarg termini -a la qüestió del poder-, és la que possibilita donar tot el sentit al potencial revolucionari de les lluites universitàries. Des d'aquesta perspectiva abordem aquest esbós de programa.

Contra la política neo-liberal del govern lligada als dictats de Maastrich:

* Per la defensa de serveis públics de qualitat, i en defensa d'un ensenyament públic, laic, únic i gratuït, marc d'una Universitat al servei dels treballadors i del poble.

* Per una inversió pública del 6% del PIB en educació, que inclogui un 1,75% del PIB per universitat. No a la financiació privada de l'educació que no fa sino determinar al servei de qui està. Pagament immediat de la deuta de l'Estat amb les Universitats.

* Per l'1,2% del PIB en inversió pública destinat a investigació -mitjana de l'OCDE-. Actualment només el 0,27% del PIB es dedica a investigació dins de les universitats. La resta, fins el 0,6 % del PIB que s'inverteix en I+D a nivell estatal, es mou per vies privades. Fons públics per a la investigació pública: ni convenis, ni utilització de centres privats per part d'institucions de l'estat. Investigació i saber han de ser patrimoni social, i en conseqüència, públics.

* Diners n'hi ha: cal treure'ls d'on són per a finançar els serveis públics. Impostos progressius a la gran empresa i a la banca directament proporcionals al capital, la propietat i els beneficis. Cap exempció per a l'Església Catòlica. Aquest fons han de ser després distribuïts als serveis públics, incrementant els pressupostos d'aquests. Només amb la cobertura econòmica garantida és possible parlar d'autonomia universitària.

* Fora els plans de Maastricht! En defensa de les prestacions socials i l'empresa pública! Trencament del tractat d'adhesió a la UE! Qualsevol que siga la forma que adopti -encara que no fos l'actual de Maastricht-, el tractat de Roma posa les bases d'una Europa al servei de les multinacionals i no dels pobles. Una Europa unida al servei dels treballadors, per a nosaltres només possible sota la forma d'uns Estats Units Socialistes d'Europa.

Contra la política educativa del govern espanyol.

* En defensa del dret d'autodeterminació: immediata transferència completa de competències i recursos a la Generalitat: per una Universitat pública catalana. Recursos per l'aplicació de plans de normalització lingüística del professorat. Subvencions per publicacions i traduccions en i al català.

* Contra la ingerència de l'Església en educació compromesa al Concordat signat per l'Estat en 1979 i

recollida tant a la LOGSE como a la LRU.

* Derogació de la LOGSE i la LRU que degraden i privatitzen l'ensenyament públic, adaptant-lo a l'època de decadència del sistema capitalista.

Per una red d'universitats públiques:

* Fons públics per a la universitat pública. Ni un duro per a les universitats privades, en el camí de la seva absorció a la red pública, sense indemnització pels seus propietaris.

* No als centres privats adscrits a universitats públiques: immediata absorció a la red pública sense cap indemnització.

* Per una red pública que elimini les diferències territorials que creen universitats de primera i de segona. Determinació de les dotacions per proporcionalitat directa al nombre d'alumnes i de projectes d'investigació desenvolupats.

Per la gratuïtat de la universitat pública:

* Congelació de les taxes existents i pla per a la seva supressió. Cap demagogia amb increment de taxes proporcionals als nivells de renda que encobreixen augmentos globals: una red pública ha de garantir la seva gratuïtat.

* Per la gratuïtat dels cursos d'especialització siguin màsters o postgraus.

* Increment de les beques en nombre suficient per cobrir les necessitats reals que, en tant es consegueixi mantenir horaris intensius, cobreixin les despeses específiques del seguiment dels estudis. Contra qualsevol variant de crèdits.

* En tant que la combinació de treball-estudi dificulta seguir el ritme d'estudis amb nivells de rendiment òptim, cap penalització per suspesos. Ni increment de 2ª matrícules, ni límit de convocatòries.

* En el camí d'acabar amb la política assistencial de beques, per l'establiment d'una beca-salari igual al mínim interprofessional.

Per una universitat pública accessible a tothom

Només sobre la base d'una altra formació social, una altra representació dels qui determinen les necessitats socials d'estudis terciaris, en definitiva, un altra sistema, es podria obrir el debat entre la necessitat social i la individual. Avui qui així raona, no fa sino avalar la situació actual d'adaptació de la universitat a les necessitats del mercat de treball determinat per les multinacionals.

* Ni selectivitat ni notes de tall.

* No als *números clausus*. Dret a cursar els estudis escollits com primera opció.

* Igualtat de criteris a totes les universitats. No

a l'elitització d'algunes (com la Pompeu Fabra) que, encara que del sistema públic, eleven la nota de tall per tal de reduir l'alumnat i amb això augmentar els diners per alumne destinats a la seva formació.

* No a les penalitzacions econòmiques per cursar segones carreres.

Per una Universitat Pública de qualitat

* Augment de plantilles. Reducció de les ràtios: 15 alumnes per professor i 1,7 professors per PAS.

* Per unes condicions laborals dignes del per-

sonal docent i no docent.

. Estabilitat dels treballadors de la Universitat: ni ETTs ni eventuais. Negociació de les formes d'accés per a que els contractats passin a fixes en condicions adequades.

. Homologació real amb la resta de treballadors públics del mateix grup i nivell acadèmic. Sistema retributiu que superi la divisió artificial entre bàsiques i complementàries. Unificació de tots els complements en un Complement Retributiu Únic. Equiparació retributiva pel professorat que realitzi les mateixes hores de treball. Recuperació del poder adquisitiu de salaris i pensions. Contra l'acord signat pel govern i els sindicats majoritaris sobre pensions.

* Pla de Formació del professorat universitari que combini el treball i la pràctica docent amb la investigació.

* Acabar el caciquisme dels caps de departaments, passa en primer lloc, per trencar la dependència de la continuïtat laboral del professorat dels catedràtics, amb l'estabilitat en el treball (qualitat no va lligada a inestabilitat com aplicació dels criteris de rendibilitat de l'empresa privada, sino a l'inrevés), en segon lloc per democratitzar les formes de control sobre investigació i tesi doctorals. Comissions paritàries

professors-estudiants per determinar els temes d'investigació i els de tesi, així com per a determinar els controls de qualitat sobre la pràctica docent.

* Millora de les infraestructures. No a l'ús dels recursos públics amb finalitats privades: prohibició del seu usufructe per empreses privades, via lloguers, convenis.... Contra l'ús de les infraestructures públiques pel professorat associat amb finalitats d'investigació de l'empresa privada en la que treballen.

* Dotacions de serveis tècnics de suport. No a la subcontractació de serveis privats. En els cassos en que ja fos així, absorció per la universitat, sense indemnització, i incorporació del personal a la plantilla pública.

* No a la substitució de la universitat presencial per mecanismes a distància amb l'únic fi d'abaratir costos (tipus U. Oberta de Catalunya per Internet)

* No a les disposicions arbitràries de l'Estat en matèria de plans d'estudis. Revisió en profunditat d'aquests partint dels interessos dels estudiantats i de l'increment del nivell educatiu: no a la proliferació de màsters. Inclusió de tots els possibles en els continguts curriculars de diplomatures i llicenciatures.

* Les pràctiques han de formar part del procés d'aprenentatge, i han de quedar al marge del terreny productiu per evitar la supressió de llocs de treball i la sobreexplotació de l'estudiant com a mà d'obra gratuïta. Progressiva realització de les pràctiques en empreses públiques, i en els cassos excepcionals, sota control de les organitzacions sindicals dels treballadors de l'empresa i de les dels estudiants.

Pel control de la investigació com a bé social i no al servei de l'empresa privada.

* Els convenis amb les empreses privades, com a via de finançament, determinen àrees i temes específics per a la investigació, a més de beneficiar-se de la infraestructura pública de que disposa la universitat.

* Publicitat immediata dels convenis signats per les universitats amb les empreses. Derogació de les clàusules de secret industrial en els convenis fins avui realitzats. Expropiació sense indemnització dels mitjans privats per a la investigació en les universitats públiques. Derogació dels convenis.

* Increment de les dotacions per investigació. Provisionalment, exigència d'un 25% dels pressupostos universitaris a ella.

*** Per una universitat democràtica al servei dels treballadors**

Repetirem un cop més que el marc actual de l'anomenada democràcia institucional de la universitat és el de la societat capitalista, i que, en conseqüència,

en la mesura que no canviï aquesta, qualsevol variació en la estructura interna, no serà sino formes de cogestió al seu servei. No tenir clar aquest fi últim, que ens porta a considerar les estructures institucionals com a quelcom a destruir tal com són avui, per a crear de les seves cendres noves formes organitzatives al servei d'un altra societat, és auto-enganyar-nos i desviar el moviment cap a la utopia reaccionària de canviar la universitat democratitzant les estructures i el grau de participació dels estudiants en elles. Per tant, aquestes consignes s'inseriran essencialment en la denúncia de la antidemocràtica estructura que te avui, o/i com directrius generals.

* Desaparició d'empresaris i banquers del Consell Social. Composició paritària: sindicats-moviments socials, representants de la comunitat universitària (treballadors de la universitat -inclòs el PAS- i estudiants). Amb la finalitat de connectar la universitat amb la societat, però també com a control d'aquesta sobre la gestió universitària.

*** Per un moviment estudiantil unitari i democràtic.**

Però res del que s'ha dit ens serà regalat, sino només producte de les lluites i mobilitzacions que siguem capaços d'impulsar. A més, tant per aconseguir-ho, com per aprofitar l'impuls d'altres sectors sobre la universitat, o per desenvolupar tot el potencial social del moviment universitari, les condicions objectives són immillorables per la seva posició de cruïlla.

1. Com a defensa d'un servei públic, ens situa en condicions d'entroncar amb les lluites del moviment obrer en defensa d'aquests. Alhora, el fet que les nostres reivindicacions específiques ens porten a enfrontar una institució de la societat capitalista -l'actual universitat-

, en una acció conjunta amb el moviment obrer camí de la revolució i el canvi social.

2. Les reivindicacions universitàries lliguen amb les del conjunt de l'ensenyament públic. Particularment dels estudiants de secundària, els moviments de pares i

professors de primària i professorat i PAS de les universitats.

3. La situació com a joves, ens agermana amb les lluites d'altres sectors contra les ETTs, la criminalització de la joventut, l'aplicació de la llei anti-terrorista, els okupes, la insubmissió, la repressió sexual -feminisme, moviment gay-lesbianes-...

4. Les particulars característiques del moviment, permeten també un espai molt valuós per tasques de solidaritat: siguin internacionals o amb altres sectors socials. Però res d'això es desenvoluparà de forma activa i eficaç si el moviment universitari no troba la força necessària en el seu caràcter democràtic i unitari:

* Pel desenvolupament i consolidació d'una estructura sindical unitària d'esquerres que garanteixi el pluralisme polític i la democràcia interna, així com els lligams permanents amb les organitzacions sindicals del moviment obrer. Cap dependència política de la institució universitària.

* Per la subordinació d'aquesta organització futura, i totes les actuals, a les decisions de les assemblees, com òrgan suprem de debat i decisió democràtic i unitari (que inclou a sindicats i no sindicats) del moviment universitari. En defensa de la clàssica organització en temps de mobilització, basada en les assemblees i comitès de vaga elegits i revocables per les mateixes.

* Per l'establiment d'una estructura pròpia del moviment per a la negociació de les seves reivindicacions. Cap expectativa en el marc institucional, sino únicament en el imposat per la mobilització. Meses de negociació amb el rectorat i representants del govern.

Però en aquest, com en altres àmbits de lluita del moviment de masses, la nostra cloenda no pot ser

altra que la crida a construir junts un partit obrer, socialista, revolucionari i internacionalista.

Aquest esbós d'un programa per a l'acció parcial, lligat al problema universitari, només pren tot el seu valor inserit en un altre, superior que no parteix de cap utopia ni expressió de desitjos, sino del fet objectiu i material de que l'agonia mortal del capitalisme i la barbarie que l'acompanya aguditza, cada dia més, la necessitat de la revolució socialista mundial.

Afirmem que no hi ha altra forma d'expressar els interessos històrics de la classe obrera que no sigui en forma de **Programa**, ni manera de defensar-lo que a través d'un **Partit**.

La construcció del Partit Revolucionari a escala mundial i nacional és la tasca revolucionària estratègica. Sense una direcció revolucionària, els més grans triomfs poden convertir-se en derrotes.

Posem el nostre esforç a les lluites quotidianes per anar construint, amb els elements més conscients de la classe obrera i la joventut, el programa i el partit de la revolució socialista.

Avui la tasca consisteix en reconstruir el programa i la direcció internacional inserint el trotskisme en la classe obrera, la joventut i en els sectors més explotats de la societat, per tal de que juntament construïm aquest element indispensable de la revolució proletària: el Partit Mundial. Per això la nostra tasca és reconstruir la IV Internacional.

Només la Revolució Socialista que comenci per prendre el poder per part dels treballadors, que enderroqui la burgesia i instauri contra ella el règim de la democràcia obrera, pot obrir el pas a una societat diferent que alliberi a la humanitat de l'explotació i l'opressió a la qual ens sotmet la decadència capitalista: la societat socialista.

Lluitem per aquesta societat socialista oposada radialment a la caricatura sanguinària, dictatorial i finalment de misèria que va aixecar l'estalinisme destruint la revolució d'octubre del 17 i totes les altres revolucions que van expropiar el capitalisme.

Socialisme és una economia mundial planificada pels treballadors, sobre la base de posar fi a la explotació capitalista i al "sacre" dret a la propietat privada dels mitjans de producció i canvi.

Socialisme és el fi de l'armamentisme imperialista i la construcció d'un món sense armes.

Socialisme és el respecte a les nacionalitats, i la fi de tota forma d'opressió.

Socialisme és el poder dels treballadors basat en el règim de la democràcia obrera.

Per a aquest combat us cridem, per construir avui el PRT i la LIT-ci avançant en la reconstrucció de la IV Internacional.

Pots subscriure't a la nostra revista mensual (a escollir versió en castellà o en català) enviant les teves dades a l'apartat de correu i fer l'ingrés per un any al compte corrent: **La Caixa 2100- 3459-38- 2100220515** (2.000 pessetes si te l'hem d'enviar per correu dins l'Estat espanyol i 2.500 pessetes si l'enviament cal fer-lo fora de l'Estat espanyol). La subscripció de lliurament en mà és de 1500 pessetes i la podeu fer tot posant-se en contacte amb qualsevol militant del grup.

Suscripció a **Lluita Internacionalista**

Nom i cognoms
.....
Adreça
Població..... CP.....
Telèfon Idioma en que vols
rebre **Lluita Internacionalista**.....

Aquí ens trobaràs

Ap. Correu 23036 CP - 08080 de Barcelona
Ap. Correu 206 CP- 17080 de Girona
Ap. Correu 92 CP-28320 de Madrid
e-mail: luchaint@retemail.es
<http://personal3.iddeo.es/li>
Tel-fax 93- 296 68 89

